

This book is provided in digital form with the permission of the rightsholder as part of a Google project to make the world's books discoverable online.

The rightsholder has graciously given you the freedom to download all pages of this book. No additional commercial or other uses have been granted.

Please note that all copyrights remain reserved.

About Google Books

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Books helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

ICDAH2021

II. INTERNATIONAL CONFERENCE ON DIFFERENT ASPECTS OF HEALTH

"The Future of Health: Multidisciplinary Approaches"

26-28 May 2021

BOOK OF ABSTRACTS

RATING ACADEMY PUBLISHING

https://ratingacademy.press
ratingacademy@ratingacademy.com

ICDAH 2021

II. INTERNATIONAL CONFERENCE ON DIFFERENT ASPECTS OF HEALTH

"The Future of Health: Multidisciplinary Approaches"

BOOK OF ABSTRACTS

26-28, May, 2021

Rating Academy Publishing
Printing, publishing and sales rights of this book belong to Rating Academy Ar-Ge Yazılım Yayıncılık Eğitim Danışmanlık ve Organizasyon Tic. Ltd. Şti. All rights reserved. The entire book, chapter / chapters cannot be reproduced, distributed, printed and kept in computer environment by electronic, optical, mechanical or other means without permission of Rating Academy Ar-Ge Yazılım Yayıncılık Eğitim Danışmanlık ve Organizasyon Tic. Ltd. Şti.
All responsibility for the articles published in this book belongs to the author (s).

1st Edition	June 2021 / Çanakkale/TURKEY
E-ISBN	978-625-7047-79-1
Pub. Certificate No	51372
Pub. Rights	© Rating Academy Ar-Ge Yazılım Yayıncılık Eğitim Danışmanlık ve Org. Tic.Ltd. Şti.
Address	Sarıcaeli Köyü, Sarıcaeli Yerleşkesi, ÇOMÜ TeknoparkNo:276-1- 119 Merkez/ÇANAKKALE / TURKEY
Phone	(+90) 555 477 00 66
Web	https://ratingacademy.press
E-mail	ratingacademy@ratingacademy.com

ICDAH 2021

II. INTERNATIONAL CONFERENCE ON DIFFERENT ASPECTS OF HEALTH

"The Future of Health: Multidisciplinary Approaches"

BOOK OF ABSTRACTS

26-28, May, 2021

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD

AKDEMİR, Ali (Prof. Dr., Arel University / TURKEY)

ALTINIŞIK, Göksel (Prof. Dr., Pamukkale University / TURKEY)

BAŞ, İ. Melih (Prof. Dr., İstanbul Arel University / TURKEY)

BERKSOY, Turgay (Prof. Dr., Marmara Üniversitesi / TURKEY)

ERBAY, Hasan (Dr. Öğrt. Üyesi, Afyon Health Sciences University / TURKEY)

GHOTBI, Nader (M.D., Ph.D., Professor, Ritsumeikan Asia Pacific University (APU) / JAPAN)

MACER, Darryl R. J. (Ph.D., President of American University of Sovereign Nations / USA)

MURADOĞLU, Gülnur (Prof.Dr., Queen Mary University of London, London/UNITED KINGDOM)

NEVRUZOVA, Nurida (Prof. Dr., Bakü Slavic University/ AZERBAYCAN)

ÖZKAN, Gülçin (Prof. Dr., King's Business School King's College London, UNITED KINGDOM

ŞAHİN, Mehmet (Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

TENGİLİMOĞLU, Dilaver (Prof. Dr., Atılım University / TURKEY)

YAVUZ, Ayşe Filiz (Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt University / TURKEY)

YILDIRIM KAPTANOĞLU, Ayşegül (Prof. Dr., Beykent University / TURKEY)

ZHARKYNBEKOVA, Sholpan, (Prof. Dr., L.N. Gumilyov Eurasian National University / KAZAKİSTAN)

BİLİM KURULU/SCIENTIFIC BOARD

AKAR, Sevda (Assoc. Prof. Dr., Bandırma Onyedi Eylül University / TURKEY)

AKÇADAĞ, Mualla (Asisst. Prof. Dr., Cumhuriyet University / TURKEY)

AKDEDE, Sacit Hadi (Prof. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi / TURKEY)

AKDEMİR, Ali (Prof. Dr., Arel University / TURKEY)

AKGÖL, Jale (Asisst. Prof. Dr., Afyon Health Sciences University / TURKEY)

ALÇIN, Sinan (Prof. Dr., Kültür University / TURKEY)

AL-RAWAD, Mahmaod (Dr., Al Hussein Bin Talal University / JORDAN)

ALSON, Jollie N. (Dr., University of Perpetual Help System / PHILIPPINES)

ALTINIŞIK, Göksel (Prof. Dr., Pamukkale University / TURKEY)

ANANTH, Christo (Dr., Francis Xavier Engineering College / INDIA)

ARABSKA, Ekaterina (Assoc. Prof. Dr., University of Agribusiness and Rural Development / BULGARIA)

ATAAY, Faruk (Prof. Dr., Akdeniz University / TURKEY)

ATAKLI YAVUZ, Rüya (Asisst. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

AYYILDIZ ONARAN, Zahide (Assoc. Prof. Dr., Istanbul University/ TURKEY)

BAŞ, İ. Melih (Prof. Dr., İstanbul Arel University / TURKEY)

BERKSOY, Turgay (Prof. Dr., Marmara University / TURKEY)

BİCAN SÜERDEM, Tülay (Asisst. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

BUGIULESCU, Marian (Dr., Valahia University / ROMANIA)

BURLUTSKI, Sergii (Prof. Dr., Odessa National Economic University / UKRAINE)

CANGÖL, Eda (Asisst. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

CEROVIC, Slobodan (Prof. Dr., Singidunum University / SERBIA)

ÇAĞLAYAN AKAY, Ebru (Prof. Dr., Marmara University / TURKEY)

ÇARDAK, Mine (Assoc. Prof. Dr., Canakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

DİLBAZ ALACAHAN, Nur (Assoc. Prof. Dr., Canakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

EMİNİ, Filiz Tufan (Assoc. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

ERBAY, Hasan (Assist. Prof. Dr., Afyon Health Sciences University / TURKEY)

ERDURU, İncilay (Assoc. Prof. Dr., Uşak University / TURKEY)

ERGUT, Özlem (Assist. Prof. Dr., Marmara University / TURKEY)

EROĞLU, Filiz (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

ERTOK ONURLU, Merve (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

GERÇEK, Evrim (Assist. Prof. Dr., Üsküdar Üniversitesi / TURKEY)

GHOTBI, Nader (M.D., Ph.D., Professor, Ritsumeikan Asia Pacific University (APU) / JAPAN)

GİRAY YAKUT, Selay (Assoc. Prof. Dr., Marmara University / TURKEY)

GUDUSHAURI, Tinatin (Prof. Dr., The University of Georgia / GEORGIA)

GÜNEŞ, Canan (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

HEKİMOĞLU TUNÇ, Didem (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

ILIK, Goran (Dr., University of St. Clement of Ohrid – Bitola / MACEDONIA)

JAVANI, Hojjatollah (Assoc. Prof. Dr., Alzahra University / İRAN)

JURAEV, Mamatkul (Prof. Dr., Academy of Sciences / UZBEKISTAN)

KALAYCI, İrfan (Prof. Dr., İnönü University / TURKEY)

KARAYEL GÖKKAYA, Evren (Assoc. Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

KILINÇ SAVRUL, Burcu (Assoc. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

KÖLEOĞLU, Nilay (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

MACER, Darryl R. J. (Ph.D., President of American University of Sovereign Nations, New Zealand/USA)

MUQTASİMOVA, Qulnaz (Prof. Dr., Kazan University / RUSSIA)

NAYDENOVA, Nikolina (Assoc. Prof. Dr., Trakia University / BULGARIA)

NOOR, Muhammad Aslam (Prof. Dr., Comsats Institute Information Technology / PAKİSTAN)

NOVRUZOVA, Nurida (Prof. Dr., Bakü Slavic University / AZERBAIJAN)

NOVRUZOV, Rafiq (Prof. Dr., Bakü Slavic University / AZERBAIJAN)

OGANOVA, Elena (Prof. Dr., Moscow State University / RUSSIA)

ÖZCANARSLAN, Fügen (Prof. Dr., Toros Universitesi / TURKEY)

ÖZDEMİR, Yüksel (Prof. Dr., Toros Universitesi / TURKEY)

ÖZDEMİR, Zeynep (Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Universitesi / TURKEY)

ÖZKAN, Gülçin (Prof. Dr., King's Business School King's College London, UNITED KINGDOM

ÖZKAN, Neslihan (Prof. Dr., University of Bristol / UNITED KINGDOM)

ÖZPAK AKKUŞ, Özlem (Dr. Öğretim Üyesi., Toros Universitesi / TURKEY)

SHARMA, Nikesh (Assist. Prof. Dr., Himachal Pradesh University / INDIA)

SÖGÜT, Seda (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

SÖĞÜT, Özlem (Prof. Dr., Ege University / TURKEY)

ŞAHİN, Mehmet (Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

ŞAHİN UYSAL, Özge (Assoc. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

ŞİMŞEK, Burcu (Doç. Dr., Hacettepe University / TURKEY)

ŞİMŞEK KANDEMİR, Aysen (Assoc. Prof. Dr., Kocaeli University / TURKEY)

TAN, Sibel (Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

TAN, Sabri Sami (Assist. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

TENGİLİMOĞLU, Dilaver (Prof. Dr., Atılım University / TURKEY)

TÜFEKÇİ, Nezihe (Assoc. Prof. Dr., Süleyman Demirel University / TURKEY)

ÜÇDOĞRUK BİRECİKLİ, Şenay (Prof. Dr., Dokuz Eylül University / TURKEY)

YAVUZ, Ayşe Filiz (Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt University / TURKEY)

YAYINTAŞ, Özlem (Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

YETİM, Ünsal (Prof. Dr., Toros Universitesi / TURKEY)

YILDIRIM KAPTANOĞLU, Ayşegül (Prof. Dr., Beykent University / TURKEY)

YILDIRIM, Pınar (Assist. Prof. Dr., Canakkale Onsekiz Mart University / TURKEY)

YILMAZ, Fikriye (Assoc. Prof. Dr., Başkent University / TURKEY)

ZHARKYNBEKOVA, Sholpan (Prof. Dr., L.N. Gumilyov Eurasian National University / KAZAKİSTAN)

ZINCHENKO, Lyudmila (Prof. Dr., Bauman Moscow State Technical University / RUSSIA)

ORGANİZASYON KOMİTESİ/ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN

Assoc. Prof. Dr. Özge UYSAL ŞAHİN

Assoc. Prof. Dr. Gamze Yıldız ŞEREN

Assoc. Prof. Dr. Sevda AKAR

Assoc. Prof. Dr. Selay GİRAY YAKUT

Assoc. Prof. Dr. Deniz ŞANLIYÜKSEL YÜCEL

Assist. Prof. Dr. Merve ERTOK ONURLU

Assist. Prof. Dr. Hasan ERBAY

Assist. Prof. Dr. Nilay KÖLEOĞLU

Assist. Prof. Dr. Didem HEKİMOĞLU TUNÇ

Assist. Prof. Dr. Jale AKGÖL

Assist. Prof. Dr. Seda SÖGÜT

Assist. Prof. Dr. Eda CANGÖL

Assist. Prof. Dr. Özge KORKMAZ

Assist. Prof. Dr. Özlem ERGÜT

Assist. Prof. Dr. Ayşe Gülce UYGUN

Lec. Dr. Cumali YAŞAR

Lec. Ergül SÖYLEMEZOĞLU

Lec. Yağmur AKARSU

Laura Agolli

Bilge Ozan Per

Merve Dağlı

KATILIMCI LİSTESİ/PARTICIPATION LIST

Abdullah Yalaman	Turkey
Aydın Özkan	**United Kingdom**
Gülçin Özkan	**United Kingdom**
Yılmaz Yıldız	**United Kingdom**
Abhishek Kumar	**India**
Adnan S/O Shamshad Khan	**India**
Ali Erol	Turkey
Alper Akçam	Turkey
Anatolii Kucher	**Ukraine**
Arzu Parten Altuncu	Turkey
Asiye Yurttaş	Turkey
Aylin Günay Atalı	Turkey
Aysel Gül	Turkey
Ayşegül Bükülmez	Turkey
Ayşenur Dayan	Turkey
Banu Hamarat	Turkey
Banu Zafer	Turkey
Barbare Ugulava	**Georgia**
Betül Coşkun Önal	Turkey
Beyzanur Karaman	Turkey
Bilal Atilla Bezen	Turkey
Büşra Aslan	Turkey
Caroline Douglas	**United States**
Cerenay Sarıer	Turkey
Darryl R.J. Macer	**United States**
Demet Karaismailoğlu	Turkey
Deniz Korkmaz	Turkey
Deniz Şanlıyüksel Yücel	Turkey
Deniz Şenokur Güngören	Turkey
Derya Selcen Salmanoğlu	Turkey
Didem Hekimoğlu Tunç	Turkey
Dilaver Tengilimoğlu	Turkey
Dilek Aygin	Turkey
Dilek Doru Kondakçı	Turkey
Ebru Kaya Mutlu	Turkey
Eda Cangöl	Turkey
Eda Çetinkaya	Turkey
Ekaterina Arabska	**Bulgaria**
Elda Dollija	**Albania**
Elif Aksöz	Turkey
Elif Büyükerkmen	Turkey
Elif Menekşe	Turkey
Emine Sacide Çağlayan Aydoğan	Turkey
Esra Bostancı	Turkey
Esra Yurtsever	Turkey
Eşref Atabey	Turkey

Eva Dhimitri	**Albania**
Evren Karayel Gökkaya	Turkey
Evrim Gürhan Tahta	Turkey
Fatma Kasap	Turkey
Frank Windmeijer	**United Kingdom**
Gamze Yıldız Şeren Kurular	Turkey
George Davey Smith	**United Kingdom**
Gerard J. van den Berg	**United Kingdom**
Giorgi Phichkhaia	**Georgia**
Gökçe Zeybek Kabakçı	Turkey
Güliz Haskaraca	Turkey
Gülsema Çetinkaya	Turkey
Güvenç Koçkaya	Turkey
H. Fatih Aşgün	Turkey
Hande Cengiz Açıl	Turkey
Hanife Akyalçın	Turkey
Hanifegül Taşkıran	Turkey
Hasan Erbay	Turkey
Hatice Akman	Turkey
Hatice Türkmen	Turkey
Hikmet Bayam	Turkey
Hilal Susam Şen	Turkey
Hülya Hançerkıran	Turkey
Irena Nikaj	**Albania**
İdeniz Aksu	Turkey
İlgi Tosun	Turkey
İndrani Kalkan	Turkey
Jajare Muhammad Umar	**Nigeria**
Jale Akgöl	Turkey
Kazım Baş	Turkey
Kevser Kasap	Turkey
Kritika Sharma	**India**
Larissa Batrancea	**Romania**
Laura Agolli	**United States**
Lourdes Ruiz	**Ecuador**
Lyudmyla Symochko	**Ukraine**
Mandira Gupta	**India**
Mariana Ivonova	**Bulgaria**
Marinela Teneqexhi	**Albania**
Matt Dickson	**United Kingdom**
Mauro Laudicella	**Denmark**
Mechmet Risngits	Turkey
Melih Bulut	Turkey
Melike Yeğin	Turkey
Mohammad Shahid Shamim	**Pakistan**
Muhammed Atak	Turkey
Muhammed Emin Düz	Turkey
Murat Atan	Turkey

Mustafa Sadıkoğlu	Turkey
Muzaffer Akdoğan	Turkey
Nader Ghotbi	**Japan**
Naili Shavshishvili	**Georgia**
Necibe Gündoğan Gür	Turkey
Nehir Tataroğlu	**Sweden**
Neil M. Davies	**United Kingdom**
Nevzat Adıyaman	Turkey
Nino Jalaghonia	**Georgia**
Nurida Nevruzova	**Azerbaijan**
Oğuzhan Korkut	Turkey
Ömer Önder	Turkey
Özge Uysal Şahin	Turkey
Özge Yaman	Turkey
Özgür Eroğul	Turkey
Özlem Ergüt	Turkey
Özlem Yayıntaş	Turkey
Pallavi Mishra	**India**
Paolo Li Donni	**Italy**
Petar Borisov	**Bulgaria**
Pınar Ünkür	Turkey
Rafiq Nevruzov	**Azerbaijan**
Recep Selim Şentürk	Turkey
Rezear Kolaj	**Albania**
Richard Perez	**Ecuador**
Rriollza Agolli	**Albania**
Ruşin Hacişahinoğulları	Turkey
Seda Cangöl Sögüt	Turkey
Selami Erdem Dosdoğru	Turkey
Selçuk Kuzu	Turkey
Sema Selçuk	Turkey
Serpil İnce	Turkey
Sevda Akar	Turkey
Shamima P. Lasker	**Bangladesh**
Sholpan Zharkynbekova	**Kazakhistan**
Sinan KÖSE	Turkey
Sonay Oğuz	Turkey
Sonia Bhalotra	**United Kingdom**
Sumira Malik	**India**
Sümeyye Çetinkaya	Turkey
Şeyma Halaç	Turkey
Tevfik Murat Koşan	Turkey
Tibor Kovacs	**Hungary**
Tolga Bekler	Turkey
Tuğba ÖZCAN	Turkey
Tülay Bican Süerdem	Turkey
Vildan Kumrulu	Turkey
Yeşim Zümrüt	Turkey

Yüksel Özdemir	Turkey
Zehra Aldemir	Turkey
Zeynep Özdemir	Turkey

İÇİNDEKİLER

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD i

BİLİM KURULU/SCIENTIFIC BOARD ii

ORGANİZASYON KOMİTESİ/ORGANIZATION COMMITTEE v

KATILIMCI LİSTESİ/PARTICIPATION LIST vi

İÇİNDEKİLER x

COVID-19 IMPACTS AND FUTURE CHALLENGES TO BUSINESS CONTINUITY AND CRISIS MANAGEMENT 1

Ekaterina Arabska& Rezear Kolaj &Anatolii Kucher &Petar Borisov

WHAT ETHICAL VALUES HAVE WE LEARNT THROUGH THE COVID-19 PANDEMIC AND WILL WE REALLY ACT ON THESE? 2

Darryl Macer

CLIMATE RISK, CULTURE AND THE COVID-19 MORTALITY: A CROSS-COUNTRY ANALYSIS 4

Aydın Özkan & Gülçin Özkan &Abdullah Yalaman &Yılmaz Yıldız

THE DYNAMIC INTERDEPENDENCE IN THE DEMAND FOR PRIMARY AND SECONDARY CARE 5

Mauro Laudicella &Paolo Li Donni

THE CAUSAL EFFECTS OF EDUCATION ON ADULT HEALTH, MORTALITY AND INCOME: EVIDENCE FROM MENDELIAN RANDOMIZATION AND THE RAISING OF THE SCHOOL LEAVING AGE* 6

Neil M. Davies & Matt Dickson & George Davey Smith & Frank Windmeijer & Gerard J. van den Berg

INSIGHTS FROM COGNITIVE NEUROSCIENCE ON THE HUMAN BRAIN AND ECONOMIC BEHAVIOR 7

Larissa Batrancea

KNOWLEDGE, ATTITUDED AND SKILL OF POST GRADUATE MEDICAL STUDENTS REGARDING PLAGIARISM IN BANGLADESH 8

Shamima P. Lasker

OVERCOMING THE CHALLENGES IN BIOETHICS EDUCATION FOR IMPROVING THE FUTURE OF HEALTHCARE 9

Mohammad Shahid Shamim

ETHICS AND MORAL AWARENESS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE 10

Nader Ghotbi

TOPIC: SOME CONTEMPORARY ISSUES OF SOCIOLOGY OF INCLUSION AND SPECIAL NEEDS 11

Irena Nikaj

THE RISKS POSED BY COVID-19 TO THE HEALTHCARE INDUSTRY. CASE OF TİRANA RETINA INSTITUTE (ALBANIA) 12

Elda Dollija & Marinela Teneqexhi & Eva Dhimitri

ANTIBIOTIC RESISTANT BACTERIA IN THE ENVIRONMENT AND HUMAN HEALTH 13

Lyudmyla Symochko

DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE DİJİTAL YERLİLER 14

Digital Natives in Dentistry Education

İlgi Tosun

İNSAN DOĞASI VE SANAT **15**

Human Nature and Art

Evren Karayel Gökkaya

EKOLOJİK SANAT VE SAĞLIKLI EKOSİSTEMLER **17**

Ecological Art and Healthy Ecosystems

Yeşim Zümrüt

SAĞLIK İLETİŞİMİ PERSPEKTİFİNDEN MADDE BAĞIMLILIĞI VE DAMGALAMA **19**

Didem Hekimoğlu Tunç

"BU ÇOCUK NASIL MASKE TAKACAK?"PANDEMİ SÜRECİNDE ANNELERİN SAĞLIK BİLGİLERİ VE SAĞLIK DAVRANIŞLARI **20**

"How This Kid Will Wear A Mask?" Health Information and Health Behaviors of Mothers During Pandemic Process

Şengül İnce

PANDEMİDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ "GAZETE OKSİJEN" ÜZERİNDEN İNCELENMESİ **22**

A Research of Health Literacy on "Newspaper Oxygen" in Pandemic

Eda Çetinkaya

HAYALİ MİKROPLARDAN KORONAVİRÜSE: REKLAMDA SAĞLIK **24**

From Imaginary Microbes to Coronavirus: Health in Advertisement

Gökçe Zeybek Kabakçı

YENİ İLAÇ GELİŞTİRME SÜREÇLERİ **26**

Recep Selim Şentürk

TÜRKİYE'DE TIBBİ JEOLOJİK UNSURLARI VE HALK SAĞLIĞI **28**

Eşref Atabey

HASTANEDE YATAN COVİD-19 HASTALARI İÇİN B12 VİTAMİNİ TAKVİYESİ GEREKLİ MİDİR? **29**

Is Vitamin B12 Supplementation Necessary For Hospitalized Covid-19 Patients?

Elif Menekşe

OUR RESULTS OF DIFFERENT TYPE OF BICANALICULAR SILICONE TUBE INTUBATION IN CHILDREN WITH NUX NAZOLACRIMAL DUCT OBSTRUCTION **32**

Özgür Eroğul & Selçuk Kuzu

ANTİBİYOTİKLERİN YERİNI ALMAYA ADAY TEDAVİ SEÇENEKLERİ **33**

Treatment Options Eligible to Replace Antibiotics

Elif Aksöz

FAVİPİRAVİRİN L929, K562 VE H1299 HÜCRE HATLARINDA SİTOTOKSİK AKTİVİTESİNİN İNCELENMESİ **35**

Investigation of The Cytotoxic Activity Of Favipiravir On L929, K562 And H1299 Cell Lines

Asiye Yurttaş

ISSUES AND CHALLENGES FOR YOGA EDUCATION AT SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOLS **37**

Adnan S/O Shamshad Khan &Mandira Gupta

2018-2020 YILLARI ARASINDA BİR VEREM SAVAŞ DİSPANSERİNE BAŞVURAN HASTALARIN DEĞERLENDİRMESİ **38**

Evaluation Of Patients Applying to A Tuberculosis Dispensary Between 2018-2020

Muhammed Atak_& Şeyma Halaç

GERİATRİK LOKOMOTİF FONKSİYON ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI 40

Turkish Validity And Reliability Study Of Geriatric Locomotive Function Scale

Mustafa Sadıkoğlu_&Ebru Kaya Mutlu_&_Hanifegül Taşkıran

METFORMİNİN YAŞLI SIÇANLARDA SKOPOLAMİN KAYNAKLI HAFIZA BOZUKLUĞUNDAKİ ETKİSİ 42

The Effect Of Metformin In Scopolamine-Induced Memory Impairment In Aged Rats

Elif Aksöz_&Büşra Aslan_&Oğuzhan Korkut

ATTITUDE OF SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS YOGA PRACTICE 44

Adnan S/O Shamshad Khan & Mandira Gupta

KÜÇÜK HÜCRELİ AKCİĞER KANSERLERİNDE RHEUM RİBES BİTKİSİ FENOLİK BİLEŞENLERİNDEN EMODİN VE KLOROJENİK ASİT KOMBİNASYONUNUN APOPTOTİK ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 45

Evaluation Of Apoptotic Effect Of Emodin And Chlorogenic Acid Combination Of Rheum Ribes Plant Phenolic Components On Small Cell Lung Cancers

Melike Yeğin & Sema Selçuk & Fatma Kasap&Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

AĞRI YÖNETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI 47

Use Of Virtual Reality In Pain Management

Ayşenur Dayan_&_Serpil İnce

SİLYBUM MARINUM BİTKİSİNİN ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN SİTOLOJİİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ 49

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Silybum Marinum Plant With Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Cerenay Sarıer & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

LOGIT MODEL İLE DİYABET HASTALIĞI BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 51

Mechmet Risngits

SALDA GÖLÜ (BURDUR) GÜNEY BÖLGESİ TOPRAK ÖRNEKLERİNİN KİRLİLİK DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE TIBBİ JEOLOJİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 52

Investigation Of Contamination Levels Of Soil Samples In Salda Lake (Burdur) Region And Evaluation In Terms Of Medical Geology

Betül Coşkun Önal & Zeynep Özdemir

HOW DID THE COVID-19 PANDEMIC AFFECT OUR PERCEPTION OF MEDICINE? 54

Hasan Erbay

HASTANEDE YATAN COVİD-19 HASTALARINDA B9 VİTAMİNİ EKSİKLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 55

Evaluation Of Vitamin B9 Deficiency For Hospitalized Covid-19 Patients

Muhammed Emin Düz

A CARCINOGENE COMPOUND IN MEAT AND MEAT PRODUCTS: HETEROCYCLIC AROMATIC AMINES 58

Esra Bostancı & Güliz Haskaraca & Sümeyye Çetinkaya

COMBATING CORONA CRISIS: AN ANALYSIS OF PUBLIC RELATIONS IN HEALTHCARE INDUSTRY 59

Pallavi Mishra &Kritika Sharma

COVİD-19 ARAŞTIRMALARINDA TÜRKİYE KAYNAKLI YAYINLARIN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ 60

Examination Of Turkey Based Publications In Covid-19 Researches With Social Network Analysis

Esra Yurtsever & Özlem Ergüt

NANO İLAÇLAR 62

Nanodrugs

Derya Selcen Salmanoğlu

EVALUATION OF EVIDENCE-BASED MEDICINE STATUS OF PERFUSIONISTS IN TURKEY 64

H. Fatih Aşgün & Jajare Muhammad Umar &Sonay Oğuz

TÜRKİYE'DE SAĞLIK YATIRIMLARININ FİNANSMANINDA KAMU ÖZEL SEKTÖR ORTAKLIKLARININ ROLÜ: ŞEHİR HASTANELERİ ÖZELİNDE BİR İNCELEME 66

The Role Of Public Private Sector Partnerships In Financing Health Investments In Turkey: An Investigation On City Hospitals

Gamze Yıldız Şeren & Özge Uysal Şahin

KÜRESEL SALGINDA KÜRESEL ADALETSİZLİK: COVİD-19 AŞISI 68

Sevda Akar

AVRUPA BİRLİĞİ EKİM 2020 TÜRKİYE RAPORUNUN COVİD 19 ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ 69

Evaluation Of The European Union October 2020 Turkey Report Upon Covid 19

Pınar Ünkür &Muzaffer Akdoğan

KUVARS İLE GELİŞTİRİLMİŞ FOTOAKOUSTİK SPEKTROSKOPİ TABANLI NEFES ALGILAMA 71

Quartz-Enhanced Photoacoustic Spectroscopy Based Sensing

Hatice Akman

PROSPECTIVE EVALUATION OF PREOPERATIVE APAIS SCORES IN OUR HOSPITAL 72

Elif Büyükerkmen & Bilal Atilla Bezen

KORONAVİRÜS (KOVİD-19) PANDEMİSİ SÜRECİNDE DÜNYA SAĞLIK SİSTEMLERİ. 73

World Health Systems In The Process Of Corona Virus (Covid-19) Pandemia

Kazım Baş

KONU MODELLEME YAKLAŞIMI İLE COVID-19 SURECİNDE TURİZM ARAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ 75

Examination Of Tourism Research In Covid-19 Process With Topic Modeling Approach

Özlem Ergüt

ZIZIPUS JUJUBA MEYVESİNİN BİYOAKTİF BİLEŞENLERİNİN SAĞLIK ÜZERINE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 77

Evaluation Of The Health Effects Of Bioactive Compounds Of Ziziphus Jujuba Fruit

Sena Cihan Kır & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

KÖMÜR MADENCİLİĞİ VE ÇEVRESEL ETKİLERİ 79

Coal Mining And The Environmental Impacts

Selami Erdem Dosdoğru &_Deniz Şanliyüksel Yücel

COVİD 19 VE OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ 81

Covid 19 And The Importance Of School Health Nursing

Seda Cangöl Sögüt& Eda Cangöl

AVRUPA PARLAMENTOSU'NDAKİ SİYASİ GRUPLARIN COVİD-19 YAKLAŞIMININ VE AVRUPA BİRLİĞİ SAĞLIK POLİTİKASINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 84

Analysis Of The Covid-19 Approach Of Political Groups In The European Parliament And The Impact On The European Union Health Policy

Pınar Ünkür&Muzaffer Akdoğan

GELENEKSEL TIPTA VİRAL ENFEKSİYONLARLA MÜCADELEDE GANODERMA LUCİDUM (REİSHİ MANTARI) VE PROPOLİSİN KULLANILMA POTANSIYELLERİ 86

Potentials Of Using Ganoderma Lucidum (Reishi Mushroom) And Propolis To Combat Viral Infections In Traditional Medicine

Tülay Bican Süerdem & Hanife Akyalçın

THE INFLUENCE OF SILVER NANOPARTICLES MADE IN CHITOSAN AREA ON MMP-9 IN EXPERIMENTAL MODELS OF CHRONIC BRONCHITIS 88

Supervisor: Giorgi Phichkhaia & Barbare Ugulava & Naili Shavshishvili & Nino Jalaghonia

COVID-19 PANDEMİSİ: KÜRESEL SAĞLIK EŞİTSİZLİKLERİ 89

Covid- 19 Pandemic: Global Health Inequalities

Aylin Günay Atalı

SAĞLIK KURUMLARINDA E İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ 91

E- Human Resources Management In Health Institutions

Hülya Hançerkiran & Ruşin Hacişahinoğullari

ANGLO-AMERIKAN MODELLE ACİL SAĞLIK HİZMETİ VEREN ÜLKELERLE TÜRKİYE'DEKI 112 ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 93

Comparison Of 112 Emergency Health Services In Turkey With The Emergency Health Services Provided By The Anglo-American Model

Nevzat Adıyaman

BİREYE ÖZGÜ TEDAVİ-FARMAKOGENETİK 94

Personalized Medicine And Pharmacogenetics

Jale Akgöl

ARUM DİSCORDİS BİTKİSİ BİLEŞENLERİNDEN VİTEKSİN VE FERULİK ASİT KOMBİNASYONUNUN İNSAN MEME KANSERİNDEKİ ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 95

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Arum Discordis Plant Components Vitex And Ferulic Acid Combination On Human Breast Cancer

Sena Cihan Kır & Hikmet Bayam & Cerenay Sarıer & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

FOKAL KARACİĞER LEZYONU OLAN HASTALARIN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 97

Evaluation Of Patients With Focal Liver Lesion As A Retrospective

Evrim Gürhan Tahta &Hilal Susam Şen &_Ayşegül Bükülmez

THE EFFECTS OF PESTICIDES ON HUMAN HEALTH AND THE ENVIRONMENT 100

Jale Akgöl

ALT EKSTREMİTELERE GİYİLEBİLİR MODÜLER GÖĞÜS TÜPÜ TAŞIMA APARATI 101

Wearable Modular Chest Tube Carrying Apparatus For Lower Extremities

Sinan Köse & Demet Karaismailoğlu & Tuğba Özcan & Kevser Kasap

COVİD – 19 PANDEMİSİNDE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜNÜN ROLÜ: GÖÇMENLER ÖRNEĞİ 103

The Role Of The World Health Organization In The Covid-19 Pandemic: The Example Of Migrants

Necibe Gündoğan Gür

COVID-19 SALGININDA ULUS DEVLETİN GELECEĞİ 105

Hatice Türkmen 105

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI 106

Covid-19 Outbreak A Perspective Of Nursing 4th Grade Students

Dilek Aygin & Hande Cengiz Açil & Beyzanur Karaman & Özge Yaman & Aysel Gül

COVİD-19 ÇERÇEVESİNDE İSTİHDAMA YÖNELİK UYGULANAN MALİ UYARICILAR 108

Applied Fiscal Stimulus For Employment Within The Framework Of Covid-19

Gülsema Çetinkaya

COVID-19 PANDEMİSİNDE D VİTAMİNİNİN İMMÜN SİSTEME ETKİSİ 110

The Effect Of Vitamin D On The Immune System During Covid-19 Pandemic

Zehra Aldemir & Indrani Kalkan

KANSERDE HÜCRE ÖLÜMÜNÜN BİTKİSEL NUTRASÖTİKLERLE UYARILMASININ SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ 112

Evaluation Of Cell Death Stimulation In Cancer By Nutraceuticals Through Cytological And Nutritional Genomics Approaches

Sena Cihan Kır & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

İMMÜN SİSTEM İLE METASTAZ İLİŞKİSİNİ HEDEF ALAN BİTKİSEL NUTRASÖTİKLERLE KANSER TEDAVİISİNİN SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ 114

Evaluation Of The Cancer Treatment By Plant-Derived Nutraceuticals Targeting The Relationship Between Immune System And Metastasis Through Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Cerenay Sarıer &Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

OCCUPATIONAL HAZARDS IN UNIVERSITY EMPLOYEES: ECUADORIAN CASE STUDY 116

Lourdes Ruiz &Tibor Kovacs & Dr. Richard Perez

ZİZİPHUS JUJUBA MEYVESİNİN ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ 117

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Ziziphus Jujuba Fruit With Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Sena Cihan Kır & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

SİLYBUM MARİANUM BİTKİSİNİN BİYOAKTİF BİLEŞENLERİ VE SAĞLIK ÜZERINDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 119

Evaluation Of Bioactive Components Of Silybum Marianum Plant And Its Effects On Health

Cerenay Sarıer & Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

AFET VE ACİL DURUMLARDA ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA YOL ŞARTLARINA UYUM 121

EXCEEDING THE SITUATIONS THAT MAY BE OBSTACLE TO THE PRESENTATION OF EMERGENCY SERVICES IN DISASTERS AND EMERGENCY SITUATIONS

Nevzat Adıyaman &_Tolga Bekler

THE DIGITAL TRANSFORMATION OF THE HEALTHCARE INDUSTRY. THE LAB TEST DIRECTORY SOFTWARE SELECTION PROCESS IN BEAUMONT HEALTH SYSTEM 123

Laura Agolli & Rriollza Agolli

THE EXPERIENCES OF MIGRANT WOMEN DURING COVID-19: AN AUTOETHNOGRAPHIC EXAMPLE **124**
Nehir Tataroğlu
ALZHEİMER HASTALIĞI TANISI OLAN BİREY VE KÜLTÜRÜN ETKİSİ **125**
The Impact Of Individual And Culture With A Diagnosis Of Alzheimer's Disease
Dilek Doruk Kondakçı
PROGRAM **127**

COVID-19 IMPACTS AND FUTURE CHALLENGES TO BUSINESS CONTINUITY AND CRISIS MANAGEMENT

Ekaterina Arabska

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, BULGARIA
e-mail: earabska@uard.bg

Rezear Kolaj

Agricultural University of Tirana, ALBANIA

Anatolii Kucher

V. N. Karazin Kharkiv National University, UKRAINE
Institute for Soil Science and Agrochemistry Research named after O. N. Sokolovsky, UKRAINE

Petar Borisov

Agricultural University Plovdiv, BULGARIA

Abstract

For a little more than one year COVID-19 has changed the whole world in lots of aspects, not only concerning healthcare systems but even more affecting modern businesses and business and social environment in which they function. Current paper attempts to summarize COVID-19 impacts and future challenges to business continuity and crisis management opening also the questions about the new opportunities. The definitions and the contents of the notions of business continuity and crisis management are presented in the context of the development and dimensions of the Business continuity management program (BCM) as a process, as well as business continuity planning (BCP). Considering COVID-19 risks (as infrastructure risks, cyber risks, employees risks; business and operational risks; communication risks), emergency management and disaster recovery aspects are analyzed in terms of emerging challenges, development of resilience metrics and indicators and the role of public-private partnerships. Attention is also paid to government actions and public evaluation in crisis. Regarding COVID-19 and its impacts on business environment, disruptions, opportunities and challenges are scrutinized as: fundamental changes in attitude and behavior, global governance, globalization and the future and strategic decision making. Answers to the main question "How can businesses deliver better outcomes in times of a crisis, COVID-19 in particular?" are provided focusing on the understandings of the Eco-centric Business continuity plan. Main conclusions underline the importance of predictive and proactive actions in decision-making to preserve business continuity and build enterprise resilience. A special accent is put on the "new normal" and the potential of the assurance of long-term sustainability in economic, social and environmental aspects.

Keywords: COVID-19, business continuity, crisis management, Business continuity management program (BCM), Business continuity plan (BCP), sustainable development.

WHAT ETHICAL VALUES HAVE WE LEARNT THROUGH THE COVID-19 PANDEMIC AND WILL WE REALLY ACT ON THESE?

Darryl Macer,

Ph.D., Hon.D., MPH
President, American University of Sovereign Nations, USA
Director, Eubios Ethics Institute, NEW ZEALAND, JAPAN and THAILAND
Secretary, Asian Bioethics Association
Email: darryl@eubios.info
https://www.eubios.info/world_emergency_covid19_pandemic_ethics_committee

Abstract

As society faces significant changes we have a chance to reflect on our values. In the same way that new technology has been a catalyst for re-examination of medical ethics (and social ethics),, and international dialogue on ethical principles, and the emergence of bioethics, the COVID-19 pandemic has led to reflection on our values. Bioethics is the love of life, and foundational principles or ideals for bioethics include autonomy, justice, to do no harm (non-maleficence) and beneficence. An alternative language I use is self-love, love of others, loving life, loving good. We can see all these values being reinforced in COVID-19 along with values such as social harmony, solidarity, and responsbility. There are diverse ways to approach ethics and a whole field of research in bioethics celebrates this. Confucius wrote that to love a thing means wanting it to live. According to those words of Confucius, we should minimize risk of death through very strict public health measures, such as strict lockdowns and shutting down economic activity. These values have been cited by China as their respect for the right to live, compared to the higher death rates in Brazil, India and USA. Probably that value was also the guiding principle of New Zealand's response, which has been applauded. Love of life is a common ethic across different cultures.

I also will present some of the work of the World Emergency COVID19 Pandemic Ethics (WeCope) Committee, which is a multidisciplinary group of persons from a variety of professional backgrounds who are of cross-cultural and global background who are independent of government, who are living in different countries under different conditions during the same COVID-19 crisis. The WeCope Committee is tasked to act as an independent forum to gather accounts of the experiences and perspectives, specially concerning good practices, and alleged human rights abuses; To consider the interface between the theory and practice of ethics around the world and the need for ethical initiatives in research, policy, and information sharing in the world emergency responses and aftermath of the COVID-19 pandemic; To compile and produce reports and policy statements that may guide individuals, civil society organizations (both non-profit and for-profit), governments, and international entities in their responses to the global health emergencies linked to COVID-19, which have utility both in the current pandemic and further ones; To be of service to those who seek our assistance, and to the most vulnerable among us; and to act quickly and issue reports and statements quickly. I discuss some of the public statements to illustrate the values:

Ethics and Justice in COVID-19 Vaccines and Immunization *(10 May 2021)*
Implications of COVID-19 for Education (31 March 2021)
Ethical Values and Principles for Healing Society in Light of the COVID-19 Crisis *(22 January 2021)*

Statement on Environmental Impacts of the COVID-19 Pandemic *(13 September 2020; and background paper)*
Statement on state and governance in COVID-19 pandemic *(18 August 2020) (https://www.youtube.com/watch?v=d70oGzm_304)*
Statement on individual autonomy and social responsibility within a public health emergency *(18 July 2020)*
A Call to Cease the Use of War Metaphors in the COVID-19 pandemic *(14 June 2020)*
Statement on Ethical Triage Guidelines for COVID-19 *(31 May 2020)*
Statement on Wearing Masks and Face Covers as Social Responsibility during COVID-19 pandemic *(23 April 2020) (https://www.youtube.com/watch?v=qb8XrT2Hm34)*

CLIMATE RISK, CULTURE AND THE COVID-19 MORTALITY: A CROSS-COUNTRY ANALYSIS

Aydın Özkan,

University of Huddersfield, UK

Gülçin Özkan,

King's College London, UK, e-mail: gulcin.ozkan@kcl.ac.uk

Abdullah Yalaman,

Eskisehir Osmangazi University, TURKEY

Yılmaz Yıldız

University of Huddersfield, UK

Abstract

Why have some countries done significantly better than others in fighting the Covid-19 pandemic? Had some countries been better prepared than others? This paper attempts to shed light on these questions by examining the role of climate risk and culture in explaining the cross-country variation in the Covid-19 mortality, while controlling for other potential drivers. In our analysis, we consider climate risk, readiness to climate change and individualism as main indicators reflecting the climate and culture status of individual countries. Using data from 110 countries, we find that the greater the climate risk; the lower the readiness to climate change and the more individualistic the society, the higher the pandemic mortality rate. We also present a series of sensitivity checks and show that our findings are robust to different specifications, alternative definitions of the mortality rate; and different estimation methods. One policy implication arising from our results is that countries that were better prepared for the climate emergency were also better placed to fight the pandemic. Overall, countries in which individuals look after each other and the environment, creating sustainable societies, are better able to cope with climate and public health emergencies.

Keywords: Covid-19, mortality rate, climate risk, readiness, individualism

THE DYNAMIC INTERDEPENDENCE IN THE DEMAND FOR PRIMARY AND SECONDARY CARE

Mauro Laudicella,

Prof. Dr, Danish Centre for Health Economics – DaCHE,
University of Southern DENMARK
e-mail: mlaudicella@health.sdu.dk

Paolo Li Donni,

Department of Economics, University of Palermo, ITALY

Abstract

The demand for emergency secondary care (ESC) is growing fast in many publicly funded health care systems absorbing a large share of their resources. Therefore, redirecting the demand of care from ESC to primary care (PC) has been a long-standing policy objective and the rapid spread of the COVID-19 is adding urgency to implementation of new policies. We introduce a new econometric model to study the dynamic interdependence between the demand of PC and ESC and to measure their potential substitution effect. The model extends the class of finite mixture models for longitudinal count data to the bivariate case by using a hidden Markov chain approach. The model captures some of the distinctive characteristics of the demand of care studied in the literature. Utilisation of PC and ESC are allowed to be jointly determined as patients may access both type of care in the same time occasion. State dependence within and across outcomes is captured by including a lag of PC and ESC in the two outcome equations reflecting the fact that past utilisation is often a strong predictor of present. Persistency in individual health and preferences is modelled by individual specific parameters following a discrete latent variable and capturing unobservable heterogeneity. Finally, time-specific non-permanent shocks that may affect both outcomes are captured by a residual correlation parameter. We provided an empirical application of the model to study the demand of PC and ESC in patients experiencing a shock to their circulatory system in the Danish National Health System. We find evidence of a substitution effect with an additional PC visit in the previous period reducing present ESC visits by about 12.6 percentage points suggesting a fair scope for intervention to policies aiming at redirecting part of the demand of care from ESC to PC. Also, we find evidence that individual profiles of utilization of health care are persistent, but not permanent. They have a probability of about 17 percent of changing during the time of our study and move to their closest neighbour (from low to medium user, from medium to low or high, and from high to medium), with the majority of switches occurring during the first two and a half years after the initial health shock.

Acknowledgements: This research is funded by the EU's Horizon 2020 research and innovation programme under MSCA grant No 832513.

THE CAUSAL EFFECTS OF EDUCATION ON ADULT HEALTH, MORTALITY AND INCOME: EVIDENCE FROM MENDELIAN RANDOMIZATION AND THE RAISING OF THE SCHOOL LEAVING AGE*

Neil M. Davies

University of Bristol, UK
e-mail: neil.davies@bristol.ac.uk

Matt Dickson

University of Bath and IZA, UK

George Davey Smith

University of Bristol, UK

Frank Windmeijer

University of Bristol, UK

Gerard J. van den Berg

University of Bristol and IZA, UK

Abstract

We compare estimates of the effects of education on health and health behaviour using two different instrumental variables in the UK Biobank data. One is based on a conventional natural experiment while the other, known as Mendelian randomization (MR), is based on genetic variants. The natural experiment exploits a compulsory schooling reform in the UK in 1972 which involved raising the minimum school leaving age (RoSLA). MR exploits perturbations of germline genetic variation associated with educational attainment, which occur at conception. It has been widely used in epidemiology and clinical sciences. Under monotonicity, each IV identifies a LATE, with potentially different sets of compliers. The RoSLA affected the amount of education for those at the lower end of the ability distribution whereas MR affects individuals across the entire distribution. We find that estimates using each approach are remarkably congruent for a wide range of health outcomes. Effect sizes of additional years of education thus seem to be similar across the education distribution. Our study corroborates the usefulness of MR as a source of instrumental variation in education.

Keywords: returns to education, health, instrumental variables, RoSLA, genomic confounding, LATE

INSIGHTS FROM COGNITIVE NEUROSCIENCE ON THE HUMAN BRAIN AND ECONOMIC BEHAVIOR

Larissa Batrancea

Assoc. Prof. Dr., Babes-Bolyai University, Faculty of Business,
Cluj-Napoca, ROMANIA
e-mail: larissa.batrancea@ubbcluj.ro

Abstract

In spite of the fact that behavioral approaches to economic decision-making (e.g., survey, focus group, interview) may elicit important details on why economic agents act in a specific way, these approaches still leave many unanswered questions concerning the "how" of decision-making. The emerging field of cognitive neuroscience and its cutting-edge techniques – functional magnetic resonance imaging (fMRI), magnetoencephalography (MEG), electroencephalography (EEG) or eye tracking – yield promising results on this "how". The study reports on the most recent advances on economic behavior that use cognitive neuroscience setups and techniques in order to give insights on the neural mechanisms of economic decision-making. Besides empirical results, innovative avenues for future research are also addressed.

Keywords: neuroscience, human brain, economic behaviour

KNOWLEDGE, ATTITUDED AND SKILL OF POST GRADUATE MEDICAL STUDENTS REGARDING PLAGIARISM IN BANGLADESH

Shamima P. Lasker

Prof. Dr., Shahabuddin Medical College & Hospital, Dhaka, BAGLEDSH

Abstract

An attempt to tackle plagiarism locally, an exercise has been developed and evaluated by pre-test and post-test questionnaire on 50 post-graduate medical students within one higher educational organisation in Bangladesh to understand the current knowledge and attitude of learners on plagiarism. The comparative data between pre- and post-intervention have highlighted a general lack of understanding of the basic concept of avoiding plagiarism which improved after the intervention. For the question how to prevent plagiarism, in pre-intervention responses, only 36% answered that a paraphrased sentence should be referenced. However after intervention, responses to the same question significantly increased to 72%. Likewise pre-intervention for a question of whether an article can be submitted to another journal if the decision is delayed, almost half of the student (48%) were not sure what should to do. But after intervention, all respondents (100%) understood that an article cannot be submitted to another journal if decision delayed. For a question of making two or three articles with same introduction and method from same thesis/research, all most half of the respondent (46%) answered "yes" and approximately half do not know the answer (40%) before intervention. However after the intervention all respondents (100%) felt they should not make two or three articles with same introduction or methods. Also after intervention all respondents (100%) felt self-plagiarism is taking paragraph/picture/graph from own article without reference. These results indicate that the intervention of plagiarism education improved the awareness of this group of postgraduate medical students in Bangladesh.

Keywords: bioethics, copy cut-paste, plagiarism, publication ethics

OVERCOMING THE CHALLENGES IN BIOETHICS EDUCATION FOR IMPROVING THE FUTURE OF HEALTHCARE

Mohammad Shahid Shamim

Prof., Dow University of Health Sciences, Karachi, PAKISTAN
e-mail: doctsaab@gmail.com

Short Abstract

Bioethics education for healthcare providers is a complex area for educators. The complexities include an inherently sensitive nature of the discipline, its intricacies with the socio-cultural contexts in the society and the high psycho-emotional demands of the profession. This paper explores the challenges educationists face in delivering bioethics education to healthcare students. The paper further recommends solutions that address the complexities and overcome the identified challenges.

ETHICS AND MORAL AWARENESS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Nader Ghotbi

Prof. Dr., Ritsumeikan Asia Pacific University, Beppu, JAPAN
e-mail: nader@apu.ac.jp

Abstract

To evaluate the moral awareness of university students regarding artificial intelligence (AI) , we examined 467 surveys collected from students in an international university in Japan. The students were asked to choose a most significant moral problem of AI applications in the future from a list of ten ethical issues. The results show that most of the students (n=269, 58%) considered unemployment to be the major ethical issue related to AI. The second largest group of students (n=54, 12%) was concerned with ethical issues related to emotional AI, including the impact of AI on human behavior and emotion, and robots' rights and emotions. A relatively small number of students referred to the risk of social control by AI (6%), AI discrimination (6%), increasing inequality (5%), loss of privacy (4%), AI mistakes (3%), malicious AI (3%), and AI security breaches (3%). Calculation of the z score for two population proportions show that Japanese students were much less concerned about AI control of society (-3.1276, $p < 0.01$) than non-Japanese students, but more concerned about discrimination (2.2757, $p < 0.05$). Female students were less concerned about unemployment (-2.6108, $p < 0.01$) than males, but more concerned about discrimination (2.4333, $p < 0.05$). The study concludes that the moral awareness of college students regarding AI technologies is quite limited and recommends including the ethics of AI in the curriculum.

Keywords: artificial intelligence (AI), emotional AI (EAI), ethics of technology, moral awareness.

TOPIC: SOME CONTEMPORARY ISSUES OF SOCIOLOGY OF INCLUSION AND SPECIAL NEEDS

Irena Nikaj

Associate Prof. Dr.,
University "Fan S. Noli", Korça, Albania
President of ALBSA (Albanian Sociological Association), ALBANIA
e-mail: inikaj@unkorce.edu.al

Abstract

In this paper aim to elaborate new paradigms in the sociology of inclusion and special needs, in the today's expansion of systems of education to take account of world's inclusion agenda, which embraces all young people, especially those with learning difficulties and those with special needs.

A Sociology of Inclusion and Special Education bring sociological perspectives to bear on the social, political and economic policies and practices that comprise special and inclusive education, and the education of lower attainers. Increasingly, in general, governments have accepted the premise that education should incorporate all social and ethnic groups, especially those regarded as having special educational needs, disabilities and difficulties in learning, but despite a plethora of literature on special and inclusive education world-wide, governments are still unsure of the reasons for this sector's expansion in their national education systems.

In the frame of EFA, can distinguish the United Nations Sustainable Development Goal 4 that states as follow: *Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning for all*, and vision for Education 2030 must be develop across the *Inclusion and equity in and through education is the cornerstone of a transformative education agenda, and we therefore commit to addressing all forms of exclusion and marginalization, disparities and inequalities in access, participation and learning outcomes.*

Today's new paradigms of Sociology of Inclusion and Special Education will be of interest to a wide range of educators, health professionals, practitioners and policy-makers concerned with special, inclusive and vocational education, also to undergraduate, post-graduate and research students and academics, worldwide and into Albanian education.

Keywords: inclusion, sociology of inclusion, special needs, health

THE RISKS POSED BY COVID-19 TO THE HEALTHCARE INDUSTRY. CASE OF TİRANA RETINA INSTITUTE (ALBANIA)

Elda Dollija

Dr., Department of Management, Faculty of Economy,
University "Fan S. Noli", Korçë, ALBANIA
e-mail: eldacollaku@yahoo.it
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-8396-2138

Marinela Teneqexhi

Dr., Department of Management, Faculty of Economy,
University "Fan S. Noli", Korçë, ALBANIA
e-mail: marinelapt@yahoo.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-5144-0995

Eva Dhimitri

Dr., Department of Management, Faculty of Economy,
University "Fan S. Noli", Korçë, ALBANIA
e-mail: evadhimitri@yahoo.co.uk
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-2265-9538

Abstract

The world is becoming more and more dynamic. Rapid changes cause uncertainty and risks. Every enterprise today is more exposed to different risks which threaten its activity. The number of risks and their potential consequences have increased. The Enterprise Risk Management process aims to protect the enterprises from different types of risks they are facing with.

"Tirana Retina Institute" LLC is an eyecare clinic situated in three different cities in Albania. The risk management team deals with the ERM process. It begins with the identification of the potential risks that threaten the clinic. The risk identification process is based on the model proposed by ASHRM model which divides the risks into 8 categories. The pandemic caused by Covid – 19 has emerged the necessity to add another category: risks caused by Covid – 19. After the identification process, the next step is to analyse the identified risks. During the analyse process, the risk team calculates the Expected Value of every identified risk. The E.V. is equal to the multiplication of the likelihood of occurrence with the potential damage it causes to the clinic. Based on the values of E.V. the risks are divided into three types of risk: A risks (high probability and damage); B risks (medium probability and damage), C risks (low probability and damage). At the third process, A risks are first considered to find a response, followed by B risks and at the end by C risks. All the data of the above ERM process are summarized in the risk register. The team manager continually monitors every step of ERM in the clinic and make the necessary changes and adaptions.

Keywords: risk, enterprise risk management, healthcare, risk register

ANTIBIOTIC RESISTANT BACTERIA IN THE ENVIRONMENT AND HUMAN HEALTH

Lyudmyla Symochko

Assoc. Prof. Dr., National University, Faculty of Biology;
RD&EC of Molecular Microbiology Uzhhorod &Mucosal Immunology,
Uzhhorod, UKRAINE
e-mail: lyudmilassem@gmail.com

Abstract

In recent years the phenomenon of antibiotic resistance (AR) has become recognized as a global health challenge. The World Health Organization has identified antibiotic resistance as a serious threat to human health and biosecurity across the world. Determining the major sources of AR in the environment, and the pathways to prevent such spread could lead to solutions that improve human health. The aim of this study was to detect the antibiotic-resistant bacteria in different ecosystems: natural ecosystems, agroecosystems, and urboecosystems. The 468 dominating bacteria have been isolated, including 79 antibiotic-resistant bacteria. All isolates were multi-drug resistant, of which greater than 74.5% were resistant to 9 antibiotics. A study of soil samples from the primeval forests showed that the microbial community was characterized by a low content of antibiotic-resistant microorganisms. Among 78 isolated bacteria, only two of them, Bacillus cereus, and Pantoea agglomerans, demonstrated a high level of resistance to antibiotics. Totally 106 strains were isolated from the soil of medicinal plants, 13 of them were antibiotic-resistant. The greatest numbers of antibiotic-resistant bacteria have been isolated from soil of urboecosystems and agroecosystems contaminated by enrofloxacin. Among the 284 tested bacteria, 64 were antibiotic-resistant. Multi-resistant were such pathogenic and conditionally pathogenic bacteria as Enterococcus faecium, Acinetobacter baumannii, Pseudomonas aeruginosa, Escherichia coli, Bacillus licheniformis, Serratia fonticola, Hafnia alvei, Bacillus cereus, Bacillus megaterium, and Clostridium difficile. Humans may become directly sick or colonized by antibiotic-resistant bacteria when consuming contaminated food or water. In addition, antibiotics also provide a selection pressure for environmental bacteria to maintain antibiotic resistance mechanisms. Management of antibiotic-resistant bacteria in the environment is vitally important for safeguarding human health.

Keywords: antibiotic resistance, environment, health, microorganisms, soil

DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE DİJİTAL YERLİLER

Digital Natives in Dentistry Education

İlgi Tosun

Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi,
Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Çanakkale, TÜRKİYE
e-mail: ilgitosun@comu.edu.tr

Özet

Yükseköğretimde; çağdaş eğitimin hedefi, toplumun gereksinimleri doğrultusunda bilgiyi üreten, bilgiyi kullanan, nitelikli ve yaratıcı insan yetiştirmektir. Biz, öğreticilerin de bu hedefi benimsemesi ve bu hedefe ulaşma çabasında olması gerekmektedir.

Gelişen teknolojiler ve bu teknolojilerin "dijital yerli" olarak adlandırdığımız; teknoloji ile doğumdan itibaren tanış olan yeni nesil öğrencilerin hayatlarının merkezinde olması öğrencilerin öğrenme stillerini ve öğrenmeden, dolayısıyla "dijital göçmen" olarak adlandırılan öğretmenden ve öğrenim ortamlarından beklentileri değişmiştir.

Son yıllarda, diş hekimliği teşhis/tedavi alanlarında dijital teknolo-jilerin kullanımı artmıştır. Günümüzün dijital çağında bu gelişmelere bağlı olarak diş hekimliği eğitim müfredatında da güncel değişikliklere ve iyileştirmelere ihtiyaç vardır. Tüm bunlara ek olarak 2020 yılının başlarından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan hayat tarzımızda radikal değişikliklere yol açan Covid-19 pandemisi, "teorik-pratik ders ve klinik uygulama" yapısındaki diş hekimliği eğitimini de ciddi anlamda etkilemiştir. Yaşadığımız bu olumsuzluklar eğitimde dijitalleşme sürecini zorunlu hale getirmiş ve bu dönüşümün hızlanmasına yol açarak belki de diş hekimliği eğitiminde yeni bir döneme girilmesini sağlamıştır.

İçinde bulunduğumuz bu zorlu süreçte ve gelecekte olası zorluklar için diş hekimliği eğitimcileri dijital yerliler konusunda dikkatli olmalı, uygulama/çözüm yolları konusunda esnek olmalı ve değişikliklerle yüzleşmeye istekli olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: diş Hekimliği eğitimi, dijital teknoloji, dijital yerli, dijital göçmen

Abstract

In higher education, the goal of the modern education is to produce creative people that convey knowledge in societies necessities. The teachers should also adopt this goal and strive to achieve this goal.

With the developing technologies and people that what we call "digital natives" is a generation that met with technology from the moment that they born, and it is in the center of their lives. Their expectations from learning as a "digital immigrant" from teachers and learning environments have changed.

The use of the latest dentistry, dental diagnostic / laboratory digital technologies has increased. In today's digital age, there is a need for current articles and development in the dental education curriculum in connection with this arrival. In addition to all these, the Covid-19 pandemic has seriously affected dentistry education in the structure of "theoretical-practical lesson and clinical practice".

These negativities we have experienced have made the digitalization process in education compulsory, and by accelerating this transformation, perhaps a new era in dentistry education has entered. We live in this challenging process and for future challenges, dental educators' digital natives must be mindful, flexible to learn practice / solutions, and willing to confrontation.

Keywords: dental education, digital technology, digital native, digital immigrant

İNSAN DOĞASI VE SANAT

Human Nature and Art

Evren Karayel Gökkaya

Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Çanakkale, TÜRKİYE,
e-mail: karayelevren@gmail.com

Özet

İnsanın kendi doğasını reddetmeden kendisiyle kurduğu yakın ilişki sağlıklı kalabilmesinin ya da belli sorunla baş edebilmesinin en temel koşullarından biridir ve bu ilişkinin kurulmasında sanat önemli bir araçtır. Bu nedenle her insanın doğası gereği sanatla ilişki kurmaya ihtiyacı vardır. Sanat eserleri nesilden nesile devam eden, dikkat çekme, heyecan uyandırma ve derin insan içgüdülerine hitap edebilme özellikleri sayesinde ruhsal ve bazen fiziksel olarak sağaltıcı olabilirler. Bu çalışmada sanat eserlerinin bu özelliklerinin kaynakları araştırılmıştır. Öncelikle çoğu zaman Tanrı, evren veya ahlak hakkında insanlara nasıl davranmaları gerektiği konusunda talimatlar vermeyen sanatın 'mış gibi' dünyasında her insana, her duyguya ve duruma yer vardır. İnsana dair hiçbir şey sanata yabancı değildir. Bu özelliği sayesinde kültürel farklılıkları bertaraf ederek insanları evrensel özünde bir araya getirir. Bu evrensel öz dilsel çeşitliliğin altındaki mekanizmada da aranabilir. Sanat içgüdüsünü de barındıran bu mekanizma, dil dışı ihtiyaçlar, arzular ve duygularla ilgilidir. Aristoteles Poetika'da bu düşünceye paralel olarak insanın kültürler üzeri evrensel bir zihinsel ve duygusal doğası olduğunu ifade eder. Estetik tarihinin önemli isimlerinden Immanuel Kant ve David Hume da bu düşünceyi destekler nitelikte düşünceler üretmişlerdir. Güzel sanatları diğer birçok filozoftan farklı olarak merkezi bir yere koymuş ve birçok sanatçıya düşünceleriyle esin kaynağı olmuş bir filozof olan Schopenhauer; bir Beethoven senfonisini doğru ruh haliyle dinlediğinizde yalnızca duygusal açıdan tatmin olmazsınız, aynı zamanda gerçeği olduğu haliyle biran için görebilirsiniz der. Söz konusu gerçek Kant'ın felsefesinde de karşımıza çıkan zihinlerimizde kurguladığımız gerçekliğin özünden farklı olan bir numenal dünyadır, Kant buna 'kendinde olan şey' der ve bazı farklar içerse de bu varsayım Schopenhauer'un 'irade olarak dünya'sı ile örtüşür. Gerek Kant'ın numenal dünyası gerekse Schopenhauer'un irade olarak dünyasi gerçek olan/varolan her şeyin arkasında tek, birleşmiş ve yönsüz bir kuvvetten bahseder. Kant'a göre insanın bu dünyaya erişimi hiç mümkün olmasa da Schopenhauer'a göre bu dünyayı çok kısa bir an da olsa görebilmemizin tek yolu sanat eseri ile karşılaştığımız anda yaşanan deneyim sonucudur. Diğer yandan sanat içgüdüsünün bilimsel alt yapısını irdelediğimizde temellerini Darwin'in 'Eş Seçimi Yoluyla Cinsel Seçilim' teorisine dayandırabiliriz. İnsandaki sanat içgüdüsünün düşünsel ve bilimsel kaynaklarını ortaya konduktan sonra sanattan haz alabilme yetisini geliştirebilen insanın doğası gereği sahip olduğu bu içgüdü sayesinde sanatın sağaltıcı yönünden faydalanabileceğini savunarak, sanat tarihinden, günümüz sanatçılarından ve kendi resimlerimden örneklerle sanatın bireysel ve toplumsal sağlıkla bağlantılı yönü birçok açıdan irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: sanat, sağlık, estetik, insan doğası

Abstract

The close relationship that a person establishes with herself/himself without rejecting her/him own nature is one of the most basic conditions for staying healthy or coping with a certain problem and art is an important tool in establishing this relationship. Therefore every person needs to contact with art by herself/himself natüre. Artworks can be spiritually and sometimes physically therapeutic, thanks to their features attract attention, arouse excitement, and appeal to deep human instincts. In this study, the sources of these features of works of art were investigated. First of all, there is room for every person, every emotion and situation in the 'as if' world of art, which often does not give instructions about God, the universe, or morality about how people should behave. Nothing about human is not alien to art.

Thanks to this feature, it eliminates cultural differences and brings people together in their universal essence. The universal essence can be sought in also the mechanism underlying linguistic diversity. The mechanism, which also includes the artistic instinct, is related to non-linguistic needs, desires and emotions. Parallel to this idea, Aristotle states in his Poetics that man has a universal mental and emotional nature that transcends cultures. Immanuel Kant and David Hume, who are important names in the history of aesthetics, also produced ideas that support this idea. Schopenhauer, a philosopher who put the fine arts in a central place differently from many other philosophers and inspired many artists with his thoughts; says that when you listen to a Beethoven symphony in the right mood, you will not only be emotionally satisfied, but you can see the truth for a moment as it is.The reality in question is a noumenal world, which is different from the essence of the reality we construct in our minds, which is also encountered in Kant's philosophy, Kant calls it the 'thing in itself', and although there are some differences, this assumption coincides with Schopenhauer's 'world as will'. Both Kant's noumenal world and Schopenhauer's world as speaks of a single, unified and directionless force behind everything that is real and exists. According to Kant, although it is not possible for humans to access this world at all, according to Schopenhauer, the only way we can see this world, even for a very short time, is thanks to will live experience when we encounter a art work. On the other hand, when we examine the scientific background of the artistic instinct, we can base its foundations on Darwin's theory of 'Sexual Selection Through Mate Selection'. After revealing the intellectual and scientific resources of the artistic instinct in humans, arguing that the human being, who can develop the ability to take pleasure from art, can benefit from the therapeutic aspect of art thanks to this instinct he has by nature, and individually and socially the health-related aspect of art has been examined in many ways with examples from art history, today's artists and my own paintings.

Keywords: art, health, aesthetics, human nature

EKOLOJİK SANAT VE SAĞLIKLI EKOSİSTEMLER

Ecologıcal Art and Healthy Ecosystems

Yeşim Zümrüt

Doç Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü, Çanakkale, TÜRKİYE
e-mail: yesimzumrut@comu.edu.tr

Özet

Sanatta konu ve mekan olarak doğanın kullanılması 60 lı yıllardan itibaren daha yoğun gözlenmektedir. Kavramsal sanat, Happening, Performans, ArtPovera ve Minimalizm gibi sanat hareketlerinin öncü isimlerinin yapmış olduğu eserler ve bakış açıları, çevre kirliliğinin neden olduğu sorunlar, yeni bir sanatsal yaklaşımıda beraberinde getirmiştir. Arazi sanatı, çevre sanatı, doğa sanaı gibi başlılar altında doğayı malzeme, konu veya mekan olarak kullanan çok sayıda çalışma yapılmış ancak bu çalışmaların bazılarıda çevresel tehdit olarak gürülmüş protestoların odağı haline gelmiştir. Bu çalışmaların yarattığı tartışmalar sonrasında doğal alanların korunduğu, yaralar ve izlerin olmadığı, toprağın taşınmadığı çalışmalar yapılmıştır.

Ekolojik Sanat uygulamalarının başlangıcını oluşturan bu çalışmalar günümüzde yerel ekolojilerin taciz edilmesi olarak görülebilir. Maden alanlarının düzenlenmesi, yenileme vb. içeren bazı erken dönem işler geriye dönük olarak Ekolojik Sanatın kökenlerini oluşturan örnekler olarak benimsense de çoğu yeniden şekillendirme, çevre düzenlemesi-süslemesi veya astronomik içeriklidir ve çok azı gerçekten ekolojiyle ilgilidir.

Günümüzde geleneksel sanat üretimi ve kurumsallaşmanın sınırlarını aşarak yaşayan ekosisteme odaklanan Ekolojik Sanat, yaratıcı bir şekilde ekolojik sorunları çözmeye çalışan dünya çapında bir sanatçı hareketidir. Ekolojik sanatçılar bilimsel bir amaca sahip oldukları ve sonuca odaklı çalışmalar yaptıkları için kendilerini çevresel duyarlılığa sahip diğer sanatçılardan farklı görmektedirler. İster sanatçılar, ister çevreci gruplar, müzeler ya da topluluklar tarafından başlatılmış olsun, Ekolojik Sanat çalışmalarının temel vurgusu, restorasyon, geri dönüşüm, yenilenme ve bölgesel-mekana özgü projelerle, kirlenmiş ve hasar görmüş alanların tekrar kazanılması üzerinedir. Konu kapsamında da sağlıklı ekosistemler yaratmayı hedefleyen ekolojik sanat uygulamaları sanatçı projeleri üzerinden çıktılarıyla birlikte incelenmiştir.

Anahar Kelimeler: sanat, sağlık, ekoloji, ekosistem, ıslah

Abstract

The use of nature as a subject and space in art has been observed more intensely since the 60s. The works and perspectives of the pioneering names of art movements such as Conceptual Art, Happening, Performance, ArtPovera and Minimalism highlight the problems caused by environmental pollution and have brought along a new artistic approach.

There have been many studies that use nature as a material, subject or space under the titles such as land art, environmental art, nature art, but some of these studies have become the focus of protests that have been heard as an environmental threat. After the discussions created by these views, studies were conducted in which natural areas were protected, there were no scars and the soil was not moved.

These works, which constitute the beginning of Ecological Art practices, can be seen as harassment of local ecologies today such as the arrangement of mining areas, renovation, etc. Although some early works involving Ecological Art are retrospectively taken as examples of the origins of

Ecological Art, most are of remodeling, landscaping, or astronomical content, and very few are truly ecology-related.

Today, Ecological Art, which focuses on the living ecosystem by crossing the boundaries of traditional art production and institutionalization, is a worldwide artist movement that tries to solve ecological problems in a creative way. Ecological artists see themselves as different from other artists with environmental sensitivity, as they have a scientific purpose and work on results.Within the scope of the subject, ecological art practices aiming to create healthy ecosystems were examined together with their outputs through artist projects.Whether initiated by artists, environmental groups, museums or communities, the main emphasis of Ecological Art work is on restoration, recycling, regeneration and reclaiming contaminated and damaged areas through regional-site specific projects.

Keywords: art, health, ecology, ecosystem, breeding

SAĞLIK İLETİŞİMİ PERSPEKTİFİNDEN MADDE BAĞIMLILIĞI VE DAMGALAMA

Didem Hekimoğlu Tunç

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Çanakkale Uygulamalı Bilimler Fakültesi,
Sağlık Yönetimi Bölümü, Çanakkale, TÜRKİYE
e-mail: didem.ht@comu.edu.tr

Özet

Bireysel bir sağlık durumu gibi görünse de toplumsal olarak birçok anlamı ve konumu içinde barındıran bir olgudur. Bağımlılık psikolojik ve fizyolojik birçok değişime sebep olduğu kadar sosyolojik etkilere de sahiptir. Bağımlılık konusu toplum sağlığı ve refahı ile ilişkili pek çok sorunun doğmasına neden olur. Bağımlılığa sahip olan, fiziksel olarak "hasta" veya toplumsal olarak "dışarıda" bırakılan bireydir. Bağımlılık konusunda yapılan araştırmaların özne konumundaki bireyi de kapsaması gerekir. Bu kişilerin toplum içerisinde sağlıklı ilişkiler kurarak ve bağımlılıklarından uzaklaşarak yaşamalarını sağlamak için çok yönlü araştırmalara ihtiyaç vardır. Bağımlı birey ve toplum arasındaki etkileşimin incelemenin, bağımlılığın mantığının tam anlamıyla anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Toplumsal olarak yaygın olan bakış açısı madde kullanımının *"bireysel bir tercih"* olduğu yönündedir. Fakat madde ile karşılaşma aşamasından maddeye bağımlı hale gelme sürecinde, bağımlılığın fiziksel ve psikolojik üretiminin yanı sıra, toplumsal olarak da inşası söz konusudur. *"Madde veya uyuşturucu bağımlısı"* denildiğinde akla gelen kavramlar çoğunlukla belirli basmakalıp yargılardır ve bunlar bağımlı bireye bakışı tümüyle etkiler. Madde bağımlıları toplum tarafından damgalanmaya ve dışlanmaya açık dezavantajlı gruplar içerisinde değerlendirilir. Damga (stigma) kavramı eski Yunan'dan günümüze kadar gelmiş bir kavramdır. Damga önceleri kişilerin düşük ahlaki statülerini ya da kötü şeyleri açığa vurmak için kullanılan bedensel işaretler anlamında kullanılmıştır. DSÖ, damgalamayı sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kalarak belki de toplum tarafından anlaşılamamış olan bu kişiler için sağlığın teşviki, tedavisi ve sosyal desteğinin önündeki bir engel olarak görmektedir (UNAIDS, 2004). Dışlanma ve damgalanma süreci bağımlılık sorununun çözüm önerileri önünde adeta bir duvar gibi durmaktadır. Bu durumu yaratan faktörleri daha iyi anlamak ve bu soruna farklı bir açıdan bakabilmek için madde bağımlısı kişilerin toplumsal etkileşim süreçlerinde ve deneyimlerine iletişim perspektifinden bakmanın yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma ile Türkiye'de madde bağımlılığı konusuna farklı bir bakış açısı geliştirerek, özne konumunda olan madde bağımlıları tarafından bağımlılık olgusunu ele almak, kişilerarası iletişim bakış açısıyla benzer damgalama süreçlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: sağlık iletişimi, madde bağımlılığı, damgalama

"BU ÇOCUK NASIL MASKE TAKACAK?"PANDEMİ SÜRECİNDE ANNELERİN SAĞLIK BİLGİLERİ VE SAĞLIK DAVRANIŞLARI

"How This Kid Will Wear A Mask?" Health Information and Health Behaviors of Mothers During Pandemic Process

Şengül İnce

Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ince.sengul@gmail.com

Özet

Bu çalışma Aralık 2019'da Çin'de ortaya çıkan Covid19 virüsü nedeniyle başlayan salgın ve kısa bir zaman sonra ilan edilen pandemi nedeniyle artan sağlık bilgisi arayışında, çocuk sahibi kadınların virüs ve virüsten korunma yollarına dair edindikleri bilginin kaynaklarını, bu kaynakları seçme nedenlerini ve edindikleri bilgiler doğrultusunda virüsten korunma yollarına dair davranışlarını anlamak üzere gerçekleştirilmektedir.

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan kentinde başlayan Covid 19 virüsü hızla tüm dünyaya yayılmış ve Mart ayı içinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiştir. Türkiye'de de Mart ayı içinde görülen ilk vakayla birlikte, virüse dair bilgi ve haberler kamuoyunun ilgi odağı haline gelmiştir. Virüs ve virüsten korunma yollarına dair enformasyon, geleneksel ve yeni medya olduğu kadar kişilerarası iletişim yoluyla da edinilmektedir. Bu çalışmada da Covid19 virüsü hakkında bilgi edinme yollarından hangisinin/hangilerinin kullanıldığı, virüsten korunmaya dair edinilen bilgilerin hangilerinin neden ve nasıl kullanıldığı anlaşılmaya çalışılacaktır. Böylece, insanlar için belki de en önemli konu olan sağlık hakkında dünya çapında enformasyon akışının olduğu bir dönemde insanların bunlara ulaşma kanallarının neler olduğu, bu kaynaklardan edinilen bilgilerin hangilerinin, neden, nasıl kullanıldığı, hangilerinin kullanılmadığı, hangilerinin kimlerle, neden paylaşıldığı ve tekrar dolaşıma sokulduğu sorusunun da cevabı anlaşılmaya çalışılacaktır.

Çalışmanın sorusunu cevaplayabilmek için nitel araştırma yönteminin tekniklerinden biri olan görüşme tekniği kullanılacaktır. Araştırmada kentli, üniversite mezunu, iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanan ve en az 1 çocuğu olan kadınlarla görüşülecektir. Katılımcılarla çevrimiçi ortamlarda tek tek biraraya gelinerek yapılacak görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorular kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: covid 19, pandemi, sağlık bilgisi, sağlık davranışları

Abstract

This study aims to understand the sources of the information obtained by women with children on the virus and virus protection methods in their search for health information in relation to the covid19 pandemic, the reasons for choosing the resources, and the behaviors they develop regarding the protection methods in line with the information they have acquired.

The Covid 19 virus started in Wuhan, China's Hubei province in December 2019, spread rapidly all over the world and in March pandemic was declared by the World Health Organization. The first incident was seen in Turkey in March and the information and news about the virus has become the focus of attention of the public. The information on viruses and means of protection are acquired through interpersonal communication as well as traditional and new media content. In this study aims to understand in which ways information about the Covid19 virus is obtained, which information is obtained on virus protection, why and how. Thus, at a time when there is a world-wide flow of information about health, which is perhaps the most important issue for people, the question of through which channels people reach information, why and how they are used, which of themare not used, which are shared with whom, why and how re-circulated.

The answers to these questions will help to understand the patterns of information seeking during the time of a health crisis, Covid-19 pandemic. Interview technique, one of the techniques of qualitative research method, is used to gather data for analysis in order to answer the question of the study. In this research, urban women, university graduates, active users of new communication technologies and having at least one child are interviewed. Semi-structured questions are used in the interviews that are held with the participants one-on-one in online environments.

Keywords: covid19, pandemic, health information, health behaviour

PANDEMİDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ "GAZETE OKSİJEN" ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

A Research of Health Literacy on "Newspaper Oxygen" in Pandemic

Eda Çetinkaya
Dr., Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: cetinkayaeda@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3610-8983

Özet

2000'ler itibariyle giderek akademik alanda daha görünür hale gelen sağlık okuryazarlığı, bireylerin kendileri ve toplum sağlığı ile ilgili temel bilgilere ve hizmetlere erişmesi, bu bilgileri doğru biçimde anlamaları ve kullanmaları olarak özetlenebilir (Sezgin, 2011). Sağlık okuryazarlığı, medya içeriklerinin eleştirel analizini içeren eleştirel medya okuryazarlığı ile bir arada düşünülmesi gereken bir kavramdır. Eleştirel medya okuryazarlığı medya içeriklerinin kültürel, toplumsal, politik ve ekonomik bağlamlarda incelenmesiyle, okuyucunun medya mesajlarına ve yapılanmalarına yönelik farkındalık ve analiz etme becerisi kazanmasını amaçlar. Pandemi süreciyle beraber, bireysel olarak kişilerin sağlıklarıyla ilgili farkındalık kazanmasının yanında toplumdaki tüm bireylerin medya aracılığıyla bilinçlenmesinin ve güncel bilgilere ulaşmasının gerekliliği çok daha belirgin hale gelmiştir. Covid-19'un neden olduğu pandemi döneminde, sağlık haberciliğinin öneminin daha fazla ön plana çıkması ve bu haberlerin medyada her zamankinden daha geniş yer kaplaması ile sağlık haberlerinin doğruluğunun, güvenilirliğinin, bilimsel olarak dayandığı kaynakların, medyada yer alan sağlıkla ilgili uzmanların ve medya içeriğinin de tekrar sorgulanması gerekmektedir.

Pandemi döneminde, "Türkiye'nin tek hafta sonu gazetesi" olarak kendini tanıtan ve 15 Ocak 2021 tarihi itibariyle yayın hayatına başlayan Gazete Oksijen, bu bildiride sağlık ve medya okuryazarlığı açısından niteliksel içerik analizi yöntemiyle incelenmektedir. Gazetenin sahiplik yapısı eleştirel medya okuryazarlığı açısından incelendikten sonra, gazetenin içeriği temalara ayrılarak sunulmakta, ardından gazetede yer alan sağlık sayfalarına ve sağlık okuryazarlığı ile ilgili olduğu düşünülen konulara odaklanılmaktadır. Araştırmada pandemi döneminde sağlıkla ilintili konular kategorilere ayrılarak analiz edilirken, temalar toplumsal ve kültürel bağlamlarıyla beraber sağlık okuryazarlığı açısından değerlendirilmektedir. Gazete hem basılı hem çevrimiçi olarak okuyuculara sunulmaktadır. Bu bildiri Gazete Oksijen'in sadece basılı sayılarına odaklanarak Şubat – Nisan 2021 tarih aralığında çıkan üç aylık dönemini incelemektedir. Sağlık okuryazarlığı açısından Gazete Oksijen çalışmanın yapıldığı dönemde pandemiyle bağlantılandırılarak incelenmediğinden, araştırmanın alana katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: sağlık okuryazarlığı, sağlık haberciliği, eleştirel medya okuryazarlığı, pandemi, Covid-19

Abstract

Health literacy, which has become more visible in the academic field since 2000s, can be summarized as individuals' access to basic information and services about their self health and public health, and understanding, using of this information correctly (Sezgin, 2011).Health literacy is a concept that can be considered together with critical media literacy, which includes critical analysis of media content. Critical media literacy aims to enable the reader to gain awareness and analysis of media messages and structures by examining media contents in cultural, social, political and economic contexts. With the pandemic process, the need for individuals in the society to become aware of their health and to access up-to-date information through the media has become much more evident, as well

as gaining awareness of individual people.In the pandemic period caused by Covid-19, the importance of health journalism has become more prominent. Within pandemic period, health news taking a wider place in the media than ever before. For this reason, the accuracy, reliability, scientific sources of health news, the health experts in the media and the media content should be questioned again.

During the pandemic period, Gazete Oxygen, which introduced itself as "the only weekend newspaper in Turkey" and started its publication life as of January 15, 2021, is analyzed in this paper with a qualitative content analysis method in terms of health and media literacy. First of all, the ownership structure of the newspaper is examined in terms of critical media literacy. Then the content of the newspaper is divided into themes. Finally, the research focuses on the health pages in the newspaper and the issues thought to be related to health literacy. In the research, health-related issues are categorized and analyzed during the pandemic period, while the themes are evaluated in terms of health literacy together with their social and cultural contexts. The newspaper is available both in print and online. This paper examines the quarterly period between February - April 2021 by focusing only on the printed issues of Gazete Oxygen. In terms of health literacy, Gazete Oxygen was not examined by linking with the pandemic at the time of the study, so the study is intended to contribute to the field.

Keywords: health literacy, health journalism, critical media literacy, pandemic, Covid-19

HAYALİ MİKROPLARDAN KORONAVİRÜSE: REKLAMDA SAĞLIK

From Imaginary Microbes to Coronavırus: Health in Advertisement

Gökçe Zeybek Kabakçı
Dr., Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: gokcezkabakci@gmail.com
ORCI ID: https://orcid.org/0000-0001-8666-3179

Özet

Sağlık, reklamlarda tarih boyunca en sık kullanılan başvuru kaynaklarından biri olagelmiştir. Ürünlerin tanıtımını yapmak, satışını sağlamak için sağlıktan bir çekicilik malzemesi olarak yararlanılmıştır. Reklamlarda sağlığın sıklıkla korku duygusuyla birlikte bir ikna edici iletişim unsuru olarak kullanıldığı görülür. Özellikle sağlığını kaybetme endişesi, hastalanma korkusu ve ölüm korkusu açık ya da örtük olarak reklamların diline egemendir.

Ancak günümüzde sağlık; bedenin hasta olmaması ve esenliği anlamıyla sınırlı kalmayan, başka anlamları da beraberinde taşımaktadır. İçinde yaşadığımız çağda sağlığın kapsamının gençlik, güzellik, zayıflık ve fit olmak gibi kavramları içerecek şekilde genişlediği ve hatta gündelik hayatın tıbbileştiği ve sağlık odaklı hale geldiği görülmektedir. Beraberinde reklamlarda, bireyleri aktif olmakla kalmayıp proaktif olmaya çağıran, sağlıktan çok sağlıklı yaşam idealine vurgu yapan bir dil benimsenmektedir. Bu dil, aynı zamanda belirli duyguları taşımaktadır. Reklamlarda egemen olan duygu, mutluluk sosuna batırılmış korkudur.

Etrafımızın sağlığımızı tehdit edebilecek mikroplarla çevrili olduğu fikri, başta temizlik ürünü reklamları olmak üzere kozmetik ve kişisel bakım ve hatta gıda ürünleri reklamlarında karşımıza çıkmaktadır. Tanımlanmayan, adı koyulmayan bu mikroplar birer mikroskobik organizma olmaktan öteye giderek birer hayali düşmana dönüşür. Yani reklamlar bize gündelik hayatın mikroplarla dolu olduğunu söylerken aslında her an tetikte olmamız gerektiği; çünkü nereden, ne zaman geleceği belli olmayan düşmanlarla çevrili olduğumuz fikrini yarar. Bu nedenle gerek bedenlerimiz gerek gündelik hayatımız bir sağlık ve güvenlik kalkanıyla korunmalıdır.

Ancak bugün karşı karşıya olduğumuz hayali ya da sözde bir mikrop değil. Karşımızdaki "hayali" düşman; koronavirüs, Covid-19, SARS-CoV-2 gibi türlü adlarla cisimleşmiş halde. Bu doğrultuda bu bildiri ile amaçlanan koronavirüs gibi somut bir tehdit karşısında reklam söyleminin uğradığı değişimleri ve içerdiği süreklilikleri ortaya koymaktır. Bunun için amaçsal örnekleme ile seçilen reklamlar söylem çözümlemesi ve göstergebilimden yararlanılarak incelenmiştir. Reklamlarda bireye sorumluluk yükleyen sağlıklı yaşam idealinin sürdüğü, "hayat eve sığar" sloganıyla paralel olarak evin güvenli konumunun arttığı ve nostalji ve umut duygularının ön plana çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: sağlık, güvenlik, korku, reklam, koronavirüs

Abstract

Health has been one of the most frequently used reference sources in advertising throughout history. Health is used as an advertising appeal to promote and sell products. In advertisements, it is seen that health is often used as a persuasive communication element with an emotion of fear. In particular, fear of losing health, fear of getting sick, and fear of death dominate the language of advertisements, either explicitly or implicitly.

However, nowadays; health has different meanings which go beyond the meaning of not being sick and well-being. In the age we live in, it is seen that the scope of health has expanded to include concepts such as youth, beauty, weakness and fitness and even daily life has become medicalized and

health-oriented. Herewith, advertisements adopt a language that calls individuals not only to be active but also to be proactive, emphasizing the ideal of a healthy life rather than health. This language also carries certain emotions. The dominant emotion in commercials is fear immersed in happiness sauce.

The idea that we are surrounded by microbes that can threaten our health appears especially in the advertisements of cleaning products, cosmetics and personal care products and even food products. These unidentified and unnamed microbes go beyond being microscopic organisms and turn into imaginary enemies. In other words, while ads tell us that everyday life is full of microbes, the idea that we should be vigilant at all times because we are surrounded by enemies that do not known from where and when they will come, is spread. For this reason, both our bodies and our daily life must be protected by a health and safety shield.

However, it is not an imaginary or so-called microbe we are facing today. The "imaginary" enemy we face is embodied with the name of coronavirus, Covid-19 or SARS-CoV-2. Accordingly, the aim of this paper is to reveal the shifts and continuities of advertising discourse in the face of a concrete threat such as coronavirus. For this purpose, advertisements selected by purposive sampling were analyzed using discourse analysis and semiotics. In advertisements, it is seen that the healthy life ideal that puts responsibility on the individual continues, the safe position of the home has increased in parallel with the slogan “life fits into home” and emotions of hope and nostalgia come to the fore.

Keywords: health, security, fear, advertisement, coronavirus

YENİ İLAÇ GELİŞTİRME SÜREÇLERİ

Recep Selim Şentürk

Dr., Ankara Dr. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Ankara, TÜRKİYE, e-mail: drselim32@gmail.com

Özet

Amaç: Türkiye' nin Küresel ilaç geliştirme pazarından aldığımız pay ülkemizin hakettiği konumda değildir. Türkiye ilaç pazarı, 2019 yılında yaklaşık 41 milyar TL'lik satış hacmine ulaşmıştır. Türkiye ilaç pazarı, 2019 yılında dünyanın 17'nci büyük pazarı konumundadır.

Türkiye'de yürütülen klinik araştırmaların toplam ekonomik değerinin Haziran 2019 itibarıyla yıllık 327,7 milyon USD (1.860,1 milyon TL) olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam, toplam küresel klinik araştırma ekonomisinin %0,3'üne karşılık gelmektedir. Bu anlamda ülkemizdeki ilaç araştırmalarına yönelik toplumsal bilincin artması gerekmektedir.

Yeni İlaç geliştirme süreci:

1-Keşif ve araştırma

2-Preklinik çalışmalar

3-Klinik çalışmalar

4-Ruhsatlandırma ve Pazar sonrası denetim başlıkları altında toplanabilir.

1-Keşif ve araştırma: Yeni ilaç molekülleri geliştirmenin amacı, var olanlardan daha güçlü, daha az toksik ve yan etkileri en aza indirilmiş, yararlı terapötik bileşikler geliştirmektir. Klasik anlamda ilaçlar şu şekilde geliştirilir.

A-Doğal kaynaklar: Dijitoksin, digoksin, atropin, skopolamin, morfin, kodein, papaverin

B-Tesadüfen: penisilin

C-Klinik gözlemler:

D-Farmakolojik tarama testleri:

E-Etkin endojen moleküllerin yapılarını taklit etmek

F-Akılcı (rasyonel) ilaç tasarımı: Computer-Assisted Drug Design, konformasyon analizi, reseptörle en iyi uyumu sağlayacak molekülün tasarlanması (tailoring)

2-Preklinik çalışmalar: Keşif döneminde seçilen kimyasal bileşikler preklinik çalışmalara alınırlar. Bu çalışmalar hayvanlarda ve laboratuvar modellerinde gerçekleştirilir. Güvenilirlik çalışmalarında akut, subakut ve kronik toksisite çalışmaları, genel ve spesifik organlara olan etkileri, reprodüktif toksisite testleri, mutajenisite ve karsinojenisite araştırmaları yapılır.

3-Klinik çalışmalar:

FAZ 1: İlaç adayının güvenlilik verileri, doz aralığı, tolerans ve farmakokinetik özellikleri incelenir. Sağlıklı gönüllülerde yapılır. Gönüllü sayısı 20-80 arasındadır.

FAZ 2: ilacın etkinliğinin hastalarda belirlenmesi, yan etki profilinin araştırılması, ve doz-cevap verilerinin toplanmasının içerir. Çalışmalar hedef hastalığı olan 100-300 hasta gönüllüde yapılır.

FAZ 3: Hedef hastalığı olan 1000-3000 hasta gönüllü bu çalışmalarda yer alır. Çalışmalar genellikle çok merkezli, çok uluslu, randomize ve çift kör olarak planlanır.

4-Ruhsatlandırma ve Pazar sonrası denetim:

Faz IV: Ürün ilaç olarak kullanılmaya başlandıktan sonra başlar ve süreklidir. Bu çalışmaların ana amacı "uzun süreli güvenlilik" verilerinin toplanmasıdır.

Çok uzun ve meşakkatli bir süreç olan ilaç geliştirme basamakları bu şekilde özetlenebilir.

Anahtar Kelimeler: yeni ilaç, preklinik çalışmalar, faz çalışmaları, iyi klinik uygulamalar

TÜRKİYE'DE TIBBİ JEOLOJİK UNSURLARI VE HALK SAĞLIĞI

Eşref Atabey

Dr., Jeoloji Yüksek Mühendisi / Tıbbi Jeoloji Uzmanı, TÜRKİYE
e-mail: esrefatabey@gmail.com

Jeolojik olarak, Türkiye'nin bulunduğu Anadolu levhası, Afrika-Arabistan levhaları ile Rusya-Avrupa levhaları arasında sıkışmış bir halde kalmıştır. Bu sıkışma ve tektonizmayla Anadolu'da Toroslar ve Doğu Anadolu bölümünde yükselmeler olmuştur. Yükselmeyle beraber Doğu Anadolu plato haline gelmiş, Batı Anadolu'da denize dik sıradağlar ve aralarında ova rejimleri gelişmiştir. Anadolu'nun birçok yerinde faylar ve kırıklara bağlı derinlerden gelen magma ve sıcak mineralli suların etkisiyle çok çeşitli mineral zenginleşmeleri olmuştur.

Levha hareketleri, tektonik işlevler, Türkiye'ye birçok kaynak kazandırmasının yanı sıra, bu alanı tektonik olarak karıştırarak, çok kısa mesafelerde değişik bileşimli fasiyeslerin, katmanların, yapıların yan yana, alt alta, içi içe geçmesine neden olmuştur.

Türkiye jeoloji haritasına bakıldığında farklı kaya türlerinden oluşan bir mozaikten oluştuğu görülür. Farklı kaya türleri farklı element ve mineralleri bünyesinde barındırırlar. Kayaçların mineral bileşimi aynı zamanda toprağın da element ve mineral bileşimini belirler. Bazı yerlerde içme suyunun biri granit ya da serpantin kayaçlardan, diğerinde kireçtaşı kayaçlarından, bir diğeri kumlu kayaçlardan çıkar ve insan sağlığını farklı şekillerde etkileyen unsurlar içerir. Bu farklılaşmalar birçok hastalıklarında oluşmasının nedenidir. Burada kayaç ve insan sağlığı bağlamında tıp ve jeoloji yani tıbbi jeolojiden söz edebiliriz.

Artan nüfusa, sanayileşme ve plansız kentleşmeye bağlı olarak nefes aldığımız hava, içtiğimiz su ve aldığımız gıdalar kirlenmekte ve yaşam alanlarımız giderek daralmaktadır.

Deprem, sel felaketi, çığ, kaya düşmesi hayatımızın birkaç saniyesinde veya bir kaç dakikasında etkili olurken, asbest, eriyonit, silis gibi mineral tozlarının solunum yoluyla alındığında sağlığı olumsuz etkileri; arsenik, cıva, kurşun, kadmiyum elementleri ile radon gazının zehirleyici özelliği, iyot, selenyum, çinko, demir, mangan, bakır, sodyum, kalsiyum, magnezyum vd. elementlerin azlığı ya da çokluğu insan bedenini doğumdan ölüme kadar etkileyen birer doğal afet konumundadır.

Ülkemiz coğrafyası ve jeolojik yapısındaki çeşitlilik dikkate alındığında, belli yöre ve bölgelerde, insanların kansere yakalanmaları, genç yaşta dişlerinin lekeli-hareli olması ve evlenme çağına geldiklerinde utançlarından ön dişlerini çektirmeleri ve kadınların dişlerini çamaşır suyuyla yıkamaları, iskelet yapılarının bozulması, derilerinde fiziksel değişikliklerin ortaya çıkması, boylarının cüce kalması vb. nedenlerle sağlıklarının bozulması bir kader bir yaşam tarzı olarak bilinmekte ve benimsenmektedir. Oysa bunların temel nedenleri arasında toprak, su ve hava yoluyla yaşamımızı etkileyen element ve mineral gibi doğal jeolojik unsurların ve süreçlerin rolü bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: tıbbi jeoloji, Türkiye, halk sağlığı

HASTANEDE YATAN COVİD-19 HASTALARI İÇİN B12 VİTAMİNİ TAKVİYESİ GEREKLİ MİDİR?

Is Vitamın B12 Supplementation Necessary For Hospitalized Covıd-19 Patients?

Elif Menekşe

Dr., Amasya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: elifzehra2008@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-7300-5636

Özet

Giriş

2019'un sonlarında Çin'in Wuhan kentinde patlak veren SARS-COV 2 virüsünün neden olduğu yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19), kısa sürede pandemiye dönüşmeyi başardı. İnsidans, yaygınlık ve ölüm oranları ülkelere, ırklara ve sosyoekonomik faktörlere göre değişir. Yaş, etnik köken ve sağlık sistemlerinin yeterliliği bu değişkenliğin ana nedenleridir. Bağışıklık sistemi etkinliğini kaybettiğinde, solunum yolu viral enfeksiyonları yaygındır. Koşullara duyarlılığı azaltmak için uygun bir bağışıklık sistemi tepkisi için yeterli ve dengeli beslenme şarttır. B12 vitamini, eritrosit sentezi, sinir sisteminin düzgün çalışması için miyelin sentezi, hücre büyümesi, çoğalması ve sağlıklı DNA sentezi için gereklidir. B12 vitamini yetersiz olduğunda, metilmalonik asit ve homosistein seviyeleri artarak iltihaplanmaya, reaktif oksijen türevlerinin artmasına ve oksidatif strese neden olur. B12 eksikliği belirtileri, COVID-19 enfeksiyonunun semptomlarına benzer şekilde çeşitli organlarda gelişebilen indüklenmiş oksidatif stres, hiperhomosisteinemi, pıhtılaşma proteinlerinin aktivasyonu, vazokonstriksiyon ve vasküler hasarda ortaya çıkar. Bu çalışmayı yürütürken amacımız, hastanede yatan COVID-19 hastalarında B12 düzeylerini belirlemek ve olası bir vitamin takviyesini tartışmaktır.

Materyal ve Metod

Bu retrospektif vaka-kontrol çalışması, Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Eylül 2020'den Aralık 2020'ye kadar COVID-19 hastalığı olan,% 46'sı erkek, yaş ortalaması 62.5 olan 80 hastayı içermektedir. Afyon Üniversitesi kurumsal etik kurulu çalışmayı onayladı. Türkiye Sağlık Bakanlığı yönergelerine göre COVID-19 vakalarını belirledik. Demografik, laboratuar ve radyolojik değişkenler tıbbi kayıtlardan sağlandı. Çalışmamıza dahil ettiğimiz hastaları ayakta tedavi, yatan hasta ve yoğun bakım ünitesi (YBÜ) olarak üç gruba ayırdık. Karsinom öyküsü, başka enfeksiyon, otoimmün hastalığı, organ yetmezliği ve gebelik öyküsü olan hastalar çalışma dışı bırakıldı. Biyokimya Uzmanı Dr. Muhammed Emin DÜZ tüm verileri analiz etti. B12 seviyeleri, bir Siemens Advia Centaur immünolojik test analizörü (Siemens Healthcare GmbH, Erlangen, Almanya) ile analiz edildi. 200 ila 300 pg / mL değerler, B12 vitamini için sınır olarak kabul edilirken, 300 pg / mL üzerindeki değerler yeterli kabul edildi. Tek yönlü ANOVA testi kullanılarak hesaplanan standart dağılım değişkenleri. Çok değişkenli korelasyon analizleri için Pearson korelasyon testi kullanıldı. Değişkenleri ortalama ± standart hata (SE), ortalama ± standart sapma (SS) olarak analiz ettik. P değeri 0,05'ten küçük olduğunda sonuç istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. İstatistiksel analizler Minitab 19 istatistik yazılımı (State College, Pennsylvania, ABD) kullanılarak yapıldı.

Sonuçlar

Yaş ortalaması 62,5 ve erkek oranı% 46 olan 80 COVID-19 hastamız vardı. B12 vitamini, cinsiyet açısından gruplar arasında hiçbir fark göstermedi. Ayakta ve yatan hastalar YBÜ hastalarına göre anlamlı olarak daha gençti (p = 0,044, p = 0,049). YBÜ hastalarının ortalama yaşı 71,1 idi. Gruplar karşılaştırıldığında, yatan hastaların B12 değerleri YBÜ hastalarına göre istatistiksel olarak anlamlı

değildi (p = 0,355). B12 için incelendiğinde, YBÜ hastaları sınırda sonuçlar gösteriyordu. Öte yandan, diğer hasta grupları yeterli B12 seviyelerine işaret etti.

Tartışma

COVID-19 genomu, 5 'ucundaki proteinleri kodlayan orf1ab adlı bir gen içerir. Nsp 1-16 olarak adlandırılan 16 proteinin sentezi, Orf1ab geni tarafından gerçekleştirilir. Nsp12 proteini, genomun kopyalanmasından sorumlu RNA'ya bağımlı RNA polimerazları (RdRp) barındırır. Araştırmacılar, Vitamin B12'nin metilkobalamin formunun, nsp12'nin RdRp aktivitesini güçlü bir şekilde inhibe edebileceğini öne sürdüler. Hasta gruplarımız arasında B12 açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmamakla birlikte, yatarak tedavi gören hastalarda B12 değerlerini saptamamızın sınırda olması metilkobalamin ile nsp12 arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Metilkobalamin uygulama dozunun geniş bir güven aralığına sahip olması, COVID-19 hastalarında bağışıklık sistemini destekleme, protein ve DNA sentezini aktive etme ve virüsün replikasyonunu azaltmada gönül rahatlığı ile vitamin desteğinin sağlanabileceği fikrini desteklemektedir. . Hastalığı olmayanlarda bile 300 pg / mL'nin üzerindeki B12 seviyelerine ulaşmak, COVID-19 enfeksiyonu kapsa bile daha hafif bir hastalığa yol açabilir. Bu açıdan hastanede yatan COVID-19 hastalarına B12 vitamini takviyesi verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, vitamin B12, vitamin takviyeleri

Abstract

Introduction

The new coronavirus disease (COVID-19) caused by the SARS-COV 2 virus, which broke out in Wuhan, China, in late 2019, managed to turn into a pandemic in a short time. The incidence, prevalence, and mortality rates vary according to countries, races, and socioeconomic factors. Age, ethnicity, and adequacy of health systems are the main reasons for this variability. When the immune system loses its effectiveness, respiratory viral infections are common. Adequate and balanced nutrition is essential for a proper immune system response to reduce susceptibility to conditions. Vitamin B12 is necessary for erythrocyte synthesis, myelin synthesis for the nervous system's proper functioning, cell growth, proliferation, and healthy DNA synthesis. When vitamin B12 is insufficient, methylmalonic acid and homocysteine levels increase, causing inflammation, increased reactive oxygen derivatives, and oxidative stress. B12 deficiency symptoms occur in induced oxidative stress, hyperhomocysteinemia, activation of coagulation proteins, vasoconstriction, and vascular damage that can develop in various organs, which are similar to the symptoms of COVID-19 infection. Our aim in conducting this study is to determine B12 levels in hospitalized COVID-19 patients and discuss a possible vitamin supplement.

Materials and Methods

This retrospective case-control study includes 80 patients, 46% male, mean age 62.5, with COVID-19 disease, from September 2020 to December 2020, diagnosed and treated at the Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Training and Research Hospital, Amasya, Turkey. The institutional ethical committee of Afyon University approved the study. We determined COVID-19 cases according to the guidelines of the Turkish Ministry of Health. Demographic, laboratorian, and radiological variables were provided from medical records. We divided the patients we included in our study into three groups: outpatient, inpatient, and intensive care unit (ICU). Patients with a history of carcinoma, other infection, auto-immune disease, organ failure, and pregnancy were excluded from the study. Biochemistry Specialist Dr. Muhammed Emin DÜZ analyzed all data. B12 levels were analyzed with a Siemens Advia Centaur immunoassay analyzer (Siemens Healthcare GmbH, Erlangen, Germany). Values of 200 to 300 pg / mL were considered borderline for vitamin B12, while values above 300 pg / mL were deemed to be sufficient. Standard distribution variables calculated using the One-way ANOVA test. Pearson's correlation test was used for multivariate correlation analyses. We analyzed variables as mean ± standard error (SE), mean ± standard deviation (SD). When the p-value is less than 0.05 result was considered statistically significant. Statistical analyses were performed using Minitab 19 statistical software (State College, Pennsylvania, ABD).

Results

We had 80 COVID-19 patients with a mean age of 62,5 and a %46 male ratio. Vitamin B12 showed no difference between groups in terms of gender. Outpatients and inpatients were significantly younger than ICU patients ($p = 0.044$, $p = 0.049$). ICU patients had 71,1 mean age. When comparing the groups, inpatients had higher B12 values than ICU patients, which were not statistically significant ($p = 0.355$). When examined for B12, ICU patients were showing borderline results. On the other hand, other patient groups pointed to adequate B12 levels.

Discussion

The genome of COVID-19 contains a gene called orf1ab, which encodes proteins at the 5' end. Synthesis of 16 proteins called nsp 1-16 is performed by the Orf1ab gene. The Nsp12 protein harbors RNA-dependent RNA polymerases (RdRp) responsible for replicating the genome. Researchers have suggested that the methylcobalamin form of Vitamin B12 can potently inhibit the RdRp activity of nsp12. Although there is no statistically significant difference in B12 between our patient groups, our detection of B12 values was at the borderline levels in inpatients, which supported the relationship between methylcobalamin and nsp12. The fact that the application dose of methylcobalamin has a wide confidence interval supports the idea that vitamin support can be provided with peace of mind in supporting the immune system, activating protein and DNA synthesis, and reducing the replication of the virus in COVID-19 patients. Reaching B12 levels above 300 pg/mL, even in those who do not have the disease, can lead to a milder disease even if the COVID-19 infection is contracted. In this respect, we think that B12 vitamin supplements should be given to hospitalized COVID-19 patients.

Keywords: COVID-19, vitamin B12, vitamin supplements

OUR RESULTS OF DIFFERENT TYPE OF BICANALICULAR SILICONE TUBE INTUBATION IN CHILDREN WITH NUX NAZOLACRIMAL DUCT OBSTRUCTION

Özgür Eroğul

Asst. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: ozgurerogul0342@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0875-1517

Selçuk Kuzu

Asst. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: dr.selcukkuzu@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0511-9874

Abstract

Introductıon and Purpose:

To compare the results of silicone tube intubation applied with different types of intubation sets in pediatric patients who had previously been massaged and probing the lacrimal sac with the diagnosis of congenital nasolacrimal duct obstruction, but whose epiphora continues.

Method

Between 2019-2021, silicone tube intubation was performed in 25 eyes of 21 children, 13 boys and 8 girls, who were examined in the oculoplasty unit of our hospital's eye clinic, who were previously diagnosed with congenital nasolacrimal duct obstruction, but whose epiphora continued. Eighteen eyes of the patients were intubated with a crawford type intubation set, and 7 eyes were intubated with a bicanalicular silicon tube. At the sixth month follow-up, fluorescein retention test was performed. At the mean third month controls, silicone tubes were removed.

Results

The mean age of the patients was 28.41 months (18-48 months). A tear occurred in the lower canaliculus of 1 patient, and a pyogenic granuloma developed in 1 patient. Imaging with endonasal camera during the operation in 3 patients; It was determined that the cause of the nucleus was the membrane in front of the ostium. Bucanalicular silicone tube intubation was performed in all eyes. In 1 of 7 patients operated with the Ritleng method, and 1 patient in the group intubated with a cramford tube, nüx was detected at the 3rd month controls. No conjunctival or corneal complications were observed in both groups.

Dıscussıon and Conclusıon

Lacrimal massage and probing are treatment methods with high success rates in babies with congenital duct obstruction. However, the success rate of these treatments decreases with age. Although nasolacrimal canal opening is felt during the probing operation, in cases where epiphora continues, because of a membrane obstruction in front of the ostium, controlling the ostium opening with endonasal imaging and bicanalicular silicon tube intubation with different types of intubation sets increase the success of the operation.

Keywords: congenital nasolacrimal duct obstruction, probing, bicanalicular silicone tube intubation, recurrent epiphora

ANTİBİYOTİKLERİN YERİNI ALMAYA ADAY TEDAVİ SEÇENEKLERİ

Treatment Options Eligible to Replace Antibiotics

Elif Aksöz

Dr. Öğretim Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: aksoz@balikesir.edu.tr

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4827-804X

Özet

Antimikrobiyal direnç, çağımızın en büyük halk sağlığı sorunlarından biridir. Her yıl dünya çapında en az 700.000 kişi antimikrobiyal direnç nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Antibiyotiklerin aşırı veya kötüye kullanılması, çoklu ilaca dirençli bakterileri daha yaygın hale getirmektedir. 2020 yılında dünya COVİD-19 salgını ile çalkalanmıştır. İronik olarak bir salgın hastalığa bağlı olarak gelişen küresel öncelikler antimikrobiyal direnç eradikasyon faaliyetlerini geri planda bırakmıştır. Fakat COVID-19 hastalarının çoğu klinik olarak endike olmasa bile antibiyotik almaktadır. Bu durumun antimikrobiyal direnci daha da şiddetlendireceği öngörülmektedir.

Her yeni antibiyotik kendisine karşı direnç gelişimini indükleme potansiyeline sahiptir ve direncin gelişimi doğal bir sonuçtur. Bu durum antibiyotiklerin yerine kullanılabilecek diğer seçenekleri araştırmayı zorunlu hale getirmektedir. Penisilinin keşfedilmesinden neredeyse on yıl önce tartışılan faj tedavisi son yıllarda tekrar gündeme gelmiştir. Doğal immün sistemin bir parçası olan antimikrobiyal peptitler, geniş antimikrobiyal etkileri ve immünomodülatör spektrumları ile öne çıkmaktadırlar. Antikorların özgüllüğü ve bakterilerin bunlara karşı direnç geliştirememesi antikorları çekici kılar. Bununla beraber, antikorlar pahalıdır ve raf ömürleri de kısadır. Bağırsak mikrobiyotasının probiyotikler ile ya da dışkı nakli tedavisi ile değiştirilmesi de antibiyotiklerle tedaviye bir alternatif olarak değerlendirilmektedir. Genetik olarak modifiye edilmiş fajlar, antibakteriyel oligonükleotidler ve CRISPR-Cas9 gibi kavramlar ise halen araştırma aşamasındadır.

Yeni antimikrobiyallerin keşfi mümkün olan en iyi çözüm olsa da birçok faktör nedeniyle son yıllarda sekteye uğramıştır ve alternatif tedavi seçeneklerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu makalede antibiyotiklerin yerine kullanılabilme potansiyeli olduğu düşünülen alternatif tedaviler anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: antimikrobiyal direnç, faj tedavisi, antimikrobiyal peptidler, antikorlar, dışkı nakli

Abstract

Antimicrobial resistance is one of the biggest public health problems of our time. At least 700,000 people worldwide die each year due to antimicrobial resistance. The overuse or abuse of antibiotics makes multidrug-resistant bacteria more common. In 2020, the world was shaken by the COVID-19 epidemic. Ironically, global priorities developed due to an epidemic have left antimicrobial resistance eradication activities in the background. However, most COVID-19 patients take antibiotics even if they are not clinically indicated. It is predicted that this situation will further exacerbate antimicrobial resistance. Each new antibiotic has the potential to induce the development of resistance against itself, and this development of resistance is a natural consequence. This predicament necessitates the investigation of alternatives to the usage of antibiotics. Phage therapy, which was a topic of discussion almost ten years before the discovery of penicillin has regained interest in recent years. Antimicrobial peptides, which are part of the innate immune system, stand out with their broad antimicrobial effects and immunomodulator spectrum. The specificity of antibodies and the inability of

bacteria to develop resistance against them makes antibodies attractive. However, antibodies are expensive and have a short shelf life. The replacement of gut microbiota with probiotics or stool transplantation therapy are also considered alternatives to treatment with antibiotics. Concepts such as genetically modified phages, antibacterial oligonucleotides, and CRISPR-Cas9 are still under investigation. Although the discovery of new antimicrobials is the best possible solution, it has been disrupted in recent years due to many factors, and alternative treatment options are needed. In this article, potential alternative therapies that are thought to be used instead of antibiotics will try to be explained.

Keywords: antimicrobial resistance, phage therapy, antimicrobial peptides, antibodies, stool transplantation

FAVİPİRAVİRİN L929, K562 VE H1299 HÜCRE HATLARINDA SİTOTOKSİK AKTİVİTESİNİN İNCELENMESİ

Investigation of The Cytotoxic Acivity Of Favipiravir On L929, K562 And H1299 Cell Lines

Asiye Yurttaş

Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: asiyegok@gmail.com

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-6424-7411

Özet

Özet: Amaç: 2019'un sonunda Wuhan'da yeni koronavirüs pnömonisi (NCP) ortaya çıktı ve hızla yayıldı. COVID-19, bulaşma dinamikleri ve hastalığın doğası nedeniyle sağlık sistemi üzerinde çok büyük bir yük oluşturmuştur. Şu anda, COVID-19 için spesifik bir antiviral ilaç tedavisi yoktur. Mevcut antiviral ilaçlardan kokteyl şeklinde verilmektedir. COVID-19 tedavisinde birkaç anti-viral ilaç arasında favipiravir de etkin olarak kullanılmaktadır. Çoğunlukla kullanılan favipiravirin diğerlerine nazaran daha az yan etkileri olduğu bilinmektedir. Favipiravirin bazı kanser hastalarında ve sağlıklı bireylerde nasıl bir yan etkisi olduğu net olarak bilinmemektedir. T-705 olarak da bilinen Favipiravir, Çin'de 15 Şubat 2020'de yeni influenza tedavisi için onaylandı. Favipiravir, bir RNA bağımlı RNA polimeraz (RdRp) inhibitörü türüdür. Böylelikle şuan kullanılan favipiravir tedavisi yeni COVID-19 terapötiklerinin de geliştirilmesinde yardımcı olabilir. Çalışmamızın amacı favipiravirin bazı kanser türlerinde (K562; kronik miyelojenöz lösemi ve H1299; akciğer karsinomu) ve L929; fibroblast hücrelerinde sitotoksik etkisinin incelenmesi ve yeni biyolojik özelliklerinin literatüre kazandırılması hedeflenmektedir.

Yöntemi: Favipiravirin (K562; kronik miyelojenöz lösemi ve H1299; akciğer karsinomu) ve L929 ; fibroblast hücrelerinde anti-kanser özelliklerine bakılmıştır. Favipiravirin kanser ve fibroblast hücre hatlarında uygulanan hücre canlılığına olan etkileri farklı derişimlerinde MTT testi ile % canlılık kontrolü yapılmıştır. İkiden fazla parametrik değişkenin karşılaştırılması Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile, Tukey-Kramer Çoklu Karşılaştırma Testi ise post hoc testi ile istatistiksel analiz yapılmıştır.

Bulguları ve sonuçları: Favipiravir kanser hücre hatlarında (K562 hücresi ve H1299 hücresinde) anti-kanser özellik göstermemiştir. Aksine bu kanser hücrelerinin proliferasyonuna sebep olmuştur. Kanser hücre hatlarında kullanılan 6.25 µg/ml ve yüksek konsantrasyonlarla orantılı olarak uygulanan favipiravir hücre canlılığında artışa sebep olmuştur. Favipiravir fibroblast hücrelerde ise 50 µg/ml ve 100 µg/ml konsantrasyonlarında uygulandığında % 50 den az canlılık oranı görülmüştür.

İstatistiksel analiz; tüm değerler tanımlayıcı istatistiklerde ortalama ± SD olarak rapor edildi. T testi, verilerin Gauss dağılımlarını takip eden popülasyonlardan örneklendiğini varsayar. Bu varsayım, Kolmogorov ve Smirnov yöntemi kullanılarak test edilir. Eşleştirilmemiş iki değişkenin karşılaştırması, Welch düzeltmesi ile eşleştirilmemiş t testi ile yapıldı. İkiden fazla parametrik olmayan değişkenin karşılaştırması Friedman Testi (Nonparametric Repeated Measures ANOVA) ile yapıldı ve bir post hoc testi için Dunn'ın Çoklu Karşılaştırma Testi kullanıldı. İkiden fazla parametrik değişkenin karşılaştırılması Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile, Tukey-Kramer Çoklu Karşılaştırma Testi ise post hoc testi ile yapılmıştır. Tüm istatistiksel analizler % 5 anlamlılık düzeyinde yapıldı ve $P < 0.05$, $P < 0.01$ ve $P < 0.001$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Analiz, Graphpad Instat (GraphPad Software, San Diego, CA, ABD) kullanılarak gerçekleştirildi. L929 hücre hattı ****p <0.001 vs bütün gruplar; H1299 hücre hattı ** p <0.01 vs 100ug/ml and diğer gruplar; K562 hücre hattı ****p <0.001 vs bütün gruplar. Sonuç olarak, yapılan ön çalışmalara göre favipiravirin bu kanser türlerine sahip bireylerde daha dikkali kullanılması ve sağlıklı bireylerde de yüksek derişimlerde alınmaması gerektiği

sonucuna varılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen verilerin sağlık alanında yapılacak yeni çalışmalarda araştırmacılara ışık tutacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: favipiravir, covid-19, anti-kanser, istatiksel analiz

Abstract

Summary: Objective: New coronavirus pneumonia (NCP) emerged and spread rapidly in Wuhan at the end of 2019. COVID-19 has put an enormous strain on the health system due to the transmission dynamics and the nature of the disease. Currently, there is no specific antiviral drug therapy for COVID-19. It is given in the form of a cocktail from existing antiviral drugs. Among several antiviral drugs, favipiravir is also used effectively in the treatment of COVID-19. It is known that favipiravir, which is mostly used, has less side effects than others. It is not clear what kind of side effect favipiravir has on some cancer patients and healthy individuals. Favipiravir, also known as T-705, was approved in China for the new influenza treatment on February 15, 2020. Favipiravir is a type of RNA dependent RNA polymerase (RdRp) inhibitor. Thus, the current favipiravir therapy can help in the development of new COVID-19 therapeutics. Purpose of our study favipiravirine in some cancer types (K562; chronic myelogenous leukemia and H1299; lung carcinoma) and L929; It is aimed to investigate the cytotoxic effect on fibroblast cells and to bring new biological properties to the literature.

Method: Favipiravir (K562; chronic myelogenous leukemia and H1299; lung carcinoma) and L929; Anti-cancer properties in fibroblast cells were examined. The effects of favipiravir on cell viability applied in cancer and fibroblast cell lines were checked for% viability by using MTT test at different concentrations. Comparison of more than two parametric variables was performed using One-Way Analysis of Variance (ANOVA), and Tukey-Kramer Multiple Comparison Test was performed using the post hoc test.

Findings and results: Favipiravir did not show anti-cancer properties in cancer cell lines (K562 cell and H1299 cell). On the contrary, this caused proliferation of cancer cells. Favipiravir applied in proportion to 6.25 μg/ml and high concentrations used in cancer cell lines caused an increase in cell viability. Favipiravir was applied at concentrations of 50 μg / ml and 100 μg/ml in fibroblast cells, and a viability rate of less than 50% was observed.

Statistical analysis; all values are reported as mean ± SD in descriptive statistics. T-test assumes that data are sampled from populations that follow Gaussian distributions. This assumption is tested using the Kolmogorov and Smirnov method. Comparison of two unpaired variables was done with Welch correction and unpaired t test. Comparison of more than two nonparametric variables was done with the Friedman Test (Nonparametric Repeated Measures ANOVA) and Dunn's Multiple Comparison Test was used for a post hoc test. Comparison of more than two parametric variables was done with One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and Tukey-Kramer Multiple Comparison Test was performed with post hoc test. All statistical analyzes were performed at the 5% significance level and $P < 0.05$, $P < 0.01$ and $P < 0.001$ were considered statistically significant. Analysis was performed using Graphpad Instat (GraphPad Software, San Diego, CA, USA). L929 cell line **** $p < 0.001$ vs all groups; H1299 cell line ** $p < 0.01$ vs 100ug / ml and other groups; K562 cell line **** $p < 0.001$ vs all groups. As a result, it was concluded that favipiravir should be used more carefully in individuals with these types of cancer and should not be taken at high concentrations in healthy individuals, according to preliminary studies. It is believed that the data obtained from this research will shed light on the researchers in new studies in the field of health.

Keywords: favipiravir, covid-19, anti-cancer, statistical analysis

ISSUES AND CHALLENGES FOR YOGA EDUCATION AT SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOLS

Adnan S/O Shamshad Khan

Student, Al-Falah Universiy Haryana India, INDIA
e-mail: adnankhanziyaee@gmail.com

Mandira Gupta

Dr., Institute of Vocational Studies, Sheikh Sarai, INDIA
e-mail: mandira.gpt@gmail.com

Abstract

Purpose and Scope:

Teenage is the period of change in personality overall. Many of the biological, physical, mental changes take place in ones body during this period. A teenager required taking balance diet, doing physical activities like games, exercising etc. for proper development of body and mind. They also have pressure of their studies and career. Due to the changes in their personality and the pressure of studies and career, they feel stress, anxiety, sleeping disorder etc. which effects their development but because of their studies they do not have time to take care of their health. Habit of practicing Yoga for few minutes daily can help them to overcome from all these health issues as it is observed that Yoga has unlimited benefits for every age group but our youth do not have any interest in Yoga. The reason is they are not properly educated about Yoga and schools are not taking initiative to educate them for Yoga due to some issues. This phenomenology is conducted to explore the various issues and challenges in educating the students about Yoga at secondary and senior secondary schools.

Methods:

Semi structured interview of principals of five different senior secondary schools has been conducted to find the facts of this study.

Findings:

All the responses have been taken separately and find many of the issues for Yoga education at schools. Various issues of Yoga education are categories as follows to make more understandable:

(i) Academic Issues; (ii) Social Issues & (iii) Other Issues. Further a solution to overcome the problem has been highlighted in the study.

Keywords: yoga education, teenage, personality, secondary and senior secondary schools

2018-2020 YILLARI ARASINDA BİR VEREM SAVAŞ DİSPANSERİNE BAŞVURAN HASTALARIN DEĞERLENDİRMESİ

Evaluation Of Patients Applying to A Tuberculosis Dispensary Between 2018-2020

Muhammed Atak

Sağlık Bakanlığı- Eyüpsultan İlçe Sağlık Müdürlüğü, TÜRKİYE
e-mail: mdphdmatak@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-8545-3660

Şeyma Halaç

Doktora, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: seymahalac@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6461-5571

Özet

Giriş ve Amaç:

Tüberküloz hastalığı, dünyada ve ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunu olarak devam etmekte olup tüberküloz ile mücadelede Verem Savaş Dispanserleri kritik bir role sahiptir.

Bu çalışmada; İstanbul'un bir ilçesinde 2018-2019-2020 yıllarında Verem Savaş Dispanserine (VSD) yapılan başvuruların değerlendirilmesi, başvuru sebeplerinin ve başvurulardaki değişimlerin ortaya konması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem:

Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Çalışma verileri; 01.01.2018-31.12.2020 yılları arasında İstanbul'un bir ilçesindeki Verem Savaş Dispanserine yapılan başvuruların retrospektif olarak incelenmesiyle elde edilmiştir. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Kategorik değişkenler yüzde, oran; sayısal değişkenler ortalama, standart sapma şeklinde ifade edilmiştir. Değişkenlerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmanın kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular:

Verem Savaş Dispanserine 2018-2019-2020 yıllarında toplam 20.251 başvuru gerçekleşmiş olup bu başvuruların; %49,54'ü (10.034) 2019 yılına, %37,36'sı (7567) 2020 yılına ve %13,08'i (2650) 2018 yılına aittir. Yapılan başvuru sebeplerinin dağılımına bakıldığında; 2018 yılında başvuruların %73,3'ü rapor talebiyle, %55,2'si temaslı muayenesi için, %4,5'i tüberküloz kontrol muayenesi için, %3,7'si koruma tedavisi için yapılmıştır. 2019 yılındaki başvuruların %62,6'sı rapor talebiyle, %8,7'si koruma kontrol muayenesi, %8,4'ü TDT (Tüberkilin Deri Testi) başvurusu, %7,8'i temaslı muayenesi için; 2020 yılında ise %60,2'si rapor talebiyle,%9,7'si koruma kontrol muayenesi, %7,8'i tüberküloz kontrol muayenesi, %6,8'i TDT için yapılmıştır.

Bu başvurular içinde 252 kişi tüberküloz tanısı alıp ilgili VSD tarafından takip edilmiştir. Bunların dağılımı incelendiğinde; %34,92'si (88) 2018; %31,74'ü (80) 2019; %33,33'ü (88) 2020 yılında VSD'ye başvurmuş ve tüberküloz tanısı almıştır. Kişilerin %58,33'ü erkek olup yaş ortalaması 42,63±18,89 (Min:1, Mak:89, Medyan: 41,5)'dur. %9,13'ü yabancı uyrukludur. Olgu tanımlarına bakıldığında; %94,04'ü başvurduğunda yeni tanı alan, %3,96'sı nüks eden, %1,98'i tedavi terkten dönen hastadır.%65,07'sinde akciğer tüberkülozu, %25,00'ında akciğer dışı tüberküloz, %9,92'sinde akciğer ve akciğer dışı tüberküloz tanısı konmuştur. Kişilerin %68,25'ine HIV testi yapılmıştır. %93,25'i 1.seçenek ilaç tedavisi, %4,76'sı 1. ve 2.seçenek ilaç tedavisi görmüştür. Kişilerin tedavi sonuçları

incelendiğinde %43,65'i "tedavi tamamlama", %27,38'i "kür", %13,88'i "hâlen tedavide olan" kategorisindedir.

Sonuç ve Öneriler:

2020 yılında Verem Savaş Dispanserine olan başvuruların azaldığı görülmüştür. Bu durumda COVİD-19 pandemisinin de etkisi olduğu düşünülmektedir. Yıllara göre takip edilen hasta sayıları benzer olup yıllar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. VSD tarafından doğrudan gözetimli tedavi takibinin sıkı şekilde yapılması kişilerin tedavi uyumunu artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: verem savaş dispanseri, tüberküloz, doğrudan gözetimli tedavi

Abstract

Introduction and aim: Tuberculosis disease continues as an important public health problem in the world and in our country, and Tuberculosis Dispensaries have a critical role in combating tuberculosis. In this study; It is aimed to evaluate the applications made to the Tuberculosis Dispensary in a district of Istanbul in 2018-1019-2020, to reveal the reasons for the application and the changes in the applications. Materials and Methods: The research is of descriptive type.

Study data; It was obtained by retrospectively examining the applications made to the Tuberculosis Dispensary in a district of Istanbul between 01.01.2018 and 31.12.2020. The data were analyzed in the SPSS program. Categorical variables are percentages, rates; numerical variables are expressed as mean, standard deviation. Chi-square test was used to compare variables. Institutional permissions of the research were obtained.

Results: A total of 20,251 applications were made to Tuberculosis Dispensary in 2018-2019-2020, and these applications; 49.54% (10.034) belong to 2019, 37.36% (7567) to 2020 and 13.08% (2650) to 2018. Considering the distribution of the application reasons; In 2018, 73.3% of the applications were made for report requests, 55.2% for contact examination, 4.5% for tuberculosis control examination, 3.7% for preventive treatment. 62.6% of the applications in 2019 were for report request, 8.7% for protection control examination, 8.4% for TDT (Tuberkine Skin Test) application, 7.8% for contact examination; In 2020, 60.2% were made for report requests, 9.7% for protection control examination, 7.8% for tuberculosis control examination, 6.8% for TDT. Among these applications, 252 people were diagnosed with tuberculosis and followed up by the relevant VSD. When their distribution is examined; 34.92% (88) of 2018; 31.74% (80) of 2019; 33.33% (88) of them applied to VSD in 2020 and were diagnosed with tuberculosis. 58.33% of the people are male and the average age is 42.63 ± 18.89 (Min: 1, Max: 89, Median: 41.5). 9.13% is foreign national.

Considering the case definitions; 94.04% were newly diagnosed at admission, 3.96% had relapsed, 1.98% were patients returning from treatment. A diagnosis of pulmonary and extrapulmonary tuberculosis was made in 9.92%. HIV test was applied to 68.25% of the persons. 93.25% received 1st option medication, 4.76% received 1st and 2nd option medication. When the treatment results of the individuals are examined, 43.65% are in the "treatment completion", 27.38% "cure", 13.88% in the "still in treatment" category. Conclusion and Suggestions: It was observed that applications to VSD decreased in 2020. In this case, it is thought that the COVID-19 pandemic also has an effect. The number of patients followed up by years is similar, and there was no significant difference between years. Strict follow-up of directly monitored treatment by VSD increases the compliance of the patients.

Keywords: tuberculosis dispensary,tuberculosis,directly observed treatment

GERİATRİK LOKOMOTİF FONKSİYON ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Turkish Validity And Reliability Study Of Geriatric Locomotive Function Scale

Mustafa Sadıkoğlu

Yüksek Lisans, İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: mstf.sdkoglu@gmail.com

Ebru Kaya Mutlu

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, TÜRKİYE
e-mail: ebru.kayamutlu@iuc.edu.tr

Hanifegül Taşkıran

Prof. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hanifegultaskiran@aydin.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9428-5347

Özet

Amaç

Yaşlılıkla birlikte görülebilecek fiziksel problemler göz önüne alındığında bireylerde fiziksel işlevlerin tanımlaması ve bireyin ihtiyaçlarına göre doğru fiziksel müdahale planının oluşturulması gerekliliği esastır. Literatüre bakıldığında yaşlı bireylerde fiziksel işlev ve lokomotif sendrom tanımlaması için Türkçe değerlendirme ölçeğine rastlanmamıştır. Bu çalışma ile daha önce Seichi ve diğ. tarafından oluşturulan GLFS-25'in Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılarak anketin Türkçe'ye adaptasyonu amaçlanmıştır.

Materyal ve method

Olgular demografik değerlendirme formu ile değerlendirildi. Lokomototif fonksiyon GLFS-25 ölçeği Türkçe'ye çevrildi ve test-tekrar-test güvenilirliğini değerlendirmek için olgulara 5 gün ara ile tekrar uygulandı. İç tutarlılık için Cronbach α ve test-tekrar test güvenilirliğini hesaplamak için sınıf içi korelasyon katsayısı kullanıldı. Geçerliliği tahmin etmek için temel ve enstrumantal günlük yaşam aktiviteleri (GYA); Katz'ın temel (GYA) ölçeği, Lawton ve Brody'nin enstrumantal GYA ölçeği kullanıldı. Ek olarak olguların vizüel analog skala (VAS) ile ağrı, Geriatrik Depresyon Ölçeği ile depresyon düzeyleri değerlendirildi.

Bulgular

GLFS 25 anketinin iç tutarlılığı mükemmeldi ve Cronbach α değeri 0.97 olarak belirlendi. Sınıf içi korelasyona göre test-tekrar test korelasyon katsayısı maddeler için 0.93 ile 0.97 arasında değişmekteydi. Anketin toplam skoru için test-tekrar test korelasyon oranı %98.8'idi. GLFS 25 anketi yapısal geçerlilik için değerlendirilen Spearman korelasyon katsayısına göre Katz ve Lawton & Brody Enstrumantal GYA anketleri ile yüksek korelasyon gösterdi. (p=0.000).

Sonuç

Bu çalışma ile GLFS 25 anketinin Türkçe validasyon çalışması yapılmış olup bu anketin Türk toplumunun yaşlı nüfusu için Lokomotif Sendrom taramasında güvenilir ve geçerli bir araç olduğu gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: GLFS-25, lokomotif sendrom, geriatrik fonksiyon

Abstract

Objective

Considering the physical problems that can be seen with old age, it is essential to define physical functions in individuals and to create the right physical intervention plan according to the individual's needs. Considering the literature, a Turkish assessment scale was not found to define physical function and locomotive syndrome in elderly individuals. With this study, Seichi et al. were aimed to adapt the questionnaire to Turkish by carrying out the Turkish validity and reliability study of the GLFS-25, which was created by.

Material and method

The cases were evaluated with a demographic evaluation form. The locomotive function GLFS-25 scale was translated into Turkish and it was applied to the patients every 5 days to evaluate the test-retest reliability. Cronbach α was used for internal consistency and an intraclass correlation coefficient was used to calculate test-retest reliability. Basic and instrumental activities of daily living (ADL) to estimate validity; Katz's basic (ADL) scale and Lawton and Brody's instrumental ADL scale were used. In addition, pain was evaluated with the visual analog scale (VAS) and depression levels were evaluated with the Geriatric Depression Scale.

Results

The internal consistency of the GLFS 25 questionnaire was excellent, and the Cronbach α value was determined to be 0.97. According to the intraclass correlation, the test-retest correlation coefficient varied between 0.93 and 0.97 for the items. The test-retest correlation rate for the total score of the questionnaire was 98.8%. The GLFS 25 questionnaire showed high correlation with the Katz and Lawton & Brody Instrumental ADS questionnaires according to the Spearman correlation coefficient evaluated for structural validity. ($p = 0.000$).

Conclusion

With this study, the Turkish validation study of the GLFS 25 questionnaire was conducted and it was shown that this questionnaire was a reliable and valid tool in the Locomotive Syndrome screening for the elderly population of the Turkish population.

Keywords: GLFS-25, locomotive syndrome, geriatric function

METFORMİNİN YAŞLI SIÇANLARDA SKOPOLAMİN KAYNAKLI HAFIZA BOZUKLUĞUNDAKİ ETKİSİ

The Effect Of Metformin In Scopolamine-Induced Memory Impairment In Aged Rats

Elif Aksöz

Dr. Öğretim Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: aksoz@balikesir.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4827-804X

Büşra Aslan

Öğrenci, Balıkesir Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: busraslan26@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4123-8408

Oğuzhan Korkut

Dr. Öğretim Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: oguzhankorkut@balikesir.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-2057-4197

Özet

Amaç: Alzheimer hastalığı, yaşlanma ile artan en yaygın nörodejeneratif hastalıktır. Literatür verileri tip II Diyabet mellitus ve Alzheimer hastalığı arasında çeşitli benzerliklerin bulunduğunu göstermektedir. Her iki hastalıkta da, AChE ve BuChE enzimlerinin plazma ve doku konsantrasyonları yükselmektedir. Oral anti-diyabetik ajanlardan biri olan metforminin, deneysel hayvan modellerinde bozulan bilişsel işlevin düzeltilmesinde yararlı olduğu, mekansal hafıza oluşumunu arttırdığı ve nörogenezisi teşvik ettiği gösterilmiştir. Bu çalışmanın amacı, bir Alzheimer hastalığı modeli olan skopolamin kaynaklı hafıza bozukluğunda yaşlı sıçanlarda metforminin hafızayı geliştirip geliştiremeyeceğini değerlendirmektir. Ek olarak, metforminin hipokampus ChAT, AChE ve BuChE enzim aktiviteleri üzerindeki etkileri de incelenmiştir.

Yöntem: Yaşlı sıçanlar randomize olarak dört gruba ayrılmıştır. Metformin gruplarına üç hafta boyunca gavaj yardımıyla metformin (100 mg/kg/gün); kontrol ve skopalamin gruplarına ise serum fizyolojik verilmiştir. Dördüncü hafta Morris water maze testi yapılmış; prob testten önce ilgili gruplara intraperitoneal olarak skopolamin uygulanmıştır. Morris water maze testinden sonra tüm sıçanlar ketamin-ksilazin anestezisi altında sakrifiye edilmiştir. Beyinlerin tamamı çıkarılmış ve biyokimyasal analizler için hipokampuslar ayrılmıştır.

Bulgular: Skopolaminin neden olduğu öğrenme ve hafıza bozukluğu, Morris water maze testinde metformin ile tersine çevrilmiştir. Ek olarak, metformin, skopolamine bağlı azalan ChAT enzim aktivitesini ve asetil kolin seviyesini anlamlı oranda geliştirmiştir. Dahası skopolamine bağlı artan AChE ve BuChE enzim aktivitelerini ise anlamlı oranda azaltmıştır.

Sonuç: Metformin, Alzheimer hastalığına bağlı bilişsel işlev bozukluğunun iyileştirilmesi ve demans gelişiminin önlenmesi için umut verici bir aday olabilir.

Anahtar Kelimeler: metformin, skopolamin, hafıza, asetil kolin

Abstract

Aim: Alzheimer's disease is the most common neurodegenerative disease that increases with aging. Literature data show that there are several similarities between type II diabetes mellitus and Alzheimer's disease. Plasma and tissue concentrations of AChE and BuChE enzymes are increased in both diseases. Metformin, one of the oral anti-diabetic agents, has been shown to be beneficial in improving impaired cognitive function, increasing spatial memory formation, and promoting neurogenesis in experimental animal models. The aim of this study was to evaluate whether metformin could be improved memory in elderly rats in scopolamine-induced memory impairment, an AD model. In addition, the effects of metformin on hippocampus ChAT, AChE, and BuChE enzyme activities were also examined. Method: Aged rats were randomly divided into four groups. Metformin (100 mg/kg/ day) was given by gavage for three weeks to the metformin groups; saline was given to the control and scopolamine groups. The Morris water test was conducted in the fourth week; scopolamine was administered intraperitoneally to the relevant groups before the probe test. All rats were sacrificed under ketamine-xylazine anesthesia after the Morris water maze test. All of the brains were removed and the hippocampi were separated for biochemical analysis. Results: Learning and memory impairment caused by scopolamine was reversed by metformin in the Morris water maze test. In addition, metformin significantly improved the acetylcholine level and ChAT enzyme activity which reduced due to scopolamine. Moreover, significantly decreased AChE and BuChE enzyme activities which increased due to scopolamine. Conclusion: Metformin could be a promising candidate for improving cognitive dysfunction due to Alzheimer's disease and preventing the development of dementia.

Keywords: metformin, scopolamine, memory, acetylcholine

ATTITUDE OF SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS YOGA PRACTICE

Adnan S/O Shamshad Khan

Student, Al-Falah Universiy Haryana India, INDIA
e-mail: adnankhanziyaee@gmail.com

Mandira Gupta

Dr., Institute of Vocational Studies, Sheikh Sarai, INDIA
e-mail: mandira.gpt@gmail.com

Abstract

Purpose and Scope:

Secondary and senior secondary level students have extra energy as they are in speedy growing period of the age. During this age various biological and physical changes i.e. body shape, hormones etc. get change. Girls start observing their beauty and boys start thinking about their muscular shape, hair style etc. they also remain tensed for their higher studies, professional studies and career advancement. Because of high level of energy, hormonal changes, physical development and career objectives students suffer from stress, anger and anxiety etc. They require having knowledge of stress and anger management through different physical exercises and yoga practice. In today's time 'Yoga' is getting more popular as many TV channels and social media platforms are taking initiative to make people aware about yoga and get benefitted with yoga practice but the attitude of our youth especially students of secondary and senior secondary level is not that much positive. This study is conducted to ascertain the attitude of girls and boys of secondary and senior secondary level towards 'Yoga Practices'.

Methods:

A random sample of 28 boys and 26 girls total 54 students of secondary and senior secondary level has been taken to collect the response through a prescribe questionnaire in a psychological research tool "Yoga attitude scale" designed by Dr. M.K. Muchal. was used in present study to collect the data and and findings. Null hypothesis 'There is no significant difference between the attitude of girls and boys of Secondary and senior secondary schools towards yoga practices' tested by using students' 't' calculation to determine the conclusion.

Findings:

Researchers find that 3.57% boys whereas 3.84% girls responded as very low attitude; 7.14% boys whereas 11.54% girls responded as low attitude; 14.29% boys whereas 19.23% girls responded average attitude; 25% boys whereas 30.77% girls responded as high attitude; and 50% boys whereas 34.62% girls very high attitude.

Keywords: yoga, biological, physical and hormonal changes.

KÜÇÜK HÜCRELİ AKCİĞER KANSERLERİNDE RHEUM RİBES BİTKİSİ FENOLİK BİLEŞENLERİNDEN EMODİN VE KLOROJENİK ASİT KOMBİNASYONUNUN APOPTOTİK ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Apoptotic Effect Of Emodin And Chlorogenic Acid Combination Of Rheum Ribes Plant Phenolic Components On Small Cell Lung Cancers

Melike Yeğin

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: melikelif987@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0475-8850

Sema Selçuk

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: diyetisyensemaselcuk@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-5204-7650

Öğrenci Fatma Kasap

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: uzmdytfatmakasap@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9294-8717

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Kanser en sık görülen ölüm nedenlerinden biri olması sebebiyle ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Kansere bağlı mortalitenin yaklaşık üçte biri yaşam tarzı ve diyet ile ilişkilendirilmektedir. Yüksek beden kütle indeksi, düşük meyve ve sebze tüketimi, yetersiz fiziksel aktivite, alkol ve tütün kullanımı gibi nedenlerin kansere bağlı ölümlerde artışa yol açtığı bildirilmiştir. DNA tamiri, hücre döngüsünün kontrolü, apoptozis ve yaşlanma gibi birçok kritik hücresel olayı düzenleyen önemli bir transkripsiyon faktörü olarak p53'ü kodlayan TP53 genindeki mutasyonların insan malignensilerinde %50'den fazla oranda görüldüğü bilinmektedir. Bir tümör baskılayıcı molekül olarak kabul edilen p53'ün ekspresyonundaki azalma da farklı kanser hücrelerinde gösterilmiştir. Proto-onkogen olan c-MYC transkripsiyon faktörünü kodlayan MYC genindeki mutasyonlara da birçok kanser türünde rastlanmaktadır. Hücre döngüsüne giriş, ribozom biyogenezi ve metabolizma gibi birçok olayla ilişkilendirilen c-MYC'nin aynı zamanda tümör hücrelerinde aşırı ekspresyonu sık rastlanan bir bulgudur. Kanser oluşumunun önemli bir nedeninin de p53 ve c-MYC arasındaki etkileşimin bozulmasının olduğu vurgulanmaktadır. Kanser tedavisinde kemoterapi, radyoterapi ve kimyasal ilaçlar kullanılmaktadır. Bu yöntemlerde görülen ağır yan etkiler alternatif tedavi arayışını doğurmuştur. Fitoterapinin kanser tedavisinde kullanılabirliği üzerine yıllardır çalışılmaktadır. Geleneksel beslenme kültürümüzde yer alan Rheum ribes (ışgın) otu, içeriğindeki antineoplastik bileşenler sebebiyle kanser tedavisinde kullanılabilirliği düşünülen bir bitkidir. R. ribes bileşiminde ise emodin ve klorojenik asit dikkat çekmektedir. Emodinin c-MYC üzerindeki baskılayıcı etkisi ve klorojenik asitin p53 ekspresyonunu arttırabilme özelliği çeşitli kanser hücrelerinde gösterilmiştir. Yüksek bir mortalite oranı ile dikkat çeken akciğer kanseri, küresel kanser yükünün önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Küçük

hücreli akciğer kanseri ise, akciğer kanseri vakalarının yaklaşık %15'ini oluşturan, ağırlıklı olarak tütün kullanımı ile doğrudan ilişkili olarak görülen bir nöroendokrin karsinomdur. Özellikle emodin ve klorojenik asitin tek başlarına değerlendirilmesi yerine, bir kombinasyon olarak NCI-H82 hücre serisinde daha güçlü bir antineoplastik etki gösterebileceğini düşünmekteyiz. Anti-apoptotik özellikteki BAX'ın transkripsiyonel aktivasyonu p53 ile sağlanmaktadır. BAX ise CASP3'ü aktive etmektedir. Bu sürecin başlaması için gerekli olan FAS/FASL etkileşiminin de p53 tarafından uyarıldığı bilinmektedir. Hücre döngüsünün kontrol altına alınması sürecinde p53'ün bazı mikro RNA'ları da (mir34 gibi) aktifleştirdiği ortaya konmuştur. Aynı zamanda apoptozisten kaçış ve proliferasyon uyarımı süreçlerinde işlev gören c-MYC ile BCL-2 birlikteliğinin de p53 tarafından kontrol edilmesi önemlidir. Sonuç olarak emodin-klorojenik asit kombinasyonunun NCL-H82 hücrelerinde güçlü bir şekilde proliferasyonu önleyip, apoptozisi uyararak antineoplastik etki göstereceği hipotezini geliştirmiş bulunmaktayız. Özellikle p53 ve c-MYC etkileşimine bağlı olarak gelişen apoptozla ilişkili yolaklara ait biyobelirteçleri hedef alan analizlerle hipotezimizin doğrulanması mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: küçük hücreli akciğer karsinomu, rheum ribes, emodin, klorojenik asit, apoptozis

Abstract

Cancer is a serious public health problem as it is one of the most common causes of death. Approximately one-third of cancer-related mortality is associated with lifestyle and diet. It has been reported that causes such as high body mass index, low fruit and vegetable consumption, insufficient physical activity, alcohol and tobacco use lead to an increase in cancer-related deaths. It is known that mutations in the TP53 gene encoding p53 as an important transcription factor regulating many critical cellular events such as DNA repair, cell cycle control, apoptosis and aging are seen in more than 50% of human malignancies. The decrease in the expression of p53, which is considered a tumor suppressor molecule, has also been shown in different cancer cells. Mutations in the MYC gene, which encodes the proto-oncogene c-MYC transcription factor, are also found in many types of cancer. The expression of c-MYC- which is also associated with a lot of cases such as entry to the cell cycle, ribosome biogenesis and metabolism- in tumor cells is a common finding. It is emphasized that an important cause of cancer formation is the disruption of the interaction between p53 and c-MYC. Chemotherapy, radiotherapy and chemical drugs are used in cancer treatment. The severe side effects seen in these methods have led to the search for alternative treatment. The use of phytotherapy in cancer treatment has been studied for years. Rheum ribes grass, which is included in our traditional nutrition culture, is a plant that is considered to be use in cancer treatment due to its antineoplastic components. Emodin and chlorogenic acid draw attention in the composition of R. ribes. The inhibitory effect of emodine on c-MYC and the ability of chlorogenic acid to increase p53 expression have been demonstrated in various cancer cells. Lung cancer, which stands out with a high mortality rate, constitutes an important part of the global cancer burden. Small cell lung cancer, on the other hand, is a neuroendocrine carcinoma that constitutes approximately 15% of lung cancer cases and is predominantly directly related to tobacco use. We think that it may exert a stronger antineoplastic effect in NCI-H82 cell line as a combination, rather than evaluating emodine and chlorogenic acid alone. Transcriptional activation of BAX, which has anti-apoptotic properties, is provided by p53. BAX activates CASP3. It is known that the FAS / FASL interaction necessary for the initiation of this process is also stimulated by p53. It has been demonstrated that p53 also activates some micro RNAs (such as mir34) in the process of controlling the cell cycle. It is also important to control the association of c-MYC and BCL-2 by p53, which functions in the processes of escape from apoptosis, and proliferation stimulation. As a result, we have developed the hypothesis that the combination of emodin-chlorogenic acid will have an antineoplastic effect by preventing strong proliferation and inducing apoptosis in NCL-H82 cells. It will be possible to verify our hypothesis, especially with analyzes targeting biomarkers of apoptosis-related pathways that develop due to p53 and c-MYC interactions.

Keywords: Small cell lung carcinoma, Rheum ribes, emodin, chlorogenic acid, apoptosis

AĞRI YÖNETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI

Use Of Virtual Reality In Pain Management

Ayşenur Dayan

Arş. Gör., Antalya Bilim Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: aysenur.dayan@antalya.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-2952-5615

Serpil İnce

Dr. Öğretim Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: inceserpil07@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-2160-8440

Özet

Ağrı yaşamın her döneminde görülen, tüm bireyler tarafından hissedilen, vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acıdır. Ağrı, bireyin günlük yaşam aktivitelerini yapmasını engelleyen ve ortadan kaldırılmadığı zaman, bireyin hem fiziksel hem de ruhsal durumunu olumsuz etkileyen evrensel bir olgudur. Ağrı yönetiminde hemşirenin hastalarla birebir iletişimde olması, hastanın geçmiş ağrı deneyimlerini ve baş etme yollarını bilmesi nedeniyle hemşireyi diğer sağlık çalışanlarından farklı ve önemli kılan unsurlardandır. Bu nedenle, ağrı kontrolünde büyük sorumlulukları olan hemşirelerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olması gerekmektedir. Mevcut çalışmalar ağrı yönetiminde genellikle farmakolojik yöntemlerin uygulanmasını içermektedir. Hemşirelerin ağrı yönetiminde non-farmakolojik yöntemleri kullanmaları sınırlı kalmıştır. Ağrının kontrolünde kullanılan non-farmakolojik yöntemlerden biri olan dikkati başka yöne çekme sanal gerçeklik teknolojileri yerini almaktadır. Dikkati başka yöne çekme, tanı ve tedavi işlemleri yürütülürken hastalarda meydana gelen ağrıyı azaltmada en çok tercih edilen yöntemlerden birisidir. Hastaların dikkatini farklı bir noktaya odaklayarak yaşadıkları semptomları kontrol altında tutmasını ve azaltmasını sağlayan bir yöntemdir. Sanal gerçeklik, bireylerin görsel manzaraya eşlik eden sesleri ve karşılık gelen uyaranları kulaklık aracılığıyla duymalarını ve bu sayede hissetmelerini sağlayan bir bilgisayar simülasyon tekniği olup bilgisayar ortamında oluşturulmuş bir dünyanın parçası olmasına olanak sağlayan, kullanıcılara gerçekmiş hissi veren ve bilgisayarda oluşturulmuş bu ortamla kullanıcı arasında karşılıklı iletişim olanağı tanıyan insan-bilgisayar etkileşiminin gelişmiş bir formudur. Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalar sanal gerçekliğin sağlık alanında kullanımının yaygınlaştığını göstermektedir. Ağrı gibi bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyen durumlarda sanal gerçekliğin kullanılmasının olumlu etkisi hemşireler tarafından bilinmelidir. Çalışmanın amacı literatüre dayanarak ağrı yönetiminde sanal gerçeklik kullanımının etkinliğini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: ağrı, sanal gerçeklik, hemşirelik

Abstract

Pain is the intense pain felt in any part of the body, seen in every period of life, felt by all individuals. Pain is a universal phenomenon that prevents the individual from doing daily life activities and, when not eliminated, negatively affects both the physical and mental state of the individual. In pain management, nurses are one of the factors that make nurses different and important from other healthcare professionals because they are in direct contact with patients and know the patient's past pain experiences and ways of coping. Therefore, nurses who have great responsibilities in pain control should have sufficient knowledge and skills. Current studies generally involve the application of pharmacological methods in pain management. Nurses' use of non-pharmacological methods in pain

management has been limited. Distraction virtual reality technologies, one of the non-pharmacological methods used in pain control, are taking their place. Distracting attention is one of the most preferred methods to reduce the pain that occurs in patients while performing diagnosis and treatment procedures. It is a method that allows patients to keep their symptoms under control and reduce them by focusing their attention on a different point. Virtual reality is a computer simulation technique that enables individuals to hear and feel the sounds and corresponding stimuli accompanying the visual landscape through headphones, and allows them to be a part of a world created in a computer environment, and the opportunity of mutual communication between the user and this environment created on the computer. recognition is an advanced form of human-computer interaction. Especially in recent years, studies show that the use of virtual reality in the healthcare field has become widespread. The positive effect of using virtual reality in situations that negatively affect the quality of life of individuals such as pain should be known by nurses. The aim of the study is to reveal the effectiveness of using virtual reality in pain management based on the literature.

Keywords: pain, virtual reality, nursing

SİLYBUM MARINUM BİTKİSİNİN ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN SİTOLOJİİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Silybum Marinum Plant With Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Cerenay Sarıer

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sariercerenay@gmail.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Silybum marianum'un, daha çok karaciğer ve safra kesesi hastalıklarının tedavisinde kullanımı ön planda olan, ancak kanser tedavisi ile de ilişkilendirilmiş bitkisel bir takviye olduğu bilinmektedir. Flavanoid özellik gösteren silymarinin, karaciğer ve böbrek hücrelerini kemoterapinin toksik etkilerinden koruyan bir biyoaktif bileşen olduğu belirtilmektedir. Preklinik çalışmalarla silymarinin insan prostat, cilt, meme ve serviks tümörlerinde hücre büyümesinin inhibisyonunu da içine alacak şekilde antikarsinojenik etki gösterdiği ortaya konmuştur. Son yıllarda yetişkin ve pediatrik popülasyonlara yönelik onkolojik durumlarda kullanımı ön plana çıkmıştır. S. marianum ekstresinin yüksek silymarin konsantrasyonlarında görülen laksatif etki dışında toksisitesinin olmadığı bildirilmiştir. S. marianum ekstresi, %70- 80 oranında silymarin taşıyacak şekilde standart olarak üretilmektedir. Silymarinin farklı kanser hücreleri üzerindeki antiproliferatif etkisini, hücrelerin G0 evresine geçişinin arttırmasını ve G2/M kontrol noktasının uyarılmasını sağlayarak gösterdiği bildirilmiştir. Bu fonksiyonunu özellikle Siklinler ve CDK'ların etkisini azaltarak gösterebileceği ve bu yolla hücre döngüsünün negatif regülatörü olarak işlev görebileceği belirtilmiştir. Silibinin destekli beslenmenin de bazı kanserlerde VEGF ekspresyonunu azalttığı belirtilmektedir. Bu durumun metastatik potansiyeli zayıflatacağı düşünülmektedir. TP53 ve MYC genlerindeki mutasyonlara bağlı gelişen kanser türlerinin önemi bilinmektedir. Bu genlerin kodladığı p53 ve c-MYC transkripsiyon faktörlerinin birbirleriyle etkileşimi dikkate alındığında; silymarinin immün sistemin fonksiyonu, metastaz ve apoptozis süreçlerini nasıl etkileyebileceğinin ortaya konması önem taşımaktadır. NF-κB yolağını etkileyerek immünomodülatör bir fonksiyon gösterebileceği de bildirilmiştir. Silymarine bağlı olarak MAPK modülünün inhibisyonunun da bazı kanser hücrelerinde bildirilmesi, tümör oluşumunu önleyici bir potansiyel taşıdığını düşündüren faktörlerden biridir. Silibinin ve silymarinin AMPK ile mTOR arasındaki etkileşimi nasıl etkilediğinin ortaya konması, bu bileşenlerin antineoplastik etkilerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: silybum marianum, kanser, immünite, metastaz

Abstract

It is known that Silybum marianum is a herbal supplement that is mostly used in the treatment of liver and gall bladder diseases, but is also associated with cancer treatment. It is stated that silymarin, which has flavanoid properties, is a bioactive component that protects liver and kidney cells from the toxic effects of chemotherapy. Preclinical studies have demonstrated that silymarin exerts an anticarcinogenic effect, including inhibition of cell growth in human prostate, skin, breast and cervical tumors. In recent years, its use in oncological conditions for adult and pediatric populations has come

to the fore. It has been reported that S. marianum extract has no toxicity other than the laxative effect seen in high silymarin concentrations. S. marianum extract is produced as a standard to contain 70-80% silymarin. It has been reported that silymarin shows its antiproliferative effect on different cancer cells by increasing the transition of cells to the G0 stage and stimulating the G2 / M control point. It has been stated that it can show this function by reducing the effect of Cyclins and CDKs in particular, and in this way, it can function as a negative regulator of the cell cycle. Silibinin supplemented nutrition is also stated to decrease VEGF expression in some cancers. This situation is thought to weaken the metastatic potential. The importance of cancer types that develop due to mutations in TP53 and MYC genes is known. Considering the interaction of p53 and c-MYC transcription factors encoded by these genes; It is important to demonstrate how silymarin may affect the function of the immune system, metastasis and apoptosis processes. It has also been reported that it may have an immunomodulatory function by affecting the NF-κB pathway. The fact that inhibition of the MAPK module due to silymarin has also been reported in some cancer cells is one of the factors that suggests that it has a potential to prevent tumor formation. Revealing how silibinin and silymarin affect the interaction between AMPK and mTOR will provide a better understanding of the antineoplastic effects of these components.

Keywords: silybum marianum, cancer, immunity, metastasis

LOGIT MODEL İLE DİYABET HASTALIĞI BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Mechmet Risngits

Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: mechmetrisngits@marun.edu.tr

Özet

Dünya sağlık örgütü verilerine göre tüm yaş grupları baz alındığında küresel ölçekte 422 milyon insanın Diyabet hastası olduğu bilinmektedir. Ayrıca 18 yaş üstü küresel diyabet prevelansı ise 1980'de %4.7 iken 2014 yılında %8.5 olarak gerçekleşmiştir. Diyabet hastalığının küresel ekonomiye yıllık maliyeti 825 milyar dolardır. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü diyabet raporuna göre toplam diyabet harcamalarının artması beklenmektedir. Bu nedenle Diyabet hastalarının ön tanılarının konulması hem hastalık prevelansının azalması hem de politika geliştiriciler için önem arz etmektedir. Bu amaçla çalışmada Glikoz, Yaş, Vücut Kitle Endeksi, Kan Basıncı, Triseps Deri Kıvrım Kalınlığı, Soy Ağacı ve İnsülin değişkenleri Logit regresyon analizi kullanılarak istatistiksel anlamda Diyabet hastalığını tetikleyen etkiler olup olmadığı araştırılmıştır. Tahmin edilen Logit regresyon model sonuçlarına göre Glikoz, Vücut Kitle Endeksi, Yaş ve Soy Ağacı değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Analiz sonucunda İnsülin değişkeninin istatiksel olarak anlamlı olmaması deneklerin özellikle Tip 2 Diyabet hastası oldukları yönünde ciddi bir sinyal vermektedir. İnsülin değişkeninin istatistiksel olarak anlamlı olmaması ile birlikte Kan Basıncı ve Triseps Deri Kıvrım Kalınlığı değişkenlerinin anlamlı olmaması ise beklentiler yönünde gerçekleşmiştir. Tahmin edilen Logit regresyon modelinin referans alınabilir bir model olup olmadığını test etmek adına model geçerlilik testleri uygulanmıştır. İlk olarak yapılan tanımlama hatası testi sonucunda modelin geçerli bir model olduğu ve Diyabet hastası olma durumunu tetikleyen prediktörlerin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Açıklayıcı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlılık problemini araştırmak için Varyans Büyütme Faktörü ve Art İndeks kriterleri dikkate alınarak açıklayıcı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlılık probleminin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Logit regresyon modelinin tahmin başarısı için sınıflandırma tablosu dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda modelin genel tahmin başarısı %77,66 olarak gerçekleşmiştir. Tahmin edilen modelin istatistiksel olarak anlamlı ve tüm testleri başarı ile geçebilmiş olması ile modelin Diyabet hastası olma olasılığı olan kişilerin ön tanılarının konulabilmesi ve bu doğrultuda karar vericiler için referans alınabilir bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gestasyonel Diyabet, Tip 1 Diyabet, Tip 2 Diyabet, Logit Model

SALDA GÖLÜ (BURDUR) GÜNEY BÖLGESİ TOPRAK ÖRNEKLERİNİN KİRLİLİK DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE TIBBİ JEOLOJİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Investigation Of Contamination Levels Of Soil Samples In Salda Lake (Burdur) Region And Evaluation In Terms Of Medical Geology

Betül Coşkun Önal

Arş. Gör., Mersin Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: cbetul86@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-6573-393X

Zeynep Özdemir

Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: zozdemir@mersin.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6568-1749

Özet

Salda Gölü (Burdur) güney bölgesi topraklarının ağır metal içerikleri ve kirlilik düzeyleri belirlenerek tıbbi jeoloji açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Temmuz 2018/2019 tarihlerinde sistematik olarak toplam 51 adet toprak örneği alınmıştır. Bu toprak örneklerinin ağır metal içerikleri (Co, Cu, Mn, Ni, Cr, Zn, Pb) ICP-MS cihazı ile belirlenmiştir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre Zenginleşme Faktörü (EF), Kirlilik Faktörü (CF) ve Jeo-birikim indeksi (Igeo) parametreleri hesaplanmıştır. Bölgedeki toprak örneklerinin kirlilik düzeyleri de bu parametrelere göre değerlendirilmiştir. EF değerlerine göre Co (1,12), Mn (1,19), Ni (1,54) ve Cr (0,25) az zenginleşme; Cu (2,75) ve Zn (2,98) orta zenginleşme; Pb (148) ise aşırı zenginleşme göstermektedir. CF değerlerine göre Co (0,5), Mn (0,54), Ni (0,7) ve Cr (0,12) az kirlenme; Cu (1,3) ve Zn (1,65) orta derecede kirlenme; Pb (67) ise aşırı derecede kirlenme sunmaktadır. Igeo değerlerine göre Co (-1,55), Cu (-0,23), Mn (-1,47), Ni (-1,08) ve Cr (-3,64) kirlilik yok; Zn (0,13) kirlenmemiş – orta derecede kirlenme; Pb (5.48) ise aşırı kirlenme söz konusudur. Toprak örneklerinde zenginleşme/kirlenme gösteren Pb, Cu ve Zn içeriklerinin genel olarak jeolojik (bölgenin temel birimini oluşturan Marmaris Peridotitlerini oluşturan tektonitler ve kümalatların üzerinde bulunan altere olmuş bazik karakterli volkanitlerden, Cr içeriğinin bölgede çok sayıda işletilen kromit yataklarının yanında terkedilmiş krom ocaklarının da var olması) kaynaklı olabilir. Ayrıca; Pb içeriğinin motorlu araçlarda kullanılan benzinin yanması sonucu ortaya çıkan tetra etil kurşundan, Cu içeriğinin bölgede ki tarımsal faaliyetler sırasında yaygın olarak kullanılan göztaşı (CuSO4) olarak bilinen tarım ilacından kaynaklanabileceği düşünülebilir. Elementlerin miktarlarının insan sağlığı açısından önemi göz önüne alındığında, incelenen topraklarda ki yüksek Pb (beyin ödemi, baş ağrısı, bulantı, kusma, bilinç kaybı, kalp ritmi bozukluğu vb.) ve Cu (depresyon, şizofreni, hipertansiyon, bunaklık vb.) düzeylerin pek çok hastalığa neden olabileceği bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Salda Gölü (Burdur), toprak, ağır metal, kirlilik, tıbbi jeoloji

Abstract

It is aimed to evaluate the heavy metal content and pollution levels of the southern region of Salda Lake (Burdur) in terms of medical geology. For this purpose, 51 soil samples were taken systematically in July 2018/2019. Heavy metal contents (Co, Cu, Mn, Ni, Cr, Zn, Pb) of these soil samples were determined by ICP-MS device. According to the analysis results, Enrichment Factor (EF),

Pollution Factor (CF) and Geo-accumulation index (Igeo) parameters were calculated. The pollution levels of the soil samples in the region were also evaluated according to these parameters. According to EF values, Co (1.12), Mn (1.19), Ni (1.54) and Cr (0.25) little enrichment; Cu (2.75) and Zn (2.98) medium enrichment; Pb (148) shows excessive enrichment. CF values, Co (0.5), Mn (0.54), Ni (0.7) and Cr (0.12) low contamination; Cu (1,3) and Zn (1,65) moderate contamination; Pb (67) presents excessive contamination. Igeo values, Co (-1.55), Cu (-0.23), Mn (-1.47), Ni (-1.08) and Cr (-3.64) uncontamined; Zn (0.13) uncontaminated - moderate contamination; Pb (5.48) shows excessive contamination. Pb, Cu and Zn contents that show enrichment / contamination in soil samples may generally be of geological origin (altered basic volcanics on top of the tectonites and cumulates forming the Marmaris Peridotites, which form the basic unit of the region, the Cr content is present in many chromite deposits operated in the region as well as in abandoned chrome quarries). Also; It can be thought that the Pb content may be caused by tetra ethyl lead, which is produced by the combustion of gasoline used in motor vehicles, and the Cu content may be caused by the pesticide known as bluestone (CuSO4), which is widely used during agricultural activities in the region. Considering the importance of the amount of elements for human health, it is known that high Pb (cerebral edema, headache, nausea, vomiting, loss of consciousness, heart rhythm disturbance, etc.) and Cu (depression, schizophrenia, hypertension, dementia etc.) levels in the studied soils can cause many diseases.

Keywords: Salda Lake (Burdur), soil, heavy metal, pollution, medical geology

HOW DID THE COVID-19 PANDEMIC AFFECT OUR PERCEPTION OF MEDICINE?

Hasan Erbay

Assoc. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: hasanerbay3@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5436-3961

Abstract

Pandemics affecting large masses of people have destroyed some perceptions in every period of history, revealed some facts and opened new windows on some issues. Coronavirus outbreak also seems to be playing this impeccable role successfully. From the beginning of the pandemic, this issue has not been seen solely as a public health issue. We are going through a process in which the economies of the country, global capital, international relations, politics, health systems, telecommunication, information technologies, and of course health in all aspects are the subject of discussion. This multidimensional situation undoubtedly affects people in many ways. As a result, different approaches and criticisms towards the medical profession and health services came to the fore. In addition to some serious criticism, comments based on the distortion of the truth have been also discussed.

In this study, perceptions towards healthcare (such as vaccination and access to the vaccine) and health systems are examined within a bioethical framework. It is probably one of the most instructive dimensions of this pandemic for human beings may be re-understanding of the importance of basic ethical values in health services.

Keywords: Covid-19, bioethics, vacination, health systems, health services

HASTANEDE YATAN COVİD-19 HASTALARINDA B9 VİTAMİNİ EKSİKLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Vitamin B9 Deficiency For Hospitalized Covid-19 Patients

Muhammed Emin Düz

Doktora Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: cerrahemin@gmail.com

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1837-6415

ÖZET

Giriş

2019'un sonlarında Çin'in Wuhan kentinde patlak veren SARS-COV 2 virüsünün neden olduğu yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19), kısa sürede pandemiye dönüşmeyi başardı. İnsidans, yaygınlık ve ölüm oranları ülkelere, ırklara ve sosyoekonomik faktörlere göre değişir. Yaş, etnik köken ve sağlık sistemlerinin yeterliliği bu değişkenliğin ana nedenleridir. Bağışıklık sistemi etkinliğini kaybettiğinde, solunum yolu viral enfeksiyonları yaygındır. Koşullara duyarlılığı azaltmak için uygun bir bağışıklık sistemi tepkisi için yeterli ve dengeli beslenme şarttır. Folat (B9), hücre bölünmesi ve çoğalması için gereken tek karbon mekanizmasında en az B12 kadar ihtiyaç duyulan bir vitamindir. Furin, bakteriyel ve viral enfeksiyonlarla etkileşime girebilen, önleyebilen ve tedavi edebilen bir enzim olan umut verici bir hedef proteindir. Son zamanlarda yapılan araştırmalar, folik asidin furini inaktive edebileceğini, SARS-CoV-2 spike proteininin hücrelere bağlanmasını önlediğini ve böylece virüsün hücreye girmesini ve çoğalmasını önlediğini belirtmiştir. Bu bilgiye göre, B9'un esas olarak erken evre COVID-19 tedavisinde kullanılabileceği bildirilmiştir [8]. Bir çalışma, folik asit ve türevlerinin, tetrahidrofolik asit ve 5-metil tetrahidrofolik asidin SARS-CoV-2'ye karşı güçlü ve istikrarlı bir bağlanma afinitesi gösterdiğini ileri sürdü. Bu bağlamda, folik asit ve türevlerinin COVID-19 tedavisinde kullanılabileceği fikri öne sürülmüştür. Bu çalışmayı yürütürken amacımız, hastanede yatan COVID-19 hastalarında vitamin B9 (folat) düzeylerini belirlemek ve olası bir vitamin takviyesini tartışmaktır.

Materyal ve Metod

Bu retrospektif vaka-kontrol çalışması, Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Eylül 2020'den Aralık 2020'ye kadar COVID-19 hastalığı olan,% 46'sı erkek, yaş ortalaması 62.5 olan 80 hastayı içermektedir. Afyon Üniversitesi kurumsal etik kurulu çalışmayı onayladı. Türkiye Sağlık Bakanlığı yönergelerine göre COVID-19 vakalarını belirledik. Demografik, laboratuvar ve radyolojik değişkenler tıbbi kayıtlardan sağlandı. Biyokimya Uzmanı Dr. Muhammed Emin DÜZ tüm verileri analiz etti. Çalışmamıza dahil ettiğimiz hastaları ayakta tedavi, yatan hasta ve yoğun bakım ünitesi (YBÜ) olarak üç gruba ayırdık. Karsinom öyküsü, başka enfeksiyon, otoimmün hastalığı, organ yetmezliği ve gebelik öyküsü olan hastalar çalışma dışı bırakıldı. B9 seviyeleri, bir Siemens Advia Centaur immünolojik test analizörü (Siemens Healthcare GmbH, Erlangen, Almanya) ile analiz edildi. B9 vitamini değerleri, 2,7 ila 17,0 ng / mL değerleri referans aralığında değerlendirildi. Tek yönlü Anova testi kullanılarak hesaplanan standart dağılım değişkenleri. Çok değişkenli korelasyon analizleri için Pearson korelasyon testi kullanıldı. Değişkenleri ortalama ± standart hata (SE), ortalama ± standart sapma (SS) olarak analiz ettik. P değeri 0,05'ten küçük olduğunda sonuç istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. İstatistiksel analizler Minitab 19 istatistik yazılımı (State College, Pennsylvania, ABD) kullanılarak yapıldı.

Sonuçlar

Yaş ortalaması 62,5 ve erkek oranı% 46 olan 80 COVID-19 hastamız vardı. D vitamini, B12 ve B9, cinsiyet açısından gruplar arasında fark göstermedi. Ayakta ve yatan hastalar YBÜ hastalarına göre anlamlı olarak daha gençti (p = 0,044, p = 0,049). YBÜ hastalarının ortalama yaşı 71,1 idi. Gruplar

arasında B9'u karşılaştırırken, yatan hastaların vitamin değerlerinin daha yüksek olduğu ve YBÜ hastalarına göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görüldü ($p = 0,201$). Gruplar arasında B9 açısından başka bir istatistiksel ilişki bulamadık. B9 açısından tüm hasta grupları referans aralığında değerlere sahipti.

Tartışma

Furin ve ilgili proprotein konvertaz (PC) enzimleri tarafından bölünmenin, herpesvirüsler, CoV'ler gibi birçok patojenik virüs ailesinde füzyon aktivitesi için zarf glikoproteini indüklemede bir belirleyici olduğu belgelenmiştir [13]. Furin / PC'ler bu nedenle çekici terapötik hedeflerdir. Son yıllarda, bu ajanları inhibe etmeye çalışan çeşitli moleküler bloke ediciler, viral zarf proteinlerinin olgunlaşmasını ve dolayısıyla virüslerdeki füzyon aktivitesini durdurmayı amaçlayan antiviral ajanlar olarak geliştirilmiştir [14]. Furin'in B9 tarafından inaktive edilme yeteneği, SARS COV-2 spike proteininin hücrelere bağlanmasını önleyebilir. Ayrıca B9 sayesinde virüsün hücre zarı ile kaynaşması engellenerek çoğalması engellenebilir. Hasta gruplarında B9'da anlamlı bir fark olmamakla birlikte YBÜ hastalarında referans aralığının alt sınırlarında yer alan B9 seviyeleri bu teoriyi destekleyebilir. Bu nedenle B9 türevleri tetrahidrofolik asit ve geniş bir terapötik aralığa sahip 5-metil tetrahidrofolik asit, sağlıklı bireylerde hastalığı önlemek ve hastalarda prognozu hafifletmek için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, vitamin B9, folat, vitamin takviyesi

ABSTRACT

Introduction

The new coronavirus disease (COVID-19) caused by the SARS-COV 2 virus, which broke out in Wuhan, China, in late 2019, managed to turn into a pandemic in a short time. The incidence, prevalence, and mortality rates vary according to countries, races, and socioeconomic factors. Age, ethnicity, and adequacy of health systems are the main reasons for this variability. When the immune system loses its effectiveness, respiratory viral infections are common. Adequate and balanced nutrition is essential for a proper immune system response to reduce susceptibility to conditions. Folate (B9) is a vitamin needed at least as much as B12 in the only carbon mechanism required for cell division and proliferation. Furin is a promising target protein, an enzyme capable of interacting, preventing, and treating bacterial and viral infections. Recent studies have stated that folic acid can inactivate furin, preventing the SARS-CoV-2 spike protein from binding to cells, thus preventing the virus from entering the cell and multiplying. According to this information, it has been reported that B9 can be used mainly in the treatment of early-stage COVID-19. One study suggested that folic acid and its derivatives, tetrahydrofolic acid and 5-methyl tetrahydrofolic acid, showed a solid and stable binding affinity against SARS-CoV-2. In this context, the idea that folic acid and its derivatives can be used in the treatment of COVID-19 has been suggested. Our aim in conducting this study is to determine vitamin B9 (folate) levels in hospitalized COVID-19 patients and discuss a possible vitamin supplement.

Materials and Methods

This retrospective case-control study includes 80 patients, 46% male, mean age 62.5, with COVID-19 disease, from September 2020 to December 2020, diagnosed and treated at the Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Training and Research Hospital, Amasya, Turkey. The institutional ethical committee of Afyon University approved the study. We determined COVID-19 cases according to the guidelines of the Turkish Ministry of Health. Demographic, laboratory, and radiological variables were provided from medical records. Biochemistry Specialist Dr. Muhammed Emin DÜZ analyzed all data. We divided the patients we included in our study into three groups: outpatient, inpatient, and intensive care unit (ICU). Patients with a history of carcinoma, other infection, auto-immune disease, organ failure, and pregnancy were excluded from the study. B9 levels were analyzed with a Siemens Advia Centaur immunoassay analyzer (Siemens Healthcare GmbH, Erlangen, Germany). Values for vitamin B9, 2.7 to 17.0 ng / mL values were evaluated within the reference range. Standard distribution variables calculated using the One-way Anova test. Pearson's correlation test was used for multivariate correlation analyses. We analyzed variables as mean ± the standard error (SE), mean ± standard deviation (SD).

When the p-value is less than 0.05 result was considered statistically significant. Statistical analyses were performed using Minitab 19 statistical software (State College, Pennsylvania, ABD).

Results

We had 80 COVID-19 patients with a mean age of 62,5 and a %46 male ratio. Vitamin D, B12, and B9 showed no difference between groups in terms of gender. Outpatients and inpatients were significantly younger than ICU patients ($p = 0.044$, $p = 0.049$). ICU patients had 71,1 mean age. When comparing B9 between the groups, inpatients had higher vitamin values, which were statistically insignificant than ICU patients ($p=0.201$). We could not find any other statistical relationships between the groups in terms of B9. All patient groups, in terms of B9, had values within the reference range.

Discussion

Cleavage by furin and related proprotein convertase (PC) enzymes have been documented as a determinant in inducing envelope glycoprotein for fusion activity in many pathogenic virus families, such as herpesviruses, CoVs [13]. Furin/PCs are, therefore, attractive therapeutic targets. In recent years, various molecular blockers that try to inhibit these agents have been developed as antiviral agents to stop the maturation of viral envelope proteins and the fusion activity in viruses [14]. The furin's ability to be inactivated by B9 can prevent the SARS COV-2 spike protein from binding to cells. Also, thanks to B9, the virus can be prevented from multiplying by preventing its fusion with the cell membrane. Although there is no significant difference in B9 in the patient groups, B9 levels, which are at the lower limits of the reference range in ICU patients, may support this theory. For this reason, B9 derivatives tetrahydrofolic acid and 5-methyl tetrahydrofolic acid with a wide therapeutic range can be used to prevent illness in healthy individuals and to alleviate the prognosis in patients.

Keywords: COVID-19, vitamin B9, folate supplement

A CARCINOGENE COMPOUND IN MEAT AND MEAT PRODUCTS: HETEROCYCLIC AROMATIC AMINES

Esra Bostancı

Res. Asst., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü, TÜRKİYE
e-mail: esra.bostanci@beun.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1756-8949

Güliz Haskaraca

Asst. Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: gyaldirak@sakarya.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4641-886X

Sümeyye Çetinkaya

Student, Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sumeyyecetinky@gmail.com

Abstract

Meat and meat products are of vital importance in human nutrition with their high quality proteins, essential amino acids, vitamins, minerals and high iron content. Raw meat and meat products are not suitable for human consumption due to its "metallic, blood-like, serum-like sweet" and "slightly salty" taste. Thus, they are consumed after cooking by various methods such as grilling, roasting, and frying in oil. With the cooking, many parameters of meat and meat products develop or change such as physical properties (color, size, and tenderness), chemical properties (fat content, protein fraction, increasing flavor and aroma) and microbiological properties (decreasing in microorganism amount). On the other hand, when meat and meat products are exposed to high temperatures for cooking, some heat-induced carcinogenic and mutagenic compounds such as polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs), heterocyclic aromatic amines (HAAs), acrylamide and nitrosamines that adversely affect human health may occur. One of them, HAAs have mutagenic and carcinogenic effects. They are also reported to be one of the causes of many serious health problems for humans such as colon cancer, prostate cancer, colorectal cancer, bladder cancer, breast cancer, rectum cancer, kidney cancer, lung cancer, stomach cancer, pancreas cancer and aerodigestive cancer. Therefore, the formation and reduction strategies of HAAs in meat and meat products are very important to prevent diseases caused by these heat induced contaminants. In this study, it is aimed to make a brief review focusing on the chemical properties of HAAs, their mechanism of formation and precursors, their effects on human health, and methods of reducing HAAs in meat and meat products.

Keywords: meat products, heat treatment, heterocyclic aromatic amines, human health, reducing strategies

COMBATING CORONA CRISIS: AN ANALYSIS OF PUBLIC RELATIONS IN HEALTHCARE INDUSTRY

Pallavi Mishra

Assoc. Prof. Dr., Amity University, Amity School of Communication, INDIA
e-mail: pallavimishra34@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-8315-8473

Kritika Sharma

Res. Asst., Amity University, INDIA
e-mail: kittusharma181@yahoo.in
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5597-5193

Abstract

The novel coronavirus also known as COVID-19 has set off a global health crisis and spread like a wildfire across continents. The World Health Organisation (WHO) declared a global emergency as more and more cells are getting infected through the respiratory tract; the fatality rate is optimized. Public relation is a multifaceted discipline with no standard definition, it looks after an organization's image to gain understanding and support as well as influence people to maintain goodwill and mutual understanding between the organization and its publics. There are several crises in the real world because of the numerous developments that have arisen in the healthcare sector due to corona crisis. These changes have affected the health-care industry and challenged public healthcare communication activities. Public relations in public health care is facing unprecedented obstacles and expectations. Today's public relations have to deal with a wide range of health-related issues and target market desires, as well as the financial dimensions of healthcare services. The paper studies the applications of PR used in Indian public healthcare system during the pandemic. This exploratory study examines the prospects and challenges of public relations in the times of health crisis. This paper analyses the persuasive function of PR, it specifically explores how PR activities are used to persuade people. The adjacent study aims to identify and scan how PR is used in health-care industry. For this study, various PR Activities are analysed to understand the key features of public relations in corona crisis.

Keywords: PR Activities, corona crisisi, PR Applications

COVİD-19 ARAŞTIRMALARINDA TÜRKİYE KAYNAKLI YAYINLARIN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Examination Of Turkey Based Publications In Covid-19 Researches With Social Network Analysis

Esra Yurtsever

Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: yurtseveresraa@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6519-8730

Özlem Ergüt

Dr. Öğretim Üyesi, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ozlem.ergut@marmara.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4076-8343

Özet

Aralık 2019'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hubei eyaleti Wuhan kentinde başlayan Covid-19 salgını, kısa bir zaman içinde tüm dünyaya yayılmış ve 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. Dünyanın her yerinden milyonlarca insanın enfekte olmasına ve yaşamını yitirmesine neden olan Covid-19 salgını, dünyada ve ülkemizde birçok alanda birçok çalışmaya konu olmuştur. Bu çalışmada, Türk araştırmacıların Covid-19 ile ilgili yapılan araştırmalara olan katkılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Web Of Science veri tabanı üzerinden Covid-19 ile bağlantılı terimler kullanılarak yapılan arama sonucunda iki yıllık süreç içerisinde gerçekleştirilen çalışmalar incelenmiştir. Elde edilen yayınlar; yıl bazındaki sıklık, yayın türü, yayınlandığı dergi, amaç, yöntem, araştırmacıların çalışma alanları, kurumları ve ülkeleri yönünden analiz edilmiştir. Araştırmacıların özellikle hangi alanda en fazla sayıda çalışmaya imza atıkları da saptanmıştır. Aynı zamanda belirlenen alanda çalışan kişiler ve kurumlar arasındaki ağ yapısı da Sosyal Ağ Analizi ile araştırılmıştır. Sosyal Ağ Analizi, son yıllarda bibliyometrik çalışmalarda haritalama tekniği olarak sıklıkla kullanılan analizlerden biri haline gelmiştir. Sosyal Ağ Analizi'nin bu amaç doğrultusunda kullanılması araştırılan konuda öne çıkan üretken aktörlerin ve aralarındaki ilişkilerin ortaya çıkarılmasına olanak sağlamaktadır. Yapılan analiz sonucunda yazarlar arasında küçük gruplar arasında iş birliklerinin olduğu söylenebilmektedir. Kurumlar arasındaki ağ yapısı analiz edildiğinde ise kurumlar arası iş birliklerinin ön plana çıktığı, kurumların daha fazla köprü rolü oynadığı saptanmıştır. Yazarlar arasındaki iş birliğinin devam etmesi, pandemi sürecinde elde edilen bulguların paylaşılması ve bunların incelenmesi, gerekli düzenlemelerin yapılmasında kaynak teşkil etmesi açısından önemlidir. Çalışmada anahtar kelimeler ve özetler de incelenerek belirlenen alan üzerinde yoğunlaşılan ana konular, analiz teknikleri belirlenmiştir. Elde edilen bulguların mevcut durumu ortaya koyarak ilerleyen zamanlarda yayınlanacak çalışmalara birçok açıdan yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, sosyal ağ analizi, pandemi

Abstract

The Covid-19 outbreak, which started in December 2019 in Wuhan, Hubei province of China, spread all over the world in a short time. It was declared as a pandemic by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020. The Covid-19 outbreak, which caused millions of people to become infected and die from all over the world, has been the subject of many studies in many areas in the world and Turkey. The aim of this study is to examine the contributions of Turkish authors to researches on Covid-

19. The data set of this research is compiled of the documents searched by the terms related to Covid-19 on Web of Science (WOS) data base in two two-year period. Publications were analyzed according to their annual frequency, type of publication, journals they were published in, institutions and countries, study areas of the researchers. It was also determined in which field the researchers have the highest number of studies. Social network structure among countries, institutions and authors contributed to Covid-19 releated literature was examined. Social Network Analysis has become one of the most frequently used analyses as a mapping technique in bibliometric studies in recent years. The cooperation between the authors and the institution have been revealed by social network analysis. As a result of the analysis, it has been reached that there is cooperation between small groups for the authors. When the network structure between institutions was analyzed, it has been determined that the cooperation between institutions comes to the fore. Continuing the cooperation between the authors, sharing the findings obtained during the pandemic process and analyzing them are important in terms of being a source for making the necessary measures. In the study, keywords and abstracts were examined and the main topics and analysis techniques were determined. It is thought that the study would serve as a guide for the researches to be published in the future in many respects.

Keywords: Covid-19, social network analysis, pandemic

NANO İLAÇLAR

Nanodrugs

Derya Selcen Salmanoğlu
Öğrenci, Ege Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: selcenderya@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-7435-1725

Özet

Nanobilim ve nanoteknoloji, atomlarının 1-100 nm ölçeğinde düzenlenmesi nedeniyle yeni özelliklere ve fonksiyonlara sahip yapıları, cihazları ve sistemleri içeren gelişen bir araştırma alanıdır. Son yıllarda, nanoteknoloji günlük rutinimize dahil edilmiştir. Bu devrim niteliğindeki teknoloji, entegre bir yaklaşımla birçok alanda uygulanmaktadır. Büyüyen nanobilim ve nanoteknoloji alanları, biyoteknoloji, elektronik, kozmetik, gıda bilimleri ve eczacılık alanlarında çığır açan uygulamalarla birçok endüstri sektörünü değiştirmiştir. Özellikle, nanoteknolojilerin farmasötik araştırma ve geliştirmeye stratejik olarak uygulanması, çeşitli hastalıkların klinik tedavisinde tıbbi yarar sağlayan yeni mühendislik özelliklerine sahip nanometre boyut aralığında çalışmak üzere geliştirilen ilaç taşıyıcı sistemler olarak tanımlanan nanoilaçların başarılı bir şekilde geliştirilmesine yol açmıştır. Nanopartiküler nanoilaç yaklaşımı, terapötik etkinliği arttırmayı, terapötik olarak etkili dozu azaltmayı ve/veya sistemik yan etki riskini azaltmayı amaçlamaktadır. Birçok nanoterapötikler ABD Gıda ve İlaç İdaresi (FDA) onaylı ve piyasadadır ve daha pek çoğunun klinik çalışmaları sürmektedir. Bugüne kadar, dendrimerler, lipozomlar, katı lipit nanopartiküller, miseller ve polimerik nanopartiküller dahil olmak üzere farklı uygulama yolları için çeşitli nanoilaç sistemleri geliştirilmiştir. Şu anda, kanser tedavileri, görüntüleme kontrast ajanları ve biyobelirteç tespiti nanomedikal araştırma ve ürün geliştirmenin en aktif alanlarındandır. Bu derlemede nanotıp ve nano bazlı taşıyıcı sistemler ile ilgili temel kavramları, nispeten yeni ancak hızlı gelişen bu alandaki elde edilen son gelişmeleri, yeni ve eski ilaçların etkinliğini artıran çok sayıda nano bazlı ilaç taşıma sisteminin gözden geçirilmesini amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: nanodrug, nanotıp, ilaç taşıyıcı sistemler, nanoteknoloji

Abstract

Nanoscience and nanotechnology is a growing field of research that include structures, devices and systems with new properties and functions due to the regulation of their atoms on a scale of 1-100 nm. In recent years, nanotechnology has been included our daily routine. This revolutionary technology is applied in many areas with an integrated approach. The expanding fields of nanoscience and nanotechnology have replaced many industry sectors with groundbreaking applications in biotechnology, electronics, cosmetics, food sciences, and pharmaceuticals. Notably, strategic application of nanotechnologies to pharmaceutical research and development has led to the successful development of nanodrugs, defined as drug delivery systems developed to operate at the nanometer size range with novel engineered properties that provide medical benefits in the clinical treatment of various diseases. The nanoparticular nanodrug approach aims to increase therapeutic efficacy, reduce therapeutically effective dosage, and/or reduce the risk of systemic side effects. Many nanotherapeutics are ABD Food and Drug Administration (FDA)-approved and on the market, and many more are in clinical trials. To date, various nanodrug systems have been developed for different administration routes, including dendrimers, liposomes, solid lipid nanoparticles, micelles, and polymeric nanoparticles. Currently, cancer treatments, imaging contrast agents, and biomarker detection are among the most active areas of nanomedical research and product development. In this review, we aim to review

the basic concepts of nanomedicine and nano-based delivery systems, the latest developments in this relatively new but rapidly developing field and the numerous nano-based drug delivery systems that enhance the efficacy of new and old drugs.

Keywords: nanodrug, nanomedicine, drug delivery systems, nanotechnology

EVALUATION OF EVIDENCE-BASED MEDICINE STATUS OF PERFUSIONISTS IN TURKEY

H. Fatih Aşgün

Assoc. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, TURKEY
e-mail: hfasgun@yahoo.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-8969-5886

Jajare Muhammad Umar

Student, Çanakkale Onsekiz Mart University, NIGERIA
e-mail: jmuhammadumar@yahoo.com

Sonay Oğuz

Asst. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, TURKEY
e-mail: sonayoguz@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4274-3828

Abstract

Background: Evidence-based medicine (EBM), which has been on the agenda for the last 30 years, is a systematic approach that includes the process of shaping the decisions made by healthcare professionals in the diagnosis and treatment processes of patients according to the best available scientific findings, personal experience and patient preferences. EBM aims to use the best available information and evidence for the health and well-being of the patient when making decisions in patients' medical care and related processes. On the other hand, extracorporeal circulation and oxygenation applications, which have an important place in medical and surgical treatments of heart, large vessel and lung diseases, are rapidly developing in the world and in our country. However, it has been reported abroad that perfusionists who carry out these applications do not have enough knowledge and attitudes about EBM. In our country, there is no data. The aim of this study is to evaluate the knowledge and attitudes of perfusionists who are actively working in Turkey about EBM, to reveal the related factors, and to determine the issues that should be included in the training processes.

Methods: Following the approval of the Clinical Research Ethics Committee of Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Medicine, the study was conducted at the national level on 106 perfusionists who have been actively working in a cardiac surgery clinic for at least two years. A questionnaire of 49 questions was applied to the participants. In the questionnaire consisting of five parts, demographic information (gender, marital status, education, foreign language, institution, average number of cases and job experience), knowledge about EBM practices, attitude status, skill status and self-efficacy perception questions were asked. Answers were received on a 5-point Likert scale. Knowledge score, attitude score, skill score and self-efficacy score were calculated from the responses, and compared according to demographic characteristics.

Results: The average age of the participants was 36.7±7 years. Demographic data are presented in Table 1. The distribution of the knowledge, attitude, skill and self-efficacy scores of the participants according to demographic data is presented in Table 2.

Conclusions: We found that there were significant differences in the knowledge, attitude, skills and self-efficacy of the participants according to their educational background, foreign language knowledge and the institution they worked. It was determined that the variables increasing awareness about EBM practices are to have graduate education, to work in public and university hospitals, and to speak a foreign language. Problems such as not speaking a foreign language, not being able to access literature databases within the institution, not knowing how to access relevant resources, and not knowing how to evaluate scientific research results, prevent perfusionists from accessing evidence for

practice. It is necessary to generalize EBM practices among perfusionists, and to provide training on this subject.

Keywords: Evidence-based medicine, Extracorporeal circulation, Perfusionist

TÜRKİYE'DE SAĞLIK YATIRIMLARININ FİNANSMANINDA KAMU ÖZEL SEKTÖR ORTAKLIKLARININ ROLÜ: ŞEHİR HASTANELERİ ÖZELİNDE BİR İNCELEME

The Role Of Public Private Sector Partnerships In Financing Health Investments In Turkey: An Investigation On City Hospitals

Gamze Yıldız Şeren

Doç. Dr., Namık Kemal Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: gyseren@nku.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5063-1172

Özge Uysal Şahin

Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ozge@comu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1422-4123

Özet

Devletlerin büyük yatırımların finansmanında özel sektörle ortak hareket etmesi sonucu farklı finansman modelleri uygulamaya geçmiştir. 1980'ler sonrasında neo-liberal politikaların tezahürlerinden birisi olarak değerlendirilebilecek kamu-özel sektör ortaklıkları (KÖSO) dünyada pek çok ülkede kendisine uygulama alanı bulmuş farklı bir finansman modelidir. Yatırımların finansmanında kullanılan ve maliyetlerin/risklerin kamu ve özel sektör arasında paylaşıldığı ve bir sözleşmeye dayanan KÖSO'lar ulaşımdan, altyapı yatırımlarına, enerji sektöründen, Telekom ve su yapılarına varana dek geniş bir skalada uygulama alanı bulmaktadır. Türkiye'de son yıllarda açılan (açılmakta olan) "Şehir Hastaneler"i ise sağlık alanında KÖSO uygulamasının tipik bir örneğidir. Devasa yapıları ile insanların sağlık hizmetlerine ileri tıbbi olanaklarla erişimini amaçlayan Şehir Hastanelerinin bugün Türkiye'de 18'inin sözleşmesi imzalanmış bunlardan 14'ü hizmete açılmıştır. Şehir hastaneleri proje aşamasından açılışına değin olumlu ve olumsuz görüşlerin de hedefi olmuştur. Özellikle hazine garantileri dolayısıyla devlet bütçesine getireceği olası yükleri odak noktasına alan eleştiriler kadar söz konusu finansman modelini kamunun yükünü azaltan bir finansman şekli olarak görenler de bulunmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'deki bu büyük sağlık yatırımlarının finansman modeli ve bu modelin bütçe üzerindeki olası olumlu/olumsuz etkileri mercek altına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: sağlık yatırımları, finansman, kamu özel sektör ortaklıları, şehir hastaneleri

Abstract

As a result of the cooperation of governments with the private sector in financing large investments, different financing models have been implemented. Public-private sector partnerships (PPPs), which can be considered as one of the manifestations of neo-liberal policies after the 1980s, is a different financing model that has been applied in many countries around the world. Used in the financing of investments, where costs/risks are shared between the public and private sectors and based on a contract, PPPs find a wide range of applications at the sectors of transportation, infrastructure investments, energy sector, telecom and water structures. The "City Hospitals" opened in Turkey in recent years is a typical example of PPP practice in the field of health. With their gigantic structures, City Hospitals aiming to provide people with access to healthcare services with advanced medical facilities have signed contracts for 18 of them in Turkey today, 14 of which have been put into service.

City hospitals have been the target of positive and negative opinions from the project stage to the opening. There are also criticisms focusing on the possible burden on the state budget, especially due to the treasury guarantees, as well as those who see the financing model as a form of financing that reduces the burden of the public. In this study, the financing model of these major health investments in Turkey and the possible positive / negative effects of this model on the budget are examined.

Keywords: health investments, financing, public private partnerships, city hospitals

KÜRESEL SALGINDA KÜRESEL ADALETSİZLİK: COVİD-19 AŞISI

Sevda Akar
Doç. Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sevdaakar@bandirma.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1208-0258

Özet

2019 yılında Çin Halk Cumhuriyeti Wuhan eyaletinde görülen ve çok kısa bir zaman içinde küreselleşme ile birlikte tüm dünyaya yayılan Covid-19 salgının etkileri hala devam etmektedir. Covid-19 hastalığına yakalanmamak ve etkilerini azaltmak amacıyla salgının hemen sonrasında aşı çalışmaları ve denemeleri başlamıştır. 2020 yılının kasım ayı itibariyle Covid-19 hastalığına karşı yüksek oranda etkili olduğunu ileri süren aşıların bulunduğu ilan edilmiştir. Covid-19 aşısının bulunmasıyla birlikte dünyada salgınla mücadelenin yanı sıra ülkeler arasında aşı alma yarışları ve bireyleri aşılamaya teşvik etmek amacıyla aşı kampanyalar da başlatılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü bu kapsamda Covid-19 salgınına karşı küresel aşı ve tedavi programı ile Covid-19 aşılarına küresel erişim programı yürütmektedir. Küresel sağlık sorunu haline gelen salgının üstesinden gelebilmek amacıyla geliştirilen aşı da küresel bir soruna hatta küresel adaletsizliğe neden olmaya başlamıştır. Bu kapsamda çalışmada dünya uygulanmaya başlanan Covid-19 aşıları ve programları küresel kamusal mal ve hizmet kapsamında tartışılmaktadır. Çalışmada ayrıca aşı çalışmalarına yönelik ülkelerin yapmış oldukları sağlık harcamaları da kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'de uygulanan aşı programı ve programın başarısı diğer ülkelerle kıyaslanarak, programın etkinliği irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: küresel kamusal mal ve hizmet, küresel salgın, covid-19 aşısı, Türkiye

AVRUPA BİRLİĞİ EKİM 2020 TÜRKİYE RAPORUNUN COVİD 19 ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of The European Union October 2020 Turkey Report Upon Covid 19

Pınar Ünkür

Öğrenci, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: pinarunkur@gmail.com

Muzaffer Akdoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: muzaffer.akdogan@sbu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9999-0969

Özet

Avrupa Komisyonu, her yıl Avrupa Birliği (AB)'ne katılım sürecindeki aday ülkelerin üyeliğe hazırlık sürecinde kaydettiği ilerlemeyi değerlendiren raporlar hazırlamaktadır. Türkiye, Avrupa Komisyonu ilerleme raporları ile düzenli olarak takip edilen bir aday devlettir. Türkiye'ye yönelik ilk ilerleme raporu 1998 yılında yayımlanmıştır ve bu rapor uluslararası örgütler ve sivil toplum örgütlerinin değerlendirmesine dayanak hazırlamaktadır. Yayımlanan raporlar Türkiye ve aday ülkeler açısından, gelişimi ve değişimini görmek adına büyük önem taşımaktadır. İlerleme raporlarında yer alan sağlığın korunması ve bulaşıcı hastalıklara yönelik değerlendirmeler, raporlar incelendiğinde 'tüketicinin ve sağlığın korunması' üst başlığı altında açılan müzakere konusu olarak her ne kadar geç gündeme gelse de toplum sağlığının geliştirilmesine yönelik atılan ciddi bir adımı oluşturmaktadır. 2020 yılının Ekim ayında yayınlanan son raporda Türkiye'nin de içinde bulunduğu Covid 19 pandemi döneminde, virüsle mücadelede ele aldığı önlemler ve getirilen kısıtlamalar analiz edilmiştir.

1998 yılından bu yana yayınlanan ilerleme raporlarında da ifade edildiği üzere, Türkiye'nin bulaşıcı hastalıklar konusunda halk sağlığının korunması hususunda, sağlık sisteminde ve idari kapasitesinde yıllar içerisinde elde ettiği ilerleme ve başarıları, Covid 19 küresel salgınında gösterdiği mücadele ile de görülmüştür. Raporda yer alan 'Türk sağlık sistemi Covid-19 gerekliliklerıyle başa çıkabilmiştir. Sosyal güvenlik durumlarına bakılmaksızın tüm bireylere test yaptırma ve hastane hizmetleri ücretsiz olarak sağlanmıştır. Ancak, Türk sağlık sisteminin kapasitesine ilişkin harici bir değerlendirme mevcut değildir. Türkiye, Covid-19'un kontrol altında tutulmasını koordine etmek üzere uzmanlardan oluşan ve okulların ve halka açık yerlerin kapatılması, hafta sonu sokağa çıkma yasakları, gençlerin ve yaşlıların evde kalması da dâhil sıkı tedbirler alan bir görev gücü oluşturmuştur. Türkiye'nin sağlık yönetiminin salgın karşısında izlediği strateji ve aldığı önlemler başarılı sonuçlar vermiş ve dünya devletleri arasında Türkiye'yi fark edilir bir şekilde öne çıkarmıştır.' açıklaması Türkiye'nin salgınla mücadelede nasıl bir rol üstlendiğini bizlere sunmaktadır. Dolayısıyla elde edilen bulgular çerçevesinde çalışmada, AB Ekim 2020 Türkiye Raporunda yer alan Covid 19 küresel pandemisine yönelik Türkiye özelinde yapılan eleştiriler ve dile getirilen olumlu değerlendirmeler incelenmiş olup, buna ilişkin yorumlamalar yapılmıştır. Çalışmada bu yorumlamalar yapılırken, AB'nin yayınlamış olduğu rapor temel alınmıştır. Türkiye'nin Covid 19 pandemi sürecinde aldığı önlemlere yönelik yapılan olumsuz eleştirilerin doğruluğu ve tutarlılığı değerlendirilmiştir. Yine Türkiye'nin Covid 19 pandemi sürecinde sağlık sistemi üzerinde uygulamış olduğu sağlık politikalarının yeterli olup olmadığı, alınan önlemlerin ülke ekonomisi üzerinde görülen etkileri ortaya konulmuştur. Küresel pandemi sürecinde erişilebilirlik kısıtlandığında elde üretilebilir olmanın önemi, Türkiye'nin dış ülkelere yapmış olduğu yardımlarla daha da iyi anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Türkiye İlerleme Raporları, bulaşıcı hastalıklar

Abstract

The European Commission annually prepares reports evaluating the progress made by candidate countries in the process of accession to the European Union (EU) in the process of preparing for membership. Turkey is a candidate state that is regularly monitored by the European Commission's progress reports. The first progress report for Turkey was published in 1998 and this report provides the basis for the evaluation of international organizations and non-governmental organizations. The published reports are of great importance for Turkey and candidate countries in order to see its development and change. The evaluations regarding the protection of health and communicable diseases included in the progress reports constitute a serious step towards the improvement of public health, although it came to the agenda late as the subject of discussion under the heading of 'consumer and health protection' when the reports are examined. In the last report published in October 2020, the measures taken and the restrictions imposed in the struggle against the virus during the Covid 19 pandemic period, including Turkey, were analyzed.

As stated in the progress reports published since 1998, Turkey's progress and achievements in the protection of public health in the field of communicable diseases, in the health system and administrative capacity over the years have also been seen in the struggle it has shown in the Covid 19 global epidemic. In the report, 'The Turkish health system was able to cope with the Covid-19 requirements. Testing and hospital services were provided free of charge to all individuals regardless of their social security status. However, there is no external assessment of the capacity of the Turkish health system. Turkey has set up a task force of experts to coordinate the control of Covid-19, which takes strict measures, including the closure of schools and public places, weekend curfews, and young and old people staying at home. The strategy followed by Turkey's healthcare administration and the measures taken against the epidemic have yielded successful results and highlighted Turkey noticeably among the countries of the world. ' the statement presents us what role Turkey plays in combating the epidemic. Therefore, within the framework of the findings obtained, the criticisms and positive evaluations made in Turkey regarding the Covid 19 global pandemic included in the EU October 2020 Turkey Report were examined and interpretations were made regarding this. While making these interpretations in the study, the report published by the EU was taken as a basis. The accuracy and consistency of negative criticism of the measures taken by Turkey during the Covid 19 pandemic process were evaluated. It was also revealed whether the health policies implemented by Turkey on the health system during the Covid 19 pandemic process are sufficient, and the effects of the measures taken on the country's economy. The importance of being producible when accessibility is restricted during the global pandemic process has been understood better with the aid provided by Turkey to foreign countries.

Keywords: Covid 19, Progress Reports of Turkey, ınfectious diseases.

KUVARS İLE GELİŞTİRİLMİŞ FOTOAKOUSTİK SPEKTROSKOPİ TABANLI NEFES ALGILAMA

Quartz-Enhanced Photoacoustic Spectroscopy Based Sensing

Hatice Akman

Dr. Öğretim Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: haticeakman@isparta.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1416-2057

Özet

Lazer spektroskopi yöntemleri, her moleküle özgü dalga boyunda absorbe edilen lazerin ölçülmesi temeline dayanır. Foto-akustik spektroskopi, diğer spektroskopi yöntemlerden farklı olarak absorbsiyon aşamasında oluşan titreşimlerin saptanması prensibine dayanır. Titreşimin oluşturduğu ses sinyalleri ultra hassas mikrofon ile alınmakta ve işlenmektedir. Yöntem kompakt yapıda tasarlanabilir olmasından dolayı avantajlıdır. Foto-akustik spektroskopide mikrofon yerine kuvarz çatalının kullanılması ile tasarlanan kuvars ile geliştirilmiş foto-akustik spektroskopi, kuvars çatalının titreşimi ve bacakları arasında oluşan potansiyel fark ölçümü esası da aynı derecede avantajlıdır. Son yıllarda bu yöntem ile ilgili oldukça başarılı geliştirmeler yapılmıştır. Çalışmamızda kuvars ile geliştirilmiş foto-akustik spektroskopiler üzerinde yapılan yeniliklere ve hastalıkların teşhisinde nefes analizinde kullanımları hakkında derleme çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: QEPAS, nefes analizi

Abstract

Laser spectroscopy methods are based on measuring the absorbed laser at each molecule-specific wavelength. Unlike other spectroscopic methods, photo-acoustic spectroscopy is based on the principle of detecting the vibrations which occurs at the absorption phase. Sound signals created by vibration are received by ultra-sensitive microphones and processed. The method is advantageous in that it can be designed in a compact structure. Quartz-enhanced photo-acoustic spectroscopy is designed by using quartz fork instead of microphone, is equally advantageous with photo-acoustic spectroscopy. In recent years, very successful developments have been made about this method. In our study, a review study was conducted on the innovations made on photo-acoustic spectroscopy developed with quartz and their use in breath analysis to diagnose diseases.

Keywords: QEPAS, breath analysis

PROSPECTIVE EVALUATION OF PREOPERATIVE APAIS SCORES IN OUR HOSPITAL

Elif Büyükerkmen

Asst. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: elabrr143@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9644-2185

Bilal Atilla Bezen

Res. Asst., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: drbilalatilla@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3435-9690

Abstract

Objective: This questionnaire study was conducted to determine the preoperative causes and levels of anxiety, to reveal the anesthesia-related concerns and related factors, to examine the effects of the operation history on anxiety, and to determine the pre-anesthesia usability of the APAIS test developed specifically for anesthesia.

Methods: after obtaining the opinions of the local ethics committee of the university and the written consents of the patients, the operation was performed in 97 adult patients between 15-71 ages, who were scheduled for elective surgery. The questionnaire form was read to the patient by the anesthesiologist 1 to 3 days before the operation and the answers were recorded. The questionnaire form consisted of two parts; In the first part; Demographic information such as age, gender, education level and anesthesia experience were asked. In the second part; APAIS test, which measures anxiety and the desire to inform, was applied.

Results: 97 patients were included in the study. While 62.9% of the patients were female, 37.1% were male, and the mean age of all patients was 40.36 ± 14.28. 45.4% of the patients were ASA I, 44.3% ASA II, 10.3% ASA III. The occupations and education levels of the patients are given in Table 1. While 60.8% of the patients who applied had a history of a previous operation, 39.2% of them did not have a history.While 49.2% of female patients were not 'at all' worried about anesthesia, 6.6% of them were extremely worried. While the anesthetic anxiety level of 75% of the men was 'none', 2.8% of them were extremely worried. The distribution of anesthesia anxiety levels was similar between both sex groups ($p = 0.123$). If we look at the surgical anxiety levels of the patients, we see that 36.1% of women and 61.1% of men have anxiety level as 'none', although the surgical anxiety levels of the patients are more common in female patients, no statistical difference was observed in the gender distribution. ($p = 0.084$)

Conclusion: We found that the preoperative anxiety level was higher in women, and that APAIS could be used in preoperative anxiety measurement in terms of time and effectiveness.

Keywords: anxiety, anesthesia, apais

KORONAVİRÜS (KOVİD-19) PANDEMİSİ SÜRECİNDE DÜNYA SAĞLIK SİSTEMLERİ

World Health Systems In The Process Of Corona Virus (Covid-19) Pandemia

Kazım Baş

Doktora, Munzur Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: kbas@munzur.edu.tr

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5061-4006

Özet

Bu araştırma, dünyadaki sağlık sistemlerini Koronavirüs Pandemisi sürecinde literatür kapsamında değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Ülkelerin en değerli varlığı insan kaynağıdır. İnsanların üretip, verimli olmaları ise sağlıklı olmalarına bağlıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) anayasasında sağlık, "bireyin aynı zamanda hasta ve sakat hali olmayıp beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik hali" olarak tanımlanmıştır. Günümüzde bir değer olarak kabul edilen sağlıklı olma, hastalıktan korunma, hastalıkların tedavisi, sağlığın geliştirilmesi ve sürdürülmesinde sağlık sitemlerinin önemli rolü vardır. Sağlık sistemi kavramı, sağlığı korumak, iyileştirmek ve geliştirmek için yapılan tüm faaliyetler olarak ifade edilmektedir. Sağlık sisteminde amaçlanan ise mevcut kaynakları etkili ve verimli kullanarak var olan sağlık sorunlarına çözüm bulmaktır. Dünyada, küreselleşme, teknolojik gelişme, sermaye hareketleri, rekabet, maliyet artışı, uluslararası artan hastalıklar ve sağlık riskleriyle birlikte ülkelerin sağlık sistemleri ve politikalarında değişimi zorunlu kılmıştır.

Günümüzde yaşanan korona virüs pandemisi dünyadaki tüm insanların sağlığını, sosyal ve ekonomik yapısını olumsuz etkilemektedir. Yaşanan salgınla birlikte ülkelerin sağlık sistemleri de sorgulanıp, salgınla mücadelede sağlık hizmetlerinde kamusal yaklaşım ön plana çıkarken, koruyucu sağlık hizmetlerinin önemi daha da artmıştır. Korona virüs hastalığıyla mücadelede ülkelerin sağlık sisteminin önemli rol oynayacağı belirtilmiştir.

Dünyada geçmişten günümüze başlıca sağlık sistemleri; Sosyal Sigorta Modeli (Bismark Modeli), Ulusal Sağlık Hizmetleri Modeli (Beveridge Modeli), Semashko Sağlık Sistemi ve Piyasa Tipi Sağlık Sistemi olarak sınıflandırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, sağlık yönetimi, yönetim, sağlık sistemi, sağlık politikası

Abstract

This research was carried out in order to evaluate the health systems in the world within the scope of the literature during the corona virus pandemic process.

Countries' most valuable assets are human resources. If people are productive and efficient depends on their health. In the Constitution of the World Health Organization (WHO), health is defined as "a state of complete well-being in terms of body, spiritual and social aspects, but not the sick and handicapped state of the individual at the same time". Health systems have an important role in health, protection from disease, treatment of diseases, development and maintenance of health, which are accepted as a value today. The concept of health system is expressed as all activities carried out to protect, improve and develop health. The aim of the health system is to find solutions to existing health problems by using existing resources effectively and efficiently. Globalization, technological development, capital movements, increasing competition, cost increase, international diseases and health risks have necessitated change in health systems and policies of countries in the world.

The corona virus pandemic experienced today negatively affects the health, social and economic structure of all people in the world. With the epidemic, the health systems of the countries were also questioned and the public approach in health services came to the fore in the fight against the epidemic, and the importance of preventive health services has increased even more. It has been stated that the health systems of countries will play an important role in combating corona virus disease.

Major health systems from past to present in the world; Social Insurance Model (Bismark Model), National Health System Model (Beveridge Model), Semashko Health System and Market Type Health System.

Keywords: Health, health management, management, health system, health policy

KONU MODELLEME YAKLAŞIMI İLE COVID-19 SURECİNDE TURİZM ARAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ

Examination Of Tourism Research In Covid-19 Process With Topic Modeling Approach

Özlem Ergüt

Dr. Öğretim Üyesi, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: ozlem.ergut@marmara.edu.tr

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4076-8343

Özet

Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19'un oldukça bulaşıcı olması ve kişiden kişiye hızla yayılması dünya çapında milyonlarca insanı etkilenmesine sebep olmuştur. İnsanların günlük yaşamlarında, davranışlarında büyük değişikliklere sebep olan Covid-19'un pek çok sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de kısıtlayıcı ve yıkıcı bir etkisi olmuştur. Salgınla mücadele kapsamında başkalarıyla teması azaltacak pek çok tedbir ve uygulama devreye sokulmuştur. Alınan önlemler doğrultusunda sadece ülke içerisinde değil ülkelerarası seyahatlere de kısıtlamalar getirilmiştir. Covid-19 ile birlikte gelen seyahat kısıtlamaları turistlerde seyahat etme kaygısını beraberinde getirmiş, ulaşımdan konaklamaya pek çok alanda tüketici güvenini yeniden tesis etmek için birtakım çalışmalar yapılmıştır. Bu süreçte turizm ve konaklama ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi ve bu çalışmalar sonucunda öne çıkan önerilerin analiz edilmesi, sürecin getirdiklerinin anlaşılması ve yeni stratejilerin ortaya konularak geleceğe yönelik kararlar alabilmesi açısından önemlidir. Bu çalışmada pandemi sürecinde turizm ve konaklama alanında yapılan çalışmaların konu modellemesi yaklaşımına dayalı bibliyometrik analizinin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Web Of Science veri tabanı üzerinden Covid-19, turizm ve konaklama kelimeleriyle bağlantılı terimler kullanılarak yapılan arama sonucunda iki yıllık süreç içerisinde bulunan araştırmalar çalışmanın veri setini oluşturmuştur. Metin madenciliği yapısal halde olmayan metinlerdeki bilgiyi tanımlamak ve çıkarmak, farklı alanlarda çeşitli araştırma sorularına cevap vermek için yaygın olarak pek çok çalışmada kullanılmaya başlanmıştır. Farklı alanlarda uygulanan konu modelleme ise metinlerde gizli olan konuları çıkaran ve genel eğilimin anlaşılması ve özetlenmesini sağlayan bir analizdir. Yapılan çalışma sonucunda öncelikle iki yıllık süreçte yapılan araştırmaların genel durumu ortaya konulmuştur. Sonrasında ise öne çıkan konu başlıkları, bu konu başlıklarında yer alan kelimeler analiz edilerek saptanmıştır. Araştırılan konu hakkında farklı bakış açılarını ortaya koyarak, bu süreçte hangi konuların başlıklarının çalışıldığının belirlenmesinin bu alanda araştırma yapmak isteyen kişilere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, konu modelleme, turizm, metin madenciliği

Abstract

COVID-19 which started and emerged in Wuhan, China in December 2019, was highly contagious and spread rapidly and affected millions of people around the world. Covid-19, which causes great changes in people's daily lives and behaviors, has a restrictive and destructive effect in the tourism sector, as in many sectors. Many measures and practices have been put into effect. Measures taken during the pandemic has brought about restrictions not only on travel within the country but also between countries. The tourists' fears about travel itself and its inability to manage risk have emerged as major obstacles to people traveling. In this process, it is important to examine the studies on tourism and hospitality and to analyze the suggestions that come to the fore as a result of these studies, in order to understand the implications of the process and to put forward new strategies. The aim of this study is to perform a topic modelin based bibliometric analysis of the studies in the field of tourism and hospitality

during the pandemic process. The data set of this research is compiled of the documents searched by the terms related to Covid-19, tourism and hospitality on Web of Science (WOS) data base in two two-year period. Text mining has been widely used in many studies to identify and extract information in unstructured data and to answer various research questions in different fields. Topic modeling is an analysis that deduces the hidden topics in the texts and enables the general trend to be understood and summarized. As a result of the study, first of all, the general situation of the documents carried out over a two-year period was presented. Later, the prominent subject topics were determined. It is thought that determining which topics are studied in this pandemic process will guide those who want to do research in this field.

Keywords: Covid-19, pandemic, topic modeling, tourism, text mining

ZIZIPUS JUJUBA MEYVESİNİN BİYOAKTİF BİLEŞENLERİNİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of The Health Effects Of Bioactive Compounds Of Ziziphus Jujuba Fruit

Sena Cihan Kır

Yüksek Lisans, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: senakir@outlook.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Ziziphus jujuba halk arasında hünnap olarak bilinen Rhamnaceae ailesine ait bir meyvedir. Çin'e özgü olmasıyla birlikte, ülkemiz Batı ve Güney Anadolu'da üretimi yapılmaktadır. Sağlıklı bir gıda olarak kabul edilen Z. jujuba meyvesinin besinsel içeriğine bakıldığında; yaklaşık olarak %78'i su, % 20'si karbonhidrat, (karbonhidrat içeriğinin yaklaşık %30'unu sindirimi yavaşlatan ve kan glikoz düzeyinin düzenlenmesine yardımcı olan posa oluşturmaktadır.) %1.2'si protein ve % 0.8'i yağdan oluşmaktadır. C vitamini, tiamin, riboflavin, niasin, B6 vitamini ve A vitamini gibi birçok vitamin ile magnezyum, fosfor, potasyum, sodyum ve çinko gibi minerallerin önemli bir kaynağı olarak ta görülmektedir. Bu meyvenin gıda tercihi olmasının yanı sıra, tıbbi amaçla kullanımına da çeşitli topluluklarda rastlanmaktadır. Z. jujuba'nın farklı kısımlarının antifertilite, analjezik ve antidiyabetik gibi birçok tıbbi özelliğe sahip olduğu belirtilmektedir. Uykusuzluk ve kaygıyı hafifletmek için kullanımının yanı sıra, kurutulmuş hünnap meyveleri; oksidatif stresten kaynaklanan serbest radikal türlerin üretimi ile ilişkilendirilen tümörlerin ve kardiyovasküler hastalıklar gibi bazı kronik hastalıkların tedavisinde, soğuk algınlığının giderilmesinde, aneminin önlenmesinde, ayrıca analeptik, laksatif ve panzehir olarak da kullanılmaktadır. Z. jujuba meyveleri C vitamini, fenolik asitler (ferülik asit, protokatekuik asit, gallik asit, klorojenik asit, kafeik asitler vs.), flavonoidler (kateşin, epikateşin, rutin vs.), triterpenik asitler (betulik asit, ursolik asit, oleanolik asit), saponinler, alkoloidler ve polisakkaritler (galaktoz, ramnoz, mannoz vs.) gibi biyoaktif bileşenler bakımından zengin bulunmuştur. Bu biyoaktif bileşenler Z. Jujuba'ya antioksidan, antienflamatuar, hepatoprotektif özellik, gastrointestinal koruyucu, yatıştırıcı etkiler ve antikanser özellik gibi çeşitli biyolojik fonksiyonlar kazandırmıştır. Bu kitap bölümünün amacı gıda bileşimindeki zenginliğin yanında tıbbi olarak da büyük öneme sahip Z. jujuba meyvesinin içeriğini dikkate alarak, sağlık üzerine yararlı etkilerini değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Ziziphus jujuba, biyoaktif bileşen, sağlık.

Abstract

Ziziphus jujuba is a fruit belonging to the Rhamnaceae family, popularly known as jujube. Although it is unique to China, it is produced in our country in the West and South Anatolia. Considering the nutritional content of Z. jujuba fruit, which is considered a healthy food; It consists of approximately 78% water, 20% carbohydrate (approximately 30% of the carbohydrate content is fiber, which slows digestion and helps regulate the blood glucose level), 1.2% protein and 0.8% fat. It is also seen as an important source of many vitamins such as vitamin C, thiamine, riboflavin, niacin, vitamin B6 and vitamin A and minerals such as magnesium, phosphorus, potassium, sodium and zinc. In addition to being a food preference of this fruit, its use for medicinal purposes is also encountered in various

communities. It is stated that different parts of Z. jujuba have many medicinal properties such as antifertility, analgesic and antidiabetic. Besides its use to relieve insomnia and anxiety, dried jujube fruits; It is also used as an analeptic, laxative and antidote in the treatment of tumors and some chronic diseases such as cardiovascular diseases, which are associated with the production of free radical species caused by oxidative stress, in the treatment of colds, in the prevention of anemia. Z. jujuba fruits vitamin C, phenolic acids (ferulic acid, protocatechuic acid, gallic acid, chlorogenic acid, caffeic acids, etc.), flavonoids (catechin, epicatechin, rutin, etc.), triterpenic acids (betulic acid, ursolic acid, oleanolic acid), saponins, alkaloids and polysaccharides (galactose, rhamnose, mannose, etc.). These bioactive components have given Z. Jujuba various biological functions such as antioxidant, anti-inflammatory, hepatoprotective properties, gastrointestinal protective, sedative effects and anticancer properties. The purpose of this book chapter is to evaluate the beneficial effects on health by considering the content of Z. jujuba fruit, which is of great medical importance as well as its richness in food composition.

Keywords: Ziziphus jujuba, bioactive compounds, health

KÖMÜR MADENCİLİĞİ VE ÇEVRESEL ETKİLERİ

Coal Mining And The Environmental Impacts

Selami Erdem Dosdoğru

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: serdemdosdogru@gmail.com

Deniz Şanliyüksel Yücel

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: denizsyuksel@comu.edu.tr

Özet

Kömür, koyu renkli, parlak veya mat sedimanter bir kayaç olup, dünyada en bol bulunan fosil enerji kaynağıdır. Tarihin ilk dönemlerinde ısınma, yiyecek pişirilmesi ve bazı madenlerin ergitilmesinde kullanılmıştır. Sanayi devriminin başlamasında büyük etkisi olan kömürün gelişen teknolojiye paralel olarak kullanım alanları da artmıştır. Günümüzde elektrik üretimi, ısınma, demir-çelik ve çimento gibi farklı sanayi sektörlerinde kullanılmaktadır. Kömür madenciliğinin üretiminden tüketimine kadar her aşamada çevre üzerinde etkileri vardır. Açık kömür işletmelerinde üretim sırasında topografya bozulmakta, yer altı işletmelerinde ise üretimden kaynaklanan boşluklar çökerek heyelanlara sebep olmaktadır. Ayrıca yeraltı kömür işletmelerinde metan gazından kaynaklanan grizu can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Kömürün çıkarılması ve nakliyesi sırasında oluşan tozlar silikozis ve pnömokonyoz gibi mesleki akciğer hastalıklarına neden olabilmektedir. Kömürün yakılması sırasında ortaya çıkan gazlardan CO2 atmosferdeki sera etkisini arttırarak küresel ısınmaya, SOx ve NOx ise asit yağmurlarına sebep olmaktadır. Kömürün kendiliğinden yanma özelliği de çevreyi olumsuz etkilemektedir. Kömürün içerdiği sülfür minerallerinin nemli ortamda oksitlenmesi ile asit maden drenajı oluşmaktadır. Asit maden drenajı, düşük pH değeri ve yüksek konsantrasyonda Fe, Al ve Mn gibi metalleri içermesi nedeni ile madencilik faaliyetleri neticesinde oluşan en önemli su kirliliği olarak tanımlanır. Kömürde bulunan iz elementler insan sağlığını olumsuz etkilemektedir, örneğin F elementi fluorozis, As elementi arsenozis ve Se elementi ise selenozis hastalıklarına sebep olabilir. Kömürün bileşimindeki iz elementlerin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin belirlenmesinde elementlerin konsantrasyonunun yanı sıra kömürün kullanım tekniği ve ne kadar süre kullanıldığı önemli faktörlerdir. Kömürün çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla temiz kömür teknolojilerinin kullanılması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kömür madenciliği, çevresel etki, temiz kömür teknolojileri

Abstract

Coal is a dark-colored, shiny or mat sedimentary rock and is the most abundant fossil energy source in the world. It has been used for heating, cooking food and melting some metals since the first period of history. The use of coal, causing the initiation of the industrial revolution, has increased in parallel with developing technology. Currently, coal is used by a variety of sectors including electricity production, heating, iron-steel production and cement industry. Coal mining activities affects the environment in every stage from production to consumption. Open-pit coal mining disrupts topography during production, while underground mining cause landslides due to collapse of cavities due to production. Additionally, gas related accidents in underground coal mines which are caused by firedamp and outbursts occur quickly and cause serious damage. Prolonged exposure to coal mine dust may cause occupational lung diseases, such as pneumoconiosis and silicosis. Among gases emerging when coal is burned CO2 increases the greenhouse effect in the atmosphere causing global warming, while SOx and

NOx cause acid rain. Due to spontaneous combustion of coal, it negatively affects the environment. Acid mine drainage occurs through oxidation of sulfide minerals contained in coal. Acid mine drainage is defined as the major important water pollution problem occurring due to mining activities linked to low pH and elevated concentrations of metals such as Fe, Al and Mn. Trace elements in coal are known to be of concern for public health. The F, As and Se may cause fluorosis, arsenosis and selenosis, respectively. When determining the effects on human health of trace elements in coal composition, the concentration of elements in coal in addition to the technique and duration of coal use are important. With the aim of minimizing impacts of coal on the environment, use of clean coal technologies is important.

Keywords: Coal mining, environmental impact, clean coal technologies

COVİD 19 VE OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ

Covid 19 And The Importance Of School Health Nursing

Seda Cangöl Sögüt

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sedacangol@comu.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Eda Cangöl

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: edacangol@comu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0645-9213

Özet

Amaç: COVID-19 Pandemisi döneminde okul sağlığı hemşireliğinin önemini açıklayarak toplumun bu konudaki farkındalığını arttırmaktır.

Giriş: Koronavirüs hastalığı (coronavirus diseases) (COVID-19) yeni keşfedilen bir koronavirüsün neden olduğu, pnömoni kümelenmeleri ile saptanan bulaşıcı bir hastalıktır. Bu hastalık ilk olarak Wuhan, Çin'de tespit edildi. Daha sonra, Japonya, Tayland, ABD Amerika, Avustralya ve Fransa'da görüldü. 11 Mart 2020'de ilk vakalar Türkiye'de görülmeye başladıktan sonra koruyucu sağlık önlemleri alınmaya başlamıştır. Vaka sayısı ve ölüm sayısı gün geçtikçe artmaktadır (1). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID 19 salgınını 30 Ocakta uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu olarak sınıflandırmıştır. Çin dışında 113 ülkede COVID-19 vakalarının görülmesi virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle 11 Mart'ta pandemi ilan edilmiştir (2,3). COVID-19 salgını, dünya çapında benzeri görülmemiş bir halk sağlığı krizine yol açmıştır (4).Ülkemizde ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020'de belirlenmiştir. İlerleyen süreçte Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de vaka sayılarında artış görülmüş ve birçok ülke, bulaşmayı yavaşlatmak ve sağlık sistemleri üzerindeki yükü hafifletmek için fiziksel uzaklaştırma politikasının bir parçası olarak okulları kapatmaya karar vermiştir (5). Ülkemizde 13 Mart 2020'de okullar tatil edildi ve bu sürenin sonunda uzaktan eğitim programına başlandı (6). Okul sağlığı konusu ile ilgili en önemli husus, öğrencilerin gruplar halinde bir arada bulunmaları nedeni ile solunum kaynaklı bulaşıcı hastalıkların artmasına yol açma ve hızla yayılmasını kolaylaştırmaları ihtimalinin yüksek oluşudur. Bu bakımdan okul, aynı zamanda sıkı gözlemler, sağlık taramaları ve koruyucu önlemlerin alınması gereken yerler olarak bilinir (7). Çin Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi tarafından yapılan 72.314 vakanın incelendiği araştırmada, vakaların %1'inden daha azının 10 yaşından küçük çocuklar olduğu saptanmıştır (8). Çocuklar arasında SARS-cov-2 bulaşmasına ilişkin veriler sınırlı olmakla birlikte, diğer ülkelerden elde edilen kanıtlar, COVID-19'lu çocukların çoğunun bir aile üyesinden virüsü alarak enfekte olduğunu göstermiştir. Temaslı izlem çalışmalarından elde edilen sonuçlar, COVID-19 pozitif olan çocukların virüsü diğer çocuklara bulaştırma olasılığının, hane halkına bulaştırmalarına göre daha düşük olduğunu göstermektedir (9). Çocukların bu salgın sürecini en az zararla atlatmaları için her okulda okul sağlığı hemşiresini de içeren bir okul sağlığı ekibinin kurulması önemlidir. Okul sağlığı hemşiresi liderliğinde okul binasının fiziksel özellikleri, bulaşıcı hastalık tehlikesini an aza indirecek şekilde düzenlenir. Danimarka'da okulların kapasitesi, öğrencilere küçük gruplarda eğitim vermek için yeterlidir ve bu şekilde temasın olabildiğince azaltılması başarılabilmiştir. Danimarka'da pandemi izlemini yürüten devlet kurumunun yaptığı açıklamada, aradan geçen zamana ve tüm korkulara rağmen okulların açılmasının COVID-19 salgınını kötü etkilemediği ve olgu sayısının artmasına sebep olmadığı belirtilmiştir (10). Finlandiya'da ise, 16 yaş altındaki çocuklarda yapılan test sonuçlarına göre, hastalığın okulda salgın yapmadığı gösterilmiştir. Ayrıca bu yaş grubundaki enfeksiyon hızında, okulların kapatıldığı Mart ayı ile yeniden açıldığı Mayıs ayı arasında bir değişiklik olmadığı saptanmıştır. Okulları hiç kapatmamış olan İsveç ile Finlandiya arasında yapılan

karşılaştırmada, enfeksiyon oranlarının benzer olduğu gösterilmiştir (11). Okul sağlığı hemşireleri, salgın sürecinde ve sonrasında çocukların, ailelerin ve toplumun sağlığı için eğitimler planlar. Temasta bulunan kişileri belirleyerek, semptom kontrolü yapar. Okul sağlığı hemşiresi ciddi hastalık riski yüksek olan okul personelleri ve öğrenciler için maruz kalma risklerini sınırlandıran uzaktan çalışma ve eğitim gibi seçenekler sunulmasını savunur ve destekler. Tüm okul personeli, öğrenci ve ziyaretçi ailelerin COVID-19 semptomlarını (ateş takibi, öksürük ve nefes darlığı varlığı) günlük olarak değerlendirir. Okul sağlığı hemşiresi sağlık kontrollerini güven ve saygılı bir şekilde hasta bilgi gizliliği kuralları doğrultusunda uygular. Tüm takip ve girişimlerini kayıt altına alır (12).

Sonuç: COVID-19 pandemisi önemli bir halk sağlığı sorunudur. Covid 19 ile mücadelede sadece hastanelerde salgın yönetimi yetersiz kalmaktadır. Okullarda daha önce olduğu gibi bu süreçte de çocukların ve okul personellerinin sağlığında önemli rollere sahip halk sağlığı alanında uzman olan okul sağlığı hemşirelerine büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Kapsamlı okul sağlığı hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde her okulda okul sağlığı hemşiresi olacak şekilde alt yapının oluşturulması için çalışmak ve savunuculuk yapmak gerekir. Okul sağlığı hizmetlerinin kapsamlı verilebilmesi ancak en az lisans mezunu okul hemşirelerinin okullarda çalışması ile mümkündür. Okul toplumunun sağlığını geliştirmek ve COVID-19 gibi bulaşıcı hastalıklardan korumak için okul hemşireliği uygulamaları hayati öneme sahiptir. Öğrencilerin, öğretmenlerin,okul personelinin ve ailelerin her bir önlemin gereğini ve bulaşmadan nasıl koruduğunu anlamaları çok önemlidir. Okul sırasında herhangi bir kişide semptom gelişirse kişi derhal izole edilmelidir. Bunun için okullarda izolasyon için ayrılmış yerler ve bu göreve atanmış personel (varsa okul hemşiresi) bulunmalıdır. COVID-19 pandemisine yönelik okul sağlığı hemşireliğinin görev, yetki ve sorumluluk aldığı alanlarda çalışmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, okul sağlık hizmetleri, okul hemşireliği

Abstract

Objective: To increase the awareness of the society on this issue by explaining the importance of school health nursing during the COVID-19 Pandemic period.

Introduction: Coronavirus diseases (COVID-19) is an infectious disease caused by a newly discovered coronavirus, detected by pneumonia clusters. This disease was first detected in Wuhan, China. Later, it was seen in Japan, Thailand, USA America, Australia and France. After the first cases started to appear in Turkey on March 11, 2020, preventive health measures started to be taken. The number of cases and deaths are increasing day by day (1). The World Health Organization (WHO) classified the COVID 19 outbreak as an international public health emergency on January 30. The occurrence of COVID-19 cases in 113 countries outside of China was declared as a pandemic on March 11 due to the spread and severity of the virus (2,3). The COVID-19 outbreak has led to an unprecedented public health crisis worldwide (3). The first COVID-19 case in our country was determined on March 11, 2020. In the following process, the number of cases has increased in our country as in the world, and many countries have decided to close schools as part of their physical distancing policy in order to slow down transmission and ease the burden on health systems (5). In our country, schools were vacationed on March 13, 2020, and at the end of this period, the distance education program was initiated (6). The most important issue regarding school health is that students are likely to be together in groups, causing an increase in respiratory infectious diseases and facilitating their rapid spread. In this regard, school is also known as the places where strict observations, health screenings and protective measures are required (7).

In the study where 72,314 cases were examined by the Chinese Center for Disease Control and Prevention, it was found that less than 1% of the cases were children younger than 10 years old (8). Although data on SARS-cov-2 transmission among children is limited, evidence from other countries has shown that most children with COVID-19 are infected by acquiring the virus from a family member. Results from contact follow-up studies show that children who are positive for COVID-19 are less likely to transmit the virus to other children than those who transmit the virus to the household (9). It is important to establish a school health team, including a school health nurse, in every school so that children can overcome this epidemic process with the least harm. Under the leadership of the school

health nurse, the physical characteristics of the school building are arranged to minimize the risk of infectious diseases. In Denmark, the capacity of schools is sufficient to teach students in small groups, and in this way it has been achieved to reduce contact as much as possible. In the statement made by the state institution that carries out the pandemic monitoring in Denmark, it was stated that despite the time and all fears, opening schools did not adversely affect the COVID-19 epidemic and did not cause an increase in the number of cases (10). In Finland, it has been shown that the disease does not cause an epidemic at school, according to test results on children under the age of 16. In addition, it was found that there was no change in the rate of infection in this age group between March, when schools were closed, and May, when they reopened. In a comparison between Sweden and Finland, which have never closed schools, it has been shown that the rates of infection are similar (11). School health nurses plan trainings for the health of children, families and society during and after the epidemic. Determines the people in contact and makes symptom control. The school health nurse advocates and supports options such as remote work and education that limit exposure risks for school staff and students at high risk of serious illness. All school staff evaluate the symptoms of COVID-19 (fever follow-up, cough and shortness of breath) of students and visiting families on a daily basis. The school health nurse performs health checks with confidence and respect in accordance with the patient information confidentiality rules. It records all follow-up and attempts (12).

Conclusion: The COVID-19 pandemic is a major public health problem. In the fight against Covid 19, epidemic management is insufficient only in hospitals. There is a great need for school health nurses who are experts in the field of public health, who have important roles in the health of children and school personnel in this process, as before in schools. In the realization of comprehensive school health services, it is necessary to work and advocate for the establishment of the infrastructure to be a school health nurse in each school. Providing comprehensive school health services is only possible if school nurses with at least a bachelor's degree work in schools. School nursing practices are vital to improving the health of the school community and protecting it from infectious diseases such as COVID-19. It is essential for students, teachers, school staff and families to understand the necessity of each measure and how it protects it from contamination. If any person develops symptoms during school, the person should be isolated immediately. For this, there should be places reserved for isolation and staff assigned to this task (school nurse, if any). It is recommended that studies be carried out in areas where school health nursing assumes duties, authorities and responsibilities for the COVID-19 pandemic.

Keywords: Covid-19, school health services, school nursing

AVRUPA PARLAMENTOSU'NDAKİ SİYASİ GRUPLARIN COVİD-19 YAKLAŞIMININ VE AVRUPA BİRLİĞİ SAĞLIK POLİTİKASINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Analysis Of The Covid-19 Approach Of Political Groups In The European Parliament And The Impact On The European Union Health Policy

Pınar Ünkür

Öğrenci, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: pinarunkur@gmail.com

Muzaffer Akdoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: muzaffer.akdogan@sbu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9999-0969

Özet

Avrupa Parlamentosu (AP), Avrupa Birliği (AB) düzeyinde siyasi tartışmaların yapıldığı önemli bir forum olmanın yanında ayrıca karar alma sürecinde de kilit bir rol oynamaktadır. AB'nin kuruluşundan itibaren Birlik kurumları arasında yer alan AP, zamanla yetki ve etkisini Birlik üzerinde artırmıştır. 1979 yılından itibaren AP üyeleri beş yıllık bir dönem için doğrudan genel oyla seçilmektedir. 28 Şubat 2020 tarihi itibariyle AP'de 27 üye devletten seçilen 705 (Brexit öncesi 750) parlamenter bulunmaktadır. Tüm üye devletlerdeki seçmenler tarafından doğrudan seçilen üyeler, siyasi yakınlıklarına göre farklı üye devletlerden temsilcileri bir araya getiren siyasi gruplar halinde organize olmaktadır. Bugün AP'de yedi aktif siyasi grup faaliyet yürütmektedir. Siyasi gruplar belirli avantajlara sahiptir: Parlamento gündeminin belirlenmesinde önemli bir rol oynarlar, kendilerine ofis alanı, personel ve para tahsis edilir. Ayrıca AP, komitelerin ve delegasyonların kurulmasına da karar vermektedir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve Dünya Sağlık Örgütü'nün de pandemi ilan ettiği COVID-19 salgınından AB de derinden etkilenmiştir. İlk başlarda Birlik, üye devletler üzerinden bu sağlık kriziyle mücadelede ortak hareket etmekte zorlanmıştır. Avrupa, COVID-19 salgını nedeniyle derin bir ekonomik durgunlukla mücadele ederken AB de insanları ve işletmeleri desteklemek için büyük yatırımlar hazırlamıştır. Avrupa Komisyonu, AP'ye Birlik'in 2021-2027 bütçesi için gözden geçirilmiş bir teklifle birlikte, koronavirüs salgınının neden olduğu şoku hafifletmeye yardımcı olması ve sürdürülebilir bir geleceğin yolunu açması amacıyla 750 milyar Euro'luk bir ekonomik canlandırma planı sunmuştur. COVID-19 ile mücadelede bütçe ve aşı çalışmaları önemli tartışma başlıkları olmuştur. AP'deki siyasi gruplar da bu konular üzerinden gündem belirlemek ve tartışma forumları oluşturmak suretiyle salgınla mücadele sürecine önemli katkılar sunmakta ve tesir etmektedir. Kimi grup COVID-19 kriziyle mücadele için ulusal önlemlerin yasallığına vurgu yapmakta; kimi grup COVID-19 krizine cinsiyete duyarlı ilerici bir yaklaşım, demokrasi ve temel haklar çerçevesinde bir kurtarma planı önermekte; kimi de salgınla mücadelede acil, orta dönem ve uzun dönem eylem planı üzerinde öneriler deklare etmektedir. Bazı siyasi gruplar COVID-19 pandemi sürecini yakından ve etkin bir şekilde takip ederek konuyu gündemlerinden hiç düşürmezken; bazı siyasi gruplarda ise COVID-19 öncelikli bir gündem halini almamıştır. Dolayısıyla her birinin AB sağlık politikasına etki ve katkı düzeyi farklı seyretmektedir. Bu bulgudan hareketle çalışmada AP'deki siyasi grupların COVID-19 ile mücadeledeki farklı yaklaşımlarının ve bunların AB sağlık politikasına etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde çalışma deskriptif yöntemle ele alınmış ve çalışmada betimleyici araştırma modeli tercih edilmiştir.

Bu çalışma, siyasi grupların resmi internet sitelerinin içeriğine, yayınladıkları özel çalışma, bildiri ve resmi açıklamalarına dayanmaktadır. Ayrıca akademik makaleler ve çevrimiçi haber medyası kaynakları da araştırmaya dahil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Avrupa Parlamentosu, siyasi gruplar

Abstract

The European Parliament (EP) plays a key role in the decision-making process as well as being an important forum for political debate at the European Union (EU) level. The EP, which has been among the Union institutions since the establishment of the EU, has gradually increased its authority and influence over the Union. Since 1979, EP members are elected for a five-year term by direct universal suffrage. As of 28 February 2020, there are 705 (750 before Brexit) parliamentarians elected from 27 member states in the EP. Members elected directly by the voters in all member states are organized into political groups that bring together representatives from different member states according to their political affiliation. Seven active political groups are active today in the EP. Political groups have certain advantages: they play an important role in setting the parliamentary agenda, they are allocated office space, staff and money. In addition, the EP decides on the establishment of committees and delegations. The EU was deeply affected by the COVID-19 epidemic, which affected the whole world and declared a pandemic by the World Health Organization. At first, the Union had difficulties in acting jointly through member states in combating this health crisis. As Europe tackles a deep recession due to the COVID-19 pandemic, the EU has prepared massive investments to support people and businesses. The European Commission has submitted a 750 billion euro economic stimulus plan to the EP, together with a revised proposal for the Union's 2021-2027 budget, to help alleviate the shock caused by the coronavirus epidemic and pave the way for a sustainable future. Budget and vaccination studies have been important topics of discussion in the struggle against COVID-19. Political groups in the EP also contribute and influence the process of combating the epidemic by setting agendas and creating discussion forums on these issues. Some groups emphasize the legality of national measures to combat the COVID-19 crisis; some groups propose a gender-sensitive progressive approach to the COVID-19 crisis and a recovery plan within the framework of democracy and fundamental rights; some of them declare recommendations on emergency, medium-term and long-term action plans in combating the epidemic. While some political groups followed the COVID-19 pandemic process closely and effectively, they never dropped the issue from their agenda; In some political groups, COVID-19 has not become a priority agenda. Therefore, the level of impact and contribution of each of them to EU health policy is different. Based on this finding, it is aimed to reveal the different approaches of the political groups in EP in the struggle against COVID-19 and their impact on the EU health policy. For this purpose, the study was handled with a descriptive method and a descriptive research model was preferred in the study. This study is based on the content of the official websites of the political groups, their private studies, declarations and official statements. In addition, academic articles and online news media resources were also included in the research.

Keywords: Covid-19, European Parliament, political groups.

GELENEKSEL TIPTA VİRAL ENFEKSİYONLARLA MÜCADELEDE GANODERMA LUCİDUM (REİSHİ MANTARI) VE PROPOLİSİN KULLANILMA POTANSIYELLERİ

Potentials Of Using Ganoderma Lucidum (Reishi Mushroom) And Propolis To Combat Viral Infections In Traditional Medicine

Tülay Bican Süerdem

Dr. Öğretim Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: tbican@comu.edu.tr

Hanife Akyalçın

Dr. Öğretim Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hakyalcin@comu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-8020-6372

Özet

İçinde bulunduğumuz yüzyılda sağlık sorunlarının artmasıyla birlikte doğaya ve organik ürünlere olan dönüş de her geçen gün hız kazanmıştır. Günümüze dek makromantarlardan izole edilen bileşikler üzerine yapılan birçok çalışma sonucunda yapılarında polisakkaritler, β-glukanlar, terpenoidler, fenolik bileşikler, steroidler ve lektinlergibi çok fazla sayı ve çeşitte biyoaktif bileşik içerdiği tespit edilmiş ve izole edilen bu bileşiklerin oldukça umut verici terapötik ajanlar olduğu bildirilmiştir. Bunun sonucu olarak tıbbi mantarlardan elde edilen biyoaktif bileşiklerin ve özütlerin sağlığı teşvik edici ajanlar olarak kullanımının incelendiği mikolojik ve disiplinlerarası bir bilimsel alan olan "mikoterapi" doğmuştur. Bilindiği gibi tıbbi mantarların iyileştirici özelliklerinden Uzakdoğu ülkelerinde özellikle de Çin tıbbında çok eski zamanlardan beri faydalanılmaktadır. Bunlardan biri olan ve son yıllarda oldukça popülerliği artan Ganoderma lucidum antitümör, immünomodülatör, antigenotoksik, antioksidan, antiinflamatuar, hipokolesterolemik, antihipertansif, antihiperglisemik gibi birçok farmakolojik etki yanında virüslerle mücadelede de antiviral etki göstermektedir. Bunun yanısıra sağlık alanında popüler diğer bir geleneksel tedavi yöntemi olan "apiterapi" de; bal, polen, propolis, arı sütü, arı ekmeği, arı zehiri, apilarnil ve balmumu gibi arı ürünlerinin insanların sağlığını korumak, hastalıklarını önlemek, iyileştirmek ve iyileşmeyi devamlı hale getirmek amacıyla kullanıldığı tamamlayıcı tedavi yöntemi olarak tanımlanır ve gelişim gösterir. Bu arı ürünlerinden biri olan propolis; arıların bitkilerin yaprak, sap ve tomurcuklarından topladığı tamamen doğal bir arı ürünüdür. Yapısında fenoller, flavonoidler, fenolik asitler ve bunların esterleri ve flavonlarını 400'den fazla madde tanımlanmıştır. Özellikle bağışıklık sistemini düzenleyici ve destekleyici olarak kullanılmakla birlikte tıpkı Ganoderma lucidum gibi birçok farmasötik etkisi yanında virüslere karşı kullanılan oldukça güçlü bir kalkan gibidir.

Bu çalışmada üzerinde durulan tıbbi özellikli Ganoderma lucidum mantar türü ve bir arı ürünü olan propolis yapısal olarak içerdikleri maddeler nedeniyle antiviral özellikte iki doğal ürün olup hastalıklarla mücadelede önemli katkılar sağlayabilirler. Ancak bu ürünlerin ve bileşiklerinin tek başına mı yoksa birlikte kombinasyon halinde mi daha fazla biyoyararlılık sağladıklarını doğrulayacak nitelikte mikoterapi ve apiterapi odaklı daha fazla araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: ganoderma lucidum, mikoterapi, propolis, apiterapi, antiviral etki

Abstract

With the increasing of health problems in the current century, return to nature and organic products has gained speed every day. As a result of many studies on compounds isolated from macrofungi, it has been determined that they contain a large number and variety of bioactive compounds such as polysaccharides, β-glucans, terpenoids, phenolic compounds, steroids and lectins, and these isolated compounds have been reported to be very promising therapeutic agents. As a result of this, "micotherapy", a mycological and interdisciplinary scientific field, was born in which the use of bioactive compounds and extracts obtained from medicinal mushrooms as health promoting agents were researched. As it is known, the healing properties of medicinal mushrooms have been used in Far Eastern countries, especially in Chinese medicine, since ancient times. One of them is Ganoderma lucidum, has become very popular in recent years and have many pharmacological effects such as antitumor, immunomodulator, antigenotoxic, antioxidant, anti-inflammatory, hypocholesterolemic, antihypertensive, antihyperglycemic, as well as antiviral effects in combating viruses. In addition to this, "apitherapy", which is another traditional treatment method popular in the field of health, is defined as a complementary treatment method in which bee products such as honey, pollen, propolis, royal jelly, bee bread, bee venom, apilarnil and beeswax are used to protect people's health, prevent diseases, cure and make healing continuous. Propolis, one of these bee products; is a completely natural bee product that bees collect from the leaves, stems and buds of the plants. More than 400 substances have been identified in its structure, such as phenols, flavonoids, phenolic acids and their esters and flavones. It is especially used as an immunomodulator and supporter of the immune system, just like Ganoderma lucidum, as well as many pharmaceutical effects and used as a very strong shield against viruses.

In this review, the medicinal musroom Ganoderma lucidum and propolis, a bee product, are two natural products with antiviral properties due to the substances they contain and can provide significant contributions in combating viral diseases. However, more researches focusing on mycotherapy and apitherapy are needed to confirm whether these products and their compounds provide greater bioavailability alone or in combination.

Keywords: ganoderma lucidum, mycotherapy, propolis, apitherapy, antiviral effect

THE INFLUENCE OF SILVER NANOPARTICLES MADE IN CHITOSAN AREA ON MMP-9 IN EXPERIMENTAL MODELS OF CHRONIC BRONCHITIS

Supervisor: Giorgi Phichkhaia

Md.PhD, Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, GEORGIA

Barbare Ugulava

Student, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, GEORGIA
e-mail: ugulava.babi@gmail.com

Naili Shavshishvili

Student, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, GEORGIA
e-mail: shavshishvili7227@med.tsu.edu.ge

Nino Jalaghonia

Student, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, GEORGIA
e-mail: jalaghonianino98@gmail.com

Abstract

According to the World Health Organization in 2017, chronic respiratory diseases are one of the major challenges to global public health. One-sixth of all common deaths from CRD have been linked to COPD. The use of nanoparticles in the last decade has gained widespread recognition. Among them, silver nanoparticles (AgNPs) have a special place.

The aim of the study is to detect the influence of silver nanoparticles made in chitosan area on MMP-9 in experimental models of chronic bronchitis. Metalloproteinase-9 induces proteins of major components of the basement membrane and is involved in the control of the Broncho-alveolar system. Destructive "melting" and abnormal enlargements occur in the lung tissue, which eventually impairs the ability of this organ to function. In research, we are using an innovative method of treatment, which is relatively new in practice. We created an effective compound with silver nanoparticles and chitosan by "Green Technology". It had a positive effect on experimental rats during treatment of chronic bronchitis.

We believe that the antioxidant properties of silver nanoparticles and chitosan will reduce the negative effects of metalloproteinases on lung tissue, which will prevent the risk of developing chronic bronchitis. This will also make possible to effectively manage the complications of CBD, reduce mortality and improve treatment costs as well as improve quality of life and ability to work. All experiments are conducted in accordance with international GLP standards. This study has not been completed, at this stage it's in process at Natishvili Morphology Institute. The final results are being analyzed at this time.

Keywords: COPD, nanoparticles, silver nanoparticles, chronic bronchitis, green technology, research, chitosan

COVID-19 PANDEMİSİ: KÜRESEL SAĞLIK EŞİTSİZLİKLERİ

Covid- 19 Pandemic: Global Health Inequalities

Aylin Günay Atalı

Öğrenci, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: gunay.aylin@gmail.com

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-2238-0561

Özet

Küreselleşme ile sağlık arasındaki ilişki karmaşıktır ve küreselleşme, sağlığı çeşitli şekillerde etkileyebilecek çok yönlü bir mefhumdur. Sonuçları; tüm nüfusu ve sağlık sistemlerini doğrudan etkilemekle birlikte ekonomi, eğitim, sanitasyon ve su temini gibi diğer faktörler aracılığıyla dolaylı da olabilmektedir. Küresel sistemin eşitsizlikleri arttırması özellikle sağlığı etkilemekte ve hem yoksul ülkeler ile zengin ülkeler arasındaki hem de aynı ülkenin yoksulları ile zenginleri arasındaki sağlık düzeyi dengesizliklerine neden olmaktadır. Dünya toplumları pek çok sorunla eş zamanlı olarak mücadele etmek zorundadır. Bu sorunlar, devletlerin tek başına üstesinden gelmesinin mümkün olmadığı türdendir. Özellikle yaşanan Covid-19 pandemisi bunun en canlı kanıtı olarak karşımızda durmaktadır. Dünyada daha önce tecrübe ettiklerinden farklı bir sağlık krizi yaşanmaktadır. Bu krizle birlikte ulusların sağlık sistemleri ve uluslararası işbirlikleri ciddi bir sınav vermektedir.

Covid-19 pandemisinde küreselleşmenin etkilerinin insan sağlığını nasıl etkilediği önemli bir gündem maddesi olarak pek çok disiplinin tartıştığı bir konudur. Çalışmada bu konunun sağlıkta eşitsizlikler yönü tartışılacaktır. Sağlıkta eşitsizlikler öncelikle insanların sağlık durumundaki farklılıklarla ilgilidir. Fakat bu kavram insanların sağlık hizmeti alabilme ve sağlıklı bir şekilde hayatlarını sürdürebilecek imkânlara sahip olabilmesini de kapsamaktadır. Covid-19'un herhangi bir ayrım yapmaksızın herkese bulaşma riski, küresel ölçekte herkesin eşitlendiği hissini doğurmuştur. Fakat bu his uzun süreli olmamıştır. Virüsün tahribatı, bulaştığı insanın sağlık geçmişi ile ilişkilidir. Öte yandan izolasyon ve bakım şartları önem arz etmektedir ki, bu şartlara herkes eşit oranda sahip değildir. Covid-19 ile birlikte doğuştan kazanılmış evrensel insan hakkı olan yaşama hakkının belirli coğrafyalar ya da aynı coğrafyada belirli gruplar için eşit olmadığı ve COVID-19'u eşitsiz bir şekilde deneyimlendiği görülmektedir. Pandeminin dezavantajlı nüfus gruplarını çok daha fazla etkilediği gerçeği her geçen gün daha da hissedilmektedir.

Sağlıkta eşitsizlikler, pandemi sürecindeki sayılardan öte anlam taşımaktadır. Bu konuda yapılması gerekenler küresel sağlık sorunlarının başında gelmektedir. Belirttiğimiz gibi pandemi süreci, ülkelerin birbirine olan bağımlılıklarını arttırmış ve küresel ölçekteki bu sorunla yine küresel ölçekte mücadele edilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Küresel yönetişime en çok gereksinim duyulan alan olarak Covid-19 pandemi sürecinde ve de sonrasında şekillenecek yeni düzende sağlıkta eşitsizlikler için yapılacaklar önem taşımaktadır. Küresel sağlık eşitsizlikleri için etkili ve bağlayıcı çözümler geliştirilmesi için daha çok çaba harcanması da dünya sağlığının geleceği ile doğrudan ilişkilidir.

Bu çalışma, kapsamlı bir literatür taramasına ve güncel pandemi verilerine dayanmaktadır. Çalışma için akademik hakemli kaynaklar için PubMed, Google Scholar, ULAKBİM (Türkiye Akademik Ağı ve Bilgi Merkezi) ve ReliefWeb incelenmiş ve gri literatür için bir Google araştırması yapılmıştır. Farklı dillerde yayınlanan çevrimiçi çalışmalar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, sağlıkta eşitsizlikler

Abstract

The relationship between globalization and health is complex and globalization is a multifaceted concept that can affect health in various ways. Although the consequences of globalization directly affect the entire population and health systems, they can also be indirect by other factors such as economy, education, sanitation and water supply. Increasing inequalities in the global system especially affects health and causes health level imbalances both between poor and rich countries and between the poor and the rich of the same country. World countries must struggle with many problems simultaneously. It is not possible for states to overcome these problem alone. Countries around the world are experiencing a different health crisis than they have experienced before. With this crisis, the health systems of nations and international cooperation have been put to a serious test.

Many different disciplines discuss how the effects of globalization affect human health in the Covid-19 pandemic. In this study, health inequalities in this topic will be discussed. Health inequalities are primarily related to differences in people's health status. This concept also includes having the opportunity to receive healthcare and to lead their lives in a healthy way. The risk of Covid-19 spreading to everyone has created the feeling that everyone is equalized on a global scale. But this has not been for long. The damage of the virus is related to the health history of the infected person. On the other hand, isolation and maintenance conditions are important, and not everyone has these conditions equally. With Covid-19, it is seen that the right to live, which is a universal human right from birth, is not equal for certain geographies or certain groups in the same geography, and Covid-19 is experienced unequally. The fact that the pandemic affects disadvantaged groups more and more is felt every day.

Health inequalities mean more than numbers in the pandemic process. What needs to be done in this regard is one of the leading global health problems. As we have stated, the pandemic process has increased the dependence of countries on each other and revealed the necessity of tackling this global problem on a global scale. As the area where global governance is most needed, things to be done for health inequalities are important during the Covid-19 pandemic process and in the new order that will take shape afterwards. More efforts to develop effective and binding solutions for global health inequalities are also directly related to the future of world health.

This study is based on a comprehensive academic and gray literature review. PubMed for academic peer-reviewed sources for the study, Google Scholar, ULAKBİM (Turkey Academic Network and Information Center) and ReliefWeb were investigated and a Google research for gray literature was performed. Online studies published in different languages were examined.

Keywords: Covid-19, health inequalities, globalization

SAĞLIK KURUMLARINDA E İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

E- Human Resources Management In Health Institutions

Hülya Hançerkiran

Öğrenci, Toros Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hulya_hancerkiran@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7067-1200

Ruşin Hacişahinoğullari

Öğrenci, Toros Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ug.rusin.hacisahinogullari@toros.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-0363-3391

Özet

Günümüzde teknolojinin yanı sıra İnsan Kaynakları Yönetimi uygulamalarında da değişim ve gelişmeler yaşanmış olup söz konusu bu iki durum sürekliliğini korumaktadır. Böylelikle örgütlerin yapısı, çalışma düzeni ve insanların anlayışı değişmektedir. Eski dönemlerdeki insan kaynakları uygulamaları büyük emek ve zaman harcanmasını gerektiriyorken 1980'li yıllardan sonra bu uygulamaların yerini teknolojik gelişmeler almıştır. Dijital teknolojinin yaygınlık kazandığı çağımızda tüm kuruluşlar bilgi teknolojilerini kullanarak rekabet üstünlüğü sağlamaya çalışmaktadırlar. E-İnsan Kaynakları Yönetimi sayesinde tedarik ve seçim, ücret, terfi-nakil, eğitim ve geliştirme, işe alım, işten çıkarma, performans değerlendirme, ödül sistemi, izin yönetimi uygulamaları geliştirilip bu süreçler daha sistematik bir hale gelmektedir.Bu durumun sonucunda etkinliğin artışı, maliyetin azalması, işlerin daha hızlı yürümesi ve zamanın daha hızlı kullanımı söz konusu olmuştur. İK uzmanları stratejik bakımdan son derece yüksek önemi olan etkinlikleri baskın bir şekilde uygulamaya geçiş yapmışlardır. Bu sebeple tüm işletmeler yatırımlarını ağırlıklı olarak E-İnsan Kaynakları Yönetimi uygulamaları için yapmaya kendilerini hazır tutmaktadırlar.

Literatür taramalarında E-İnsan Kaynakları Yönetimi konusu üzerine araştırma yapıldığı görülmüştür. Fakat E-İnsan Kaynakları Yönetimi sisteminin sağlık hizmetleri alanına endekslenmesiyle ilgili çalışmalar literatürde hiç yer almamaktadır. Araştırmada E-İnsan Kaynakları Yönetimi uygulamalarının sağlık hizmetleriningeleceği bakımından incelenmesi amaç edinilmiştir. Araştırmanın yöntemi literatür araştırması, analizi ve yorumlanması olup araştırma bu yönü ile betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın kapsamında E-İnsan Kaynakları Yönetiminin kavramsal boyutları ve bu konunun sağlık hizmetlerinin geleceği bakımından incelenmesi yer almaktadır.

Araştırmanın temel bulgusu E-İnsan Kaynakları Yönetiminin örgütsel hayat açısından öneminde git gide artış yaşandığı bir uzmanlık alanı olduğu, disiplinler arası anlayış ve İnsan Kaynakları mesleğinin modernizasyonu ile bütünleşmeyi mecburi kıldığı yönündedir.

Anahtar Kelimeler: insan kaynakları yönetimi, e-insan kaynakları yönetimi, sağlık kurumları

Abstract

Today, in addition to technology, there have been changes and developments in Human Resources Management practices, and these two situations maintain their continuity. Thus, the structure of organizations, working order and understanding of people are changing. While human resources practices in the old times required great effort and time to spend, after the 1980s, these applications were replaced by technological developments. In our age where digital technology is widespread, all organizations are trying to gain competitive advantage by using information technologies. Thanks to E-

Human Resources Management, procurement and selection, wage, promotion-transfer, training and development, recruitment, dismissal, performance evaluation, reward system, leave management applications are developed and these processes become more systematic. As a result of this situation, the increase in efficiency, decrease in costs, faster running of the Works and faster use of time have been a matter of fact. HR professionals have switches predominantly to implement activities of strategic importance. For this reason, all enterprises are ready to make their investments mainly for E-Human Resources Management applications. In the literature reviews, it has been observed that research has been conducted on the subject of E-Human Resources Management. However, studies on indexing the E-Human Resources Management system to the field of health services are not included in the literature. The aim of the study is to examine E-Human Resources Management applications in terms of future of health services. The method of the research is literature research, analysis and interpretation, and the research is descriptive study in this respect. The scope of the research includes the conceptual dimensions of E-Human Resources Management and the examination of this issue in terms of the future of health services. The main finding of the study is that E-Human Resources Management is an area of expertise that has an increasing importance in terms of organizational life and obliges integration with interdisciplinary understanding and modernization of the Human Resources profession.

Keywords: human resources management, e-human resources management, health institutions

ANGLO-AMERIKAN MODELLE ACİL SAĞLIK HİZMETİ VEREN ÜLKELERLE TÜRKİYE'DEKI 112 ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Comparison Of 112 Emergency Health Services In Turkey With The Emergency Health Services Provided By The Anglo-American Model

Nevzat Adıyaman

Öğrenci, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail. nevzatadiyaman@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-2407-5632

Özet

Dünya genelinde hakim olan iki tip acil sağlık sistemi modeli mevcuttur, bunlardan biri ve en yaygın olanı Anglo-Amerikan acil sağlık sistemidir. Anglo-Amerikan sistemde hastanın kap-götür esası üzerine müdahalesi gerçekleştirilir, olay yerinde en az düzeyde zaman geçirilir. Hasta/yaralı kişinin ilk müdahalesinden sonra hasta/yaralı kişi acil servislere götürülür. Bir diğer acil sağlık sistemi olan Franko-German modelde ise hastane koşulları hasta/yaralı bireyin olduğu alana taşınmaya çalışılır. Olay yerinde geçirilen zaman Anglo-amerikan modele göre daha uzun olabilir. Franko-German modelde hasta/yaralı birey direkt olarak ilgili birime nakledilir, acil servise uğranmaz.

Türkiye'de acil sağlık sistemi genel itibariyle Anglo-Amerikan modelle uyumlu olsa da bazı yönleriyle Franko-German acil sağlık sistemi ile benzeşmektedir. Çalışmamızda Anglo-amerikan modele göre hizmet veren ülkelerin acil sağlık hizmetleri ile ülkemizde olan 112 acil sağlık sistemi karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Acil sağlık sistemi, Anglo-Amerikan sağlık sistemi, 112 Acil Yardım

Abstract

There are two types of emergency health system models that prevail around the world, one of which is the Anglo-American emergency health system. In the Anglo-American system, the patient is intervened on a go-and-go basis, and minimal time is spent at the scene. After the first intervention of the sick / injured person, the sick / injured person is taken to the emergency services. In the Franco-German model, another emergency health system, hospital conditions are tried to be moved to the area where the patient / injured person is. Time spent on the scene may be longer than on the Anglo-American model. In the Franko-German model, the patient / injured individual is directly transferred to the relevant unit, not to the emergency room.

Although the emergency health system in Turkey is generally compatible with the Anglo-American model, it is similar in some respects to the Franco-German emergency health system. In our study, the emergency health services of the countries that provide services according to the Anglo-American model and the 112 emergency health system in our country will be compared.

Keywords: emergency health system, anglo-american healthcare system, 112 emergency help

BİREYE ÖZGÜ TEDAVİ-FARMAKOGENETİK

Personalized Medicine And Pharmacogenetics

Jale Akgöl

Dr. Öğretim Üyesi, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: jaleakgol@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9163-3991

Özet

Günümüzde faz çalışmalarıyla, etkinlik ve güvenlilik çalışmaları yapılmış olan ilaçlar hastalıklara uygun olarak kişilere reçete edilmektedir. Konvansiyonel tedavi metodunda; etkililik, yan etki ya da toksisisite öngörülemez ve körlemedir. Hekimler reçete ettikleri ilacı belirli protokollere uygun şekilde verirler. Semptomlar benzerlik gösterse de ilaçların kişiler üzerinde etkileri farklılık gösterebilmektedir; çünkü ilacın vücuda girmesi sonrası bir etki oluşturması yaş, cinsiyet, yeme içme davranışları, ek hastalıklar, doku organ düzeyinde farklılıklar gibi birçok faktörden etkilenir. Özellikle genetik farklılıklarımız ilacın hem farmakokinetik hem de farmakodinamik parametrelerini değiştirmektedir. Farmakogenetik, genler ve ilaçlar arasında ki etkileşimi inceler. Doğru ilacı, doğru doz ve yoldan doğru kişiye verme temelinde ilaçları bireysel olarak kişiselleştirmek ilaç israfını önlemek, ilaç yan etki riskini azaltmak, ilaç direncini azaltmak, ilaç ilaç etkileşimlerini öngörmek ve hastaya hangi ilacın daha uygun olacağını bilmek açısından birçok fayda sağlayabilmektedir.

Bu araştırma ile genetik profilin belirlenmesi ile bireye özgü tedavi planlanmasında temel uygulamalar, sağlık alanına katkısı ve pratik kullanılabilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: farmakogenetik, bireye özgü tedavi, kişiselleştirilmiş tedavi

Abstract

Nowadays, drugs whose efficacy and safety studies have been carried out with phase studies are prescribed to individuals in accordance with the diseases. In conventional treatment methods; the efficacy, side effect, or toxicity is unpredictable and blinding. Physicians give the prescribed medication under certain protocols. Although the symptoms are similar, the effects of the drugs on individuals may differ; Because the effect of the drug after entering the body is affected by many factors such as age, gender, eating and drinking behaviors, additional diseases, and differences in tissue and organ level. Especially our genetic differences change both the pharmacokinetic and pharmacodynamic parameters of the drug. Pharmacogenetics examines the interaction between genes and drugs. Personalizing the drugs individually on the basis of delivering the right drug to the right person at the right dose and route can provide many benefits in terms of preventing drug wastage, reducing the risk of drug side effects, reducing drug resistance, predicting drug-drug interactions and knowing which drug will be more suitable for the patient.

This research, it was aimed to examine the basic applications in individual treatment planning, contribution to the health field, and practical usability by determining the genetic profile.

Keywords: Pharmacogenetics, individualized therapy, personalized medicine

ARUM DİSCORDİS BİTKİSİ BİLEŞENLERİNDEN VİTEKSİN VE FERULİK ASİT KOMBİNASYONUNUN İNSAN MEME KANSERİNDEKİ ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Arum Discordis Plant Components Vitex And Ferulic Acid Combination On Human Breast Cancer

Sena Cihan Kır

Yüksek Lisans, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: senakir@outlook.com

Hikmet Bayam

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hikmetbayam0108@gmail.com

Cerenay Sarıer

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sariercerenay@gmail.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Kanser son yıllarda ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. Pek çok kanser türü olduğu bilinmekte, bunlar arasından meme kanserinde yüksek mortalite oranı dikkat çekmektedir. Radyoterapi, kemoterapi ve bunların kombinasyonu gibi birçok kanser tedavi yöntemi olmakla birlikte; bu tedavi yöntemlerinin ciddi yan etkileri ve maliyeti, bitkilerin antikanser etkileri üzerine yapılan araştırmalara olan ilgiyi her geçen gün artırmaktadır. Bu çalışmada amaç, halk arasında 'tırşik' olarak bilinen Arum dioscoridis bitkisinde bulunan viteksin ve ferulik asit bileşenlerinin kombinasyonunun; MCF-7 meme kanseri hücre serisinde gösterebileceği antianjiyogenik, antimetastatik ve proapoptotik etkilerin potansiyel nedenlerini moleküler düzeyde incelemektir. Viteksin ve ferulik asit bileşenlerinin antikanser özellikleri ayrı ayrı birçok çalışmada kanıtlanmıştır. Bu iki bileşiğin kombine hali ile yapılmış bir çalışma ise bulunmamaktadır. A. dioscoridis ekstresinde yapılan HPLC analizleriyle gallik asit, kateşin, kafeik asit, epikateşin, p-kumarik asit, ferulik asit, viteksin, naringin, hesperidin, rosmarinik asit, eriodiktiol, kuersetin, naringenin ve karvakrol kalitatif ve kantitatif olarak tayin edilmiştir. Elde edilen verilere göre bileşiminde en fazla viteksin (1125 µg/mL) ve ardından ferulik asit (325 µg/mL) saptanmıştır. Bu oran dikkate alınarak 15 µM viteksin ve 5 µM ferulik asit kombinasyonunun meme kanserini önleyici bir etki gösterebileceğini önermekteyiz. Bu kombinasyonun belirli apoptotik ve otofajik sinyal yolaklarını aktive edilerek veya tümör oluşumunu sağlayan genlerin inhibisyonuyla proliferasyonu engelleyerek antikanser etki gösterebileceği düşünülmektedir. AMPK kanserle ilişkili bir kinaz enzimidir ve LKB1/AMPK etkileşiminin tümör gelişiminin önlenmesi sürecindeki rolü iyi bilinmektedir. Özellikle LKB1 genindeki mutasyonların kanser oluşumuna yol açtığı ortaya konmuştur. Bunun sebebi LKB1/AMPK etkileşiminin mTOR inhibisyonundan sorumlu olmasıdır. PI3K/AKT/mTOR sinyal yolağının, özellikle apoptozis ve otofajinin önlenmesi ile hücre proliferasyonunun artışını sağlayan genlerin transkripsiyonunu uyardığı farklı kanser hücrelerinde gösterilmiştir. ERα geninde aktivasyona yol açan mutasyonların meme kanserinin proliferasyonu ve

ilerlemesinden sorumlu olduğu bilinmektedir. Bu gen tarafından kodlanan ERα ise, östrojen hormonu tarafından uyarılan ve transkripsiyon faktörü olarak işlev gören bir nükleer reseptördür. Bir tirozin kinaz reseptörünü kodlayan HER2 genindeki mutasyonların ise meme kanseri hücrelerinde mTOR hiperaktivasyonu ile sonuçlandığı bildirilmişti. Hipoksik koşullarda mTOR tarafından uyarılan bir diğer transkripsiyon faktörü olan HIF-1α'nın, GLUT1 ve VEGF genlerinin ekspresyonunu sağladığı ortaya konmuştur. Bu durum tümör hücre metabolizması ve metastaz ile ilişkilidir. SREB-1c de mTOR tarafından uyarılan bir diğer transkripsiyon faktörü olarak lipogenezden sorumlu genlerin ekspresyonunu sağlayarak tümör oluşumunu desteklemektedir. Tümör hücrelerinin çoğalmasını mümkün hale getiren protein ve nükleotid sentezlerinin de mTOR tarafından uyarıldığı bilinmektedir. Sonuç olarak 15 μM viteksin ve 5 μM ferulik asit kombinasyonunun MCF-7 meme kanseri hücre serisi üzerinde apoptozisin artışı ile proliferasyon ve metastatik potansiyelin azalmasını AMPK/mTOR ilişkisini etkileyerek sağlayacağı hipotezini geliştirmiş bulunmaktayız. Bahsettiğimiz mTOR ile ilişkili biyobelirteçlerin kapsamlı analizi ile hipotezimizin test edilmesi mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arum discordis, viteksin, ferulik asit, meme kanseri

Abstract

Cancer has been one of the leading causes of death in recent years. It is known that there are many types of cancer, among which the high mortality rate in breast cancer stands out. Although there are many cancer treatment methods such as radiotherapy, chemotherapy and their combination; The serious side effects and costs of these treatment methods increase the interest in research on the anticancer effects of herbs day by day. The aim of this study is to determine the combination of vitex and ferulic acid components found in Arum dioscoridis plant, popularly known as "trichoid"; To investigate the potential causes of antiangiogenic, antimetastatic and proapoptotic effects on the MCF-7 breast cancer cell line at molecular level. The anticancer properties of vitex and ferulic acid components have been proven in many studies separately. There is no study conducted with the combined form of these two compounds. Gallic acid, catechin, caffeic acid, epicatechin, p-coumaric acid, ferulic acid, vitex, naringin, hesperidin, rosmarinic acid, iodicthiol, quercetin, naringenin and carvacrol were qualitatively and quantitatively determined by HPLC analysis of A. dioscoridis extract. According to the data obtained, the most vitex (1125 μg / mL) and then ferulic acid (325 μg / mL) were detected in its composition. Considering this ratio, we propose that the combination of 15 μM vitex and 5 μM ferulic acid may have a preventive effect on breast cancer. It is thought that this combination may have an anticancer effect by activating certain apoptotic and autophagic signaling pathways or by inhibiting proliferation by inhibiting tumor formation genes. AMPK is a cancer-related kinase enzyme and the role of the LKB1 / AMPK interaction in the inhibition of tumor growth is well known. It has been demonstrated that especially mutations in the LKB1 gene lead to cancer formation. This is because the LKB1 / AMPK interaction is responsible for mTOR inhibition. It has been shown in different cancer cells that the PI3K / AKT / mTOR signaling pathway stimulates the transcription of genes that increase cell proliferation by inhibiting apoptosis and autophagy in particular. It is known that mutations leading to activation in the ERα gene are responsible for the proliferation and progression of breast cancer. The ERα encoded by this gene is a nuclear receptor that is stimulated by the estrogen hormone and functions as a transcription factor. Mutations in the HER2 gene, which encodes a tyrosine kinase receptor, have been reported to result in mTOR hyperactivation in breast cancer cells. It has been demonstrated that HIF-1α, another transcription factor stimulated by mTOR under hypoxic conditions, provides the expression of GLUT1 and VEGF genes. This condition is associated with tumor cell metabolism and metastasis. SREB-1c supports tumor formation by expressing genes responsible for lipogenesis as another transcription factor induced by mTOR. It is known that protein and nucleotide synthesis, which makes it possible for tumor cells to proliferate, is also stimulated by mTOR. As a result, we have developed the hypothesis that the combination of 15 μM vitex and 5 μM ferulic acid will increase apoptosis and decrease proliferation and metastatic potential on the MCF-7 breast cancer cell line by affecting the AMPK / mTOR relationship. It will be possible to test our hypothesis with the comprehensive analysis of the mTOR-related biomarkers we mentioned.

Keywords: Arum discordis, vitexin, ferulic acid, breast cancer

FOKAL KARACİĞER LEZYONU OLAN HASTALARIN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Patients With Focal Liver Lesion As A Retrospective

Evrim Gürhan Tahta

Dr. Öğretim Üyesi, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: muta1981@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4208-7701

Hilal Susam Şen

Dr. Öğretim Üyesi, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hilalsusam@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1329-1287

Ayşegül Bükülmez

Prof. Dr., Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: aysegulbukulmez@yahoo.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-6013-5172

Özet

Amaç: Çocuklarda fokal karaciğer lezyonları çeşitli sebeplere bağlı olabilir; benign ve malign kitleler, enfeksiyonlar, kistler ve metastatik lezyonlar en sıklardır. Malignite ayrıntılı değerlendirilip ayırıcı tanı yapıldıktan sonra takip önemlidir. Karaciğerde fokal lezyonu olan hastalarımızın epidemiyolojisi ve kliniği ile birlikte tanı, tedavi ve takibine yönelik yaklaşımımızı sunarak literatüre katkıda bulunmayı amaçladık.

Kapsam ve Yöntem: Afyonkarahisar SBÜ Çocuk Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalında Ocak 2019- Ocak 2021 tarihleri arasında fokal karaciğer lezyonu nedeniyle takip edilen 32 hastanın dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir. Tanısal değerlendirme ultrasonografide (USG) karakteristik radyolojik bulgulara göre (USG ile net değerlendirilemeyen hastalar manyetik rezonans görüntüleme ile de değerlendirilmiştir.) ve ek olarak hemogram, biyokimya, Alfa feto proteini, beta insan koryonik gonadotropin ve kist hidatik serolojik testlerine dayanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Hastalarımızın tanı yaşı ortalamaları 6 yaş 7 ay ± 5 yaş 4 ay idi. % 65,6 oranıyla erkek cinsiyet hakimdi. Etyolojide en sık 15 hasta (% 46,9) ile hemanjiomlar, ikinci sıklıkta 7 hasta (% 21,9) ile basit kistler, üçüncü olarak 5 hasta (% 15,6) ile kist hidatik lezyonları sonrasında 2 hasta (% 6,3) ile metastazlar, birer hasta ile (% 3,1) fokal nodüler hiperplazi, konjenital hepatik fibroz ve lipom görüldü.

Öyküde 28 hastada herhangi bir yakınma yoktu, başka nedenlerle yapılan görüntülemeler esnasında tesadüfen karaciğerde fokal lezyon saptanmıştı. Kist hidatik lezyonu olan iki hasta karın ağrısı, metastaz tanısı alan bir hasta ve konjenital hepatik fibroz saptanan hasta ise karında şişlik şikayetiyle başvurdu. Fizik muayenede 12 hastada (%37,5) hepatomegali, 1 hastada (% 3,1) splenomegali saptandı. USG'de lezyonların boyut ortalaması 23mm (min: 3,5mm ve max: 90mm) idi. Sadece konjenital hepatik fibroz olan hastamızda histopatolojik inceleme yapıldı. Otuz iki hastanın 10 tanesine etyolojiye göre tedavi düzenlenmiştir. Hemanjiom hastalarımızdan 2 tanesinde morbiditeye yol açan cilt lezyonları da olduğu için propranolol tedavisi verildi. Kist hidatikle takip ettiğimiz 5 hastaya andazol tedavisi verildi. Ayrıca bir hastaya kistlerin büyük ve semptomatik olması nedeniyle perkütan kist drenajı yapıldı. Nöroblastom metastazı olan iki hastamıza nöroblastom protokolüne uygun şekilde kemoterapi verildi. Konjenital hepatik fibroz olan hastamıza komplikasyonları nedeniyle propranolol ve

ursodeoksikolik asit tedavisi verildi. Geriye kalan 22 hasta tedavisiz yakın izlendi (13 hemanjiom, 7 basit kist, 1 fokal nodüler hiperplazi ve 1 lipom). Nöroblastom metastazı olan hastada lezyon içine kanama görüldü ve destek tedavi ile kanama geriledi. Konjenital hepatik fibroz tanılı hastamızın takibinde sekonder portal hipertansiyon, splenomegali, özefagus varisi ve trombositopeni gibi komplikasyonlar gelişti ve uygun tedavi tedavileri verildi. Kalan 30 hastanın ise takiplerinde komplikasyon gelişmedi.

Sonuç: Çocuklarda fokal hepatik lezyonların benign olma olasılığı daha yüksektir. Bunların çoğu tesadüfen saptanır. Serimizde de olduğu gibi en sık hepatik hemanjiyomlar görülür, çoğu tedavisiz takip edilir. Gelişmekte olan büyüyen kist hidatik gibi enfeksiyoz nedenler de akla gelmelidir. Her ne kadar benign sebepler daha sık olsa da olası malign etyolojiyi dışlamak için her ayrıntılı değerlendirilip takip edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: hemanjiom, basit kist, kist hidatik

Abstract

Objective: Focal liver lesions in children may be due to various reasons; benign and malignant masses, infections, cysts and metastatic lesions are the most common causes. Close follow-up is important after detailed evaluation and differential diagnosis due to the possibility of malignancy. We aimed to contribute to the literature by presenting our approach to diagnosis, treatment and follow-up together with the epidemiology and clinic of our patients with focal lesions in the liver.

Scope and Methods: The files of 32 patients who were followed up in Afyonkarahisar SBU Department of Pediatrics between January 2019 and January 2021 due to focal liver lesions were retrospectively analyzed. Diagnostic evaluation was performed according to characteristic radiological findings in ultrasonography (USG) (patients who could not be evaluated clearly by USG were also evaluated by magnetic resonance imaging) and additionally, based on hemogram, biochemistry, alpha feto protein, beta human chorionic gonadotropin and cyst hydatid serological tests.

Results: The mean age at diagnosis of our patients was 6 years 7 months ± 5 years and 4 months. The male gender was dominant with a rate of 65.6%. The most common etiology was hemangiomas with 15 patients (46.9%), the second was simple cysts with 7 patients (21.9%), and the third was 5 patients (15.6%) and 2 patients (6.3%) after hydatid cyst lesions.), metastases, focal nodular hyperplasia in one patient (3.1%), congenital hepatic fibrosis and lipoma were observed.

In the history, 28 patients did not have any complaints, incidentally focal lesions were detected in the liver during imaging performed for other reasons. Two patients with hydatid cyst lesion presented with abdominal pain, one with a diagnosis of metastasis, and a patient with congenital hepatic fibrosis, with abdominal swelling. Physical examination revealed hepatomegaly in 12 patients (37.5%) and splenomegaly in 1 patient (3.1%). The mean size of the lesions on USG was 23mm (min: 3.5mm and max: 90mm). Histopathological examination was performed only in our patient with congenital hepatic fibrosis. Ten of 32 patients were treated according to etiology. Propranolol treatment was given in 2 of our hemangioma patients because they also had skin lesions that caused morbidity. Andazol treatment was given to 5 patients who were followed up with hydatid cyst. In addition, percutaneous cyst drainage was performed in one patient because the cysts were large and symptomatic. Chemotherapy was given to two patients with neuroblastoma metastasis in accordance with the neuroblastoma protocol. Propranolol and ursodeoxycholic acid treatment was given to our patient with congenital hepatic fibrosis. The remaining 22 patients were followed up closely without treatment (13 hemangiomas, 7 simple cysts, 1 focal nodular hyperplasia and 1 lipoma). In the patient with neuroblastoma metastasis, bleeding into the lesion was observed and the bleeding regressed with supportive therapy. In the follow-up of our patient diagnosed with congenital hepatic fibrosis, complications such as secondary portal hypertension, splenomegaly, esophageal varicose and thrombocytopenia developed and appropriate supportive treatments were given. No complications developed in the follow-up of the remaining 30 patients.

Conclusion: Focal hepatic lesions are more likely to be benign in children. Most of these are detected by chance. As in our series, hepatic hemangiomas are the most common, most of them are

followed up without treatment. In developing countries, infectious causes such as hydatid cyst should also be considered. Although benign causes are more common, each patient should be evaluated and followed up in detail to exclude possible malignant etiology.

Keywords: hemangioma, simple cyst, hydatid cyst

THE EFFECTS OF PESTICIDES ON HUMAN HEALTH AND THE ENVIRONMENT

Jale Akgöl

Asst. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, TURKEY
e-mail: jaleakgol@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9163-3991

Abstract

The world population is increasing very rapidly and in an uncontrolled manner. Despite this, a product cannot be provided to meet this increase and the need for food is gradually increasing. Today, chemical substances called "pesticides" are used in the fight against various pests to increase productivity in our country and the world. It is known that global pesticide sales increased by 289% only in the years 2000-2010. Studies are revealing the relationship between these pesticides with mutagenic, teratogenic, endocrine-disrupting, neurotoxic, and immune system disrupting effects, including increased risk of cancer, infertility, increased congenital anomalies, early pregnancy losses, Parkinson and autism. Studies conducted between individuals engaged in agriculture and exposed to pesticides and individuals who are not exposed to these compounds also reveal the cytotoxic effects of pesticides. 0.0015-6% of the pesticide applications reach the target organism, the remaining 94-99.9% reach the non-target organisms and the soil in the agroecosystem or mix into the natural ecosystems and water as chemical pollutants. In a study examining the pesticide level in breast milk by chromatographic methods, various types and levels of pesticides were detected in 96% of 80 women. Some of these pesticides have been determined to be highly harmful, restricted, or even banned pesticides such as Dichlorodiphenyltrichloroethane (DDT), dichlorodiphenyldichloroethylene (DDE), hexachlorocyclohexane (HCH), and Hexachlorobenzene (HCB).

Pesticides and their effects have the potential to be an important health problem affecting the whole society. This study aims to reveal the properties of pesticides, their effects on human health and the environment, and to make visible the sustainable alternative solution possibilities that can be applied at the solution point.

Keywords: pesticides, health, environment

ALT EKSTREMİTELERE GİYİLEBİLİR MODÜLER GÖĞÜS TÜPÜ TAŞIMA APARATI

Wearable Modular Chest Tube Carrying Apparatus For Lower Extremities

Sinan Köse

Dr. Öğretim Üyesi, Tarsus Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sinankose@tarsus.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-6224-3388

Demet Karaismailoğlu

Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: demetk@windowslive.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1617-4078

Tuğba Özcan

Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: tqba.ozcn89@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9890-0642

Kevser Kasap

Öğrenci, Karadeniz Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: k.kasap616161@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9211-5379

Özet

Pnömotoraks, hemotoraks, plevral efüzyon ve ampiyem gibi akciğer hastalıklarının tedavisinde ve göğüs cerrahisi sonrası plevral boşlukta biriken kan ve havanın drenajının gerçekleştirilmesinde göğüs tüpü uygulaması yapılmaktadır. Kapalı sualtı drenaj sistemi kullanılan göğüs tüpü uygulamasında, akciğerlerdeki tek yönlü drenajın gerçekleştirilmesi, etkili ventilasyonun ve kapalı drenajın devamlılığının sağlanması için göğüs tüpünün doğru bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Göğüs tüpü uygulamasından sonraki mobilizasyon sürecinde hasta drenaj şişesini şişenin üst kısmındaki taşıma askısından tutarak, şişeyi bir poşetin içerisine koyarak ve serum askısına bağlayarak taşımaktadır. Taşıma sırasında askının kopması, poşetin yırtılması, serum askılığının düşmesi gibi nedenlerden ötürü drenaj şişesi devrilip zarar görmekte ve göğüs tüpü yerinden çıkabilmektedir. Göğüs tüpünün yerinden çıkmasına bağlı olarak plevral boşluğa hava dolmakta ve artan pozitif basınç nedeniyle akciğerler işlevini kaybetmektedir. Ayrıca insizyon bölgesinde travmaya bağlı olarak oluşan kanama, ağrı ve enfeksiyon gibi komplikasyonların görülmesine ve hastanın taburculuk süresinin uzamasına neden olmaktadır. Bu çalışma ile akciğer hastalıklarının tedavisinde ve göğüs cerrahisi geçiren hastalarda kan ve havanın drenajını sağlamak amacıyla kullanılan göğüs tüpünün taşınmasında oluşabilecek sorunları asgari düzeye indirgeyecek alt ekstremitelere giyilebilir modüler göğüs tüpü taşıma aparatının tasarlanması amaçlanmıştır. Geliştirilen göğüs tüpü taşıma aparatı tasarımı, hastanın alt ekstremitelerine giyilebilecek fiziksel yapıda olup farklı boyutlardaki göğüs tüplerinin konumlandığı göğüs tüpü taşıma aparatı gövdesi, göğüs tüpünün yerinden çıkmasını önleyen ünite kapağı ve göğüs tüpü gövdesinin alt ekstremitelere bağlantısını sağlayan bacak bağlantı kayışından oluşmaktadır. Göğüs tüpü taşıma aparatı gövdesi, ünite kapağı ile kapatılarak kilitlenebilmekte ve böylece göğüs tüpünün emniyeti sağlanmaktadır. Hastanın alt ekstremite boyutuna göre bağlantı kayışları ayarlanarak göğüs tüpü taşıma aparatı hastanın bacağına sabitlenebilmektedir. Ayrıca göğüs tüpü taşıma aparatı gövdesinin alt

kısmında bulunan yaylı mekanizma, hastanın mobilizasyonu sırasında oluşabilecek sert hareketleri göğüs tüpünün zarar görmemesi için yumuşatmaktadır.

Sonuç olarak alt ekstremitelere giyilebilir modüler göğüs tüpü taşıma aparatı kullanımı ile göğüs drenaj şişesinin taşınırken düşmesi sonucunda ortaya çıkan komplikasyonların önlenmesi hedeflenmektedir. Bu sayede göğüs tüpüne sahip hastaların göğüs tüpü uygulaması sonrasında mobilize olurken göğüs tüpünü daha emniyetli ve konforlu bir şekilde gerçekleştirmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Giyilebilir teknoloji, göğüs cerrahisi, göğüs tüpü, modüler, taşıma aparatı

Abstract

Chest tube application is performed in the treatment of lung diseases such as pneumothorax, hemothorax, pleural effusion and empyema, and in the drainage of blood and air accumulated in the pleural cavity after thoracic surgery. In chest tube application using a closed underwater drainage system, it is necessary to use the chest tube correctly in order to realize one-way drainage in the lungs, to ensure the continuity of effective ventilation and closed drainage. During the mobilization process after chest tube application, the patient carries the drainage bottle by holding it from the carrying strap at the top of the bottle, putting the bottle in a bag and tying it to the IV pole. During transportation, the drainage bottle is overturned and damaged and the chest tube may come off due to reasons such as rupture of the strap, rupture of the bag, and the fall of the IV pole. Due to the displacement of the chest tube, air fills the pleural space and the lungs lose their function due to the increased positive pressure. In addition, it causes complications such as bleeding, pain and infection caused by trauma in the incision area and prolong the patient's discharge period. In this study, it was aimed to design a modular chest tube carrying device that can be worn on the lower extremities to minimize the problems that may occur in the transportation of the chest tube, which is used to drain blood and air in patients who have undergone thoracic surgery. The developed chest tube carrying device design consists of a physical structure that can be worn on the lower extremities of the patient and consists of the chest tube carrying apparatus body where different sizes of chest tubes are positioned, the unit cover that prevents the chest tube from being dislodged, and the leg connection strap that connects the chest tube body to the lower extremities. The chest tube carrying apparatus body can be locked by closing with the unit cover, thus ensuring the safety of the chest tube. The chest tube carrying apparatus can be fixed to the patient's leg by adjusting the connecting straps according to the size of the lower extremity of the patient. In addition, the spring mechanism located at the bottom of the chest tube carrying apparatus body softens the hard movements that may occur during the mobilization of the patient in order not to damage the chest tube. As a result, the use of a wearable modular chest tube carrying device for the lower extremities aims to prevent complications caused by the fall of the chest drainage bottle during transportation. In this way, patients with chest tube can be mobilized after chest tube application, while performing the chest tube more safely and comfortably.

Keywords: Wearable technology, thoracic surgery, chest tube, modular, carrying device

COVİD – 19 PANDEMİSİNDE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜNÜN ROLÜ: GÖÇMENLER ÖRNEĞİ

The Role Of The World Health Organization In The Covid-19 Pandemic: The Example Of Migrants

Necibe Gündoğan Gür

Öğrenci, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: necibegur@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3143-9134

Özet

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Hubei Eyaletine bağlı Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve küresel düzeyde bir sağlık krizine neden olan COVID-19 pandemisi kısa sürede tüm dünya ülkelerini etkisi altına almıştır. Bu krizin üstesinden gelebilmek için birçok ülke öncelikle ulusal sınırları içinde önlemlere başvurmuştur. Fakat pandemilerin kontrolü, sınırları aşan doğaları nedeniyle uluslararası iş birliği olmadan pek mümkün değildir. Uluslararası kuruluşlar, pandemiye hazırlık ve müdahalede önemli bir rol oynamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), önemi giderek artan pandemiyi yönetebilmek için yasal olarak bağlayıcı uluslararası düzenlemelerin tek kaynağı ve ülkelere teknik yardım sağlayıcısıdır. Uluslararası sağlık alanında başlıca yönlendirici ve koordine edici otorite olan DSÖ, sağlık alanında küresel düzeyde norm ve standart belirlemekte, acil durumlarda destek vermekte ve sağlık politikaları ile az gelişmiş ülkelerdeki sağlık sistemlerinin gelişiminde önemli ölçüde teknik destek sağlamaktadır. Aynı zamanda mülteci ve göçmenlerin temel sağlık hizmetlerine erişimi, küresel sağlık güvenliği ve sağlıkta eşitsizlikleri azaltmaya yönelik kamu çabaları bulunmaktadır.

Salgın hastalıklar herkesi eşit şekilde etkilemez. Devam eden Covid-19 pandemisinde göçmen ve mültecilerin kalabalık ortamlarda yaşamak ve çalışmak zorunda olmaları, su, barınma gibi temel hizmetlere erişim sorunları, dil bariyeri nedeniyle yeterli bilgiye erişememeleri ve tavsiye edilen önlem ve kontrol tedbirlerini uygulamakta güçlük yaşamaları onları COVID-19 enfeksiyonu karşısında savunmasız hale getirmekte, hastalığa yakalanma risklerini artırmaktadır. Aynı zamanda birçok ülkede göçmenler hastalığın tedavi sürecinde sağlık hizmetlerinden faydalanamamaktadır. Covid-19 pandemisinde 'Kimseyi geride bırakmayın' sloganıyla DSÖ tüm ülkelere çağrıda bulunmuş, göçmenlerin salgınla mücadelesine destek olmak amacıyla bir dizi önlemler alarak katkıda bulunmuştur.

Bu çalışmanın araştırma odağı, Dünya Sağlık Örgütü'nün Covid-19 pandemisinde göçmenlere yönelik katkılarının değerlendirilmesidir. COVID-19 pandemisine yanıt olarak, DSÖ, pandemi kontrolü ile ilgili temel işlevleri doğrultusunda çalışmaktadır. DSÖ, herkesin güvenilir kaynaklardan zamanında, doğru ve anlaşılması kolay tavsiyelere erişmesini sağlayacak bir ekip kurarak sağlık çalışanları ve ülkeler için kanıta dayalı doğru bilgilere ulaşılmasına imkân vermiştir. Pandemiyi önleme ve kontrol faaliyetlerini savunmasız nüfus gruplarına yayarak, enfeksiyonun bulaşma riskinin en aza indirgenmesini sağlamaktadır. DSÖ pandemiye ilk müdahalede zamanında uygun adımlar atmıştır, ancak DSÖ tarafından benimsenen önlemler, yetkisi ve mevcut kaynakları ile sınırlıdır.

Bu çalışma kapsamlı akademik ve gri kaynaklara dayanmaktadır. Akademik hakemli kaynaklar için PubMed, Google Scholar, ULAKBİM'i (Türkiye Akademik Ağı ve Bilgi Merkezi) araştırılmıştır ve gri literatür için bir Google ve Reliefweb araştırması gerçekleştirilmiştir. İngilizce olarak yayınlanan çevrimiçi materyalleri incelenmiştir. Arama terimleri Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19; şiddetli akut solunum sendromu, koronavirüs; sağlık; mülteci, göçmen, savunmasız gruplar, küresel sağlık gibi anahtar kelimeleri içermektedir. Analizlere gazete ve çevrimiçi haber medyası makaleleri de dâhil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Dünya Sağlık Örgütü, göçmen sağlığı, savunmasız gruplar, küresel sağlık

Abstract

The COVID-19 pandemic, which emerged in Wuhan, China's Hubei Province in December 2019 and caused a global health crisis, affected all countries of the world in a short time. In order to overcome this crisis, many countries primarily resorted to measures within their national borders. But control of pandemics is not possible without international cooperation due to their cross-border nature. International organizations play an important role in pandemic preparedness and response. The World Health Organization (WHO) is the only source of legally binding international regulations and a provider of technical assistance to countries to manage the increasingly important pandemic. WHO, which is the main steering and coordinating authority in the field of international health, sets norms and standards at the global level in the field of health, provides support in emergencies and provides significant technical support in the development of health policies and health systems in underdeveloped countries. There are also public efforts for refugees and migrants to reduce health inequalities, access basic health services, and global health security.

Epidemics don't affect everyone equally. In the ongoing Covid -19 pandemic, migrants and refugees have to live and work in crowded environments, access problems such as access to basic services such as water and shelter, inability to access sufficient information due to language barriers, and difficulties in implementing the recommended precautions and control measures make them vulnerable to COVID-19 infection and increases the risk of getting sick. At the same time, in many countries, immigrants cannot benefit from health services during the treatment of the disease. In the Covid -19 pandemic, WHO calls on all countries with the slogan "Do not leave anyone behind", and contributes by taking a series of measures to support migrants' fight against the epidemic.

The research focus of this study is to evaluate the contributions of the World Health Organization to immigrants in the Covid-19 pandemic. In response to the COVID-19 pandemic, WHO is working towards its core functions regarding pandemic control. WHO has set up a team to ensure that everyone has access to timely, accurate and easy-to-understand advice from reliable sources, enabling accurate evidence-based information for healthcare professionals and countries. By spreading pandemic prevention and control activities to vulnerable population groups, it ensures that the risk of transmission of infection is minimized. WHO has taken appropriate steps in a timely manner in the first response to the pandemic, but the measures adopted by WHO are limited by its mandate and available resources.

This study is based on extensive academic and gray sources. PubMed, Google Scholar, ULAKBIM (Turkish Academic Network and Information Center) were searched for academic peer-reviewed resources, and a Google and Reliefweb search was conducted for gray literature. Its online materials published in English were reviewed. Search terms World Health Organization, COVID-19; severe acute respiratory syndrome, coronavirus; health; It includes keywords such as refugee, immigrant, vulnerable groups, global health. Newspaper and online news media articles were also included in the analyzes.

Keywords: Covid-19, World Health Organization, immigrant health, vulnerable groups, global health

COVID-19 SALGININDA ULUS DEVLETİN GELECEĞİ

Hatice Türkmen
İstanbul Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: turkmenhaticee@yahoo.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9953-9310

Özet

Küreselleşme, ekonomiden ulaşıma, kültürden teknolojiye pek çok farklı farklı hissettirmektedir. Küreselleşme kavramıyla yenidünya yeni oyun kurucu ve karar verici mekanizmaları da ortaya çıkmıştır. Her ne kadar kaldıran, zaman-mekan algısını değiştiren ve bireyleri tek tipleştiren bir anlayış ortaya çıkmış olsa da, bu anlayışın ulus devletlerin kontrol ve müdahalesi olmadan faaliyet göstermesi mümkün değildir. Fakat küreselleşmenin yarattığı uluslararası kuruluşların rolü ulus devletlerin geleceği soru hakkında bilgi yaşanmasının önüne geçememiştir. Son dönemlerde ortaya çıkan ve dünya sınırlarını etkileyen Covid-19 salgınında küreselleşmenin zayıfladığı, Ülkelerin kendi üretildiği ve dünya ticaretinde bir yavaşlama söz konusu yaşandığı gözlemlenmektedir. Yeni pandemi ile uygulanmış uluslararası önlemleri, uluslararası pazar ekonomisinde daralmaların yaşanmasına ve ülkelerinin kendi içlerine çekilmelerine sebep olmuştur. Kendi içinde ortaya çıkan sağlık sağlık krizi yemek ve sosyal yardımlarını artırmak kalmıştır. Bu durumda ulus devletleri rolünün tekrardan önem kazanmasına yol açmıştır. Çalışmada salgın ile birlikte, ulus devletlerin ve uluslararası kuruluşların etkinliğini tartışılmaktadır. Bu kapsamda kapsamda ulus devletlerin ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: küreselleşme, Covid-19 salgını, ulus-devletler

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI

Covid-19 Outbreak A Perspective Of Nursing 4th Grade Students

Dilek Aygin

Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: daygin@sakarya.edu.tr

Hande Cengiz Açil

Dr. Öğretim Üyesi, Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: hande@sakarya.edu.tr

Beyzanur Karaman

Öğrenci, Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: acyilmaz@sakarya.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7547-0581

Özge Yaman

Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ozgeyaman@sakarya.edu.tr

Aysel Gül

Öğrenci, Sakarya Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: ayselgul@sakarya.edu.tr

Özet

Giriş: Mezuniyetleri sonrası COVID-19 vakaları ile karşılaşmaları muhtemel olan hemşirelik son sınıf öğrencilerinin, salgın sonrası eğitimlerinin yöntemlerinin değişmesi (uzaktan/online eğitim) ve klinik uygulamaların kesintiye uğraması nedeni ile önemli bir gruptur. COVID-19 salgınının ve alınan önlemlerin hemşirelik öğrencileri üzerinde incelemenin önemli olduğunu, bu çalışmanın salgının hemşirelik öğrencileri üzerindeki etkisi ve çözüm önerileri açısından kaynak olabileceği düşünülmektedir.

Amaç: Çalışma; geleceğin hemşire adayı olan hemşirelik öğrencilerinin, COVID-19 salgını ile ilgili kaygıları, yaşadıkları stres ve stresle baş etme davranışlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç yöntem: Çalışma 34 üniversiteden, 213 hemşirelik 4. Sınıf öğrencisinin online (çevrimiçi) ankete katılımı ile gerçekleştirildi. Veri toplama aşamasından önce Etik Kurul İzinleri ve Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma izni alındı. Veri toplama aracı olarak Tanımlayıcı Bilgiler Formu, Covid-19 Korkusu Ölçeği ve Hemşirelik Öğrencileri Stresle Baş Etme Davranışları Ölçeği (HÖSBDÖ) kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin, ortalama yaşları 21,81±1,85 (min:18 max:35), %86,9'u kadındı. Öğrencilerin %90,6'sı pandemi döneminde uzaktan eğitim alanlar ve %19,2'si ise intörnlük yapanlardan oluşmaktaydı. Öğrencilerin HÖSBDÖ'nden aldıkları puan ortalaması 37,13 (± 9,85) olup; Covid 19 Korkusu Ölçeği puan ortalaması ise 16,34 (±5,30)tür. HÖSBDÖ ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar ise; İyimser kalma; 6,86±2,84, Transfer 6,59±2,06, Sorun çözme

9,99±3,50 Kaçınma 13,67±4,45 tir. Yani öğrencilerin en çok kaçınma davranışında bulundukları saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada öğrenci hemşirelerin Covid-19'a ilişkin kaygılarının orta düzeyde olduğu, algıladıkları stresin isi yüksek olduğu, bu duruma yüz yüze eğitim ve uygulamadaki aksaklıkların neden olduğu sonucuna varıldı. Salgın gibi olağanüstü durumlarda öğrenci hemşireler için uygun bir destek programının hazırlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: hemşire, öğrenci, stres, baş etme

Abstract

Introduction: Nursing senior students, who are likely to encounter COVID-19 cases after graduation, are an important group due to the change in post-epidemic education methods (distance / online education) and the interruption of clinical practices. It is thought that it is important to examine the COVID-19 epidemic and the measures taken on nursing students. This study can be a source of the effect of the epidemic on nursing students and solutions.

Purpose: Study; was carried out to determine the anxiety, stress, and coping behaviors of nursing students, future nursing students about the COVID-19 outbreak.

Material method: The study was conducted with 213 4th grade nursing students from 34 universities in the online questionnaire. Before the data collection phase, Ethics Committee Permission and Ministry of Health Scientific Research permission were obtained. Descriptive Information Form, Covid-19 Fear Scale, and Nursing Students' Stress Coping Behaviors Scale (PSSPS) were used as data collection tools.

Results: The average age of the students participating in the study was 21.81 ± 1.85 (min: 18 max: 35), 86.9% were women. 90.6% of the students received distance education during the pandemic period, and 19.2% were interns. The average score that the students got from the SLPS is 37.13 (± 9.85); The mean score of the Covid 19 Fear Scale is 16.34 (± 5.30). The scores obtained from the sub-dimensions of the SESBDÖ scale are; Stay optimistic; It was 6.86 ± 2.84, Transfer 6.59 ± 2.06, problem-solving 9.99 ± 3.50, avoidance 13.67 ± 4.45. In other words, it was determined that students mostly engaged in avoidance behavior.

Conclusion and Recommendations: In the study, it was concluded that student nurses' concerns about Covid-19 were moderate, the stress they perceived was high, and this situation was caused by the disruptions in face-to-face training and practice. In extraordinary situations such as an epidemic, it may be recommended to prepare an appropriate support program for student nurses.

Keywords: Covid-19, nurse, student, stress, coping

COVİD-19 ÇERÇEVESİNDE İSTİHDAMA YÖNELİK UYGULANAN MALİ UYARICILAR

Applied Fiscal Stimulus For Employment Within The Framework Of Covid-19

Gülsema Çetinkaya

Arş. Gör., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: gcetinkaya@bandirma.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3906-3477

Özet

Yayılma hızı ve etkileri nedeniyle geniş kısıtlama tedbirleri alınan Covid-19 pandemisi, özellikle işgücü piyasası üzerinde derin ve olumsuz etkiler yaratmış ve işsizlik oranlarının artmasına neden olmuştur. Artan işsizlik oranları ekonomik faaliyetlerin ve toplam talebin giderek azalmasına neden olmuştur. Covid-19 pandemisinin neden olduğu ekonomik daralma, genişletici maliye politikalarının uygulanması için ortam hazırlamıştır. Nitekim hükümetler de yaşanan sorunların giderilmesi için mali uyarıcı paketleri hazırlamış ve uygulamışlardır. Bu kapsamda, hazırlanan mali uyarıcı paketleri ile genel olarak Covid-19 nedeniyle mağdur olan bireyler ve işletmelere gelir destekleri, kredi kolaylıkları ve vergi indirimleri gibi çeşitli destekler sağlanmıştır. Ancak mali uyarıcıların uygulanmasında istenen verimin elde edilmesi için zamanlama, hedefleme ve geçicilik olmak üzere üç kriterin yerine getirilmesi gerekmektedir. Dahası mevcut Covid-19 krizinde diğer krizlerden farklı olarak bir hastalık riski bulunması nedeniyle bu kriterlerin Covid-19'a uyarlanması önem arz etmektedir. Çalışma kapsamında Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarından Çin, Güney Kore, Almanya, İspanya, ABD ve Kanada olmak üzere ikişer ülke ve Türkiye ele alınmış ve bu ülkelerde uygulanan mali uyarıcı paketleri incelenmiştir. Uygulanan paketlerin istihdam ve gelir seviyeleri üzerinde olumlu etkileri olmakla birlikte, Covid-19 tedavisi için aşılar bulunmuş ve uygulanmaya başlanmış olsa da hastalığın uzun bir süre daha varlığını sürdüreceği düşünülmektedir. Bu nedenle desteklerin bir süre daha sürdürülmesi gerekecektir. Ancak bu desteklerin bütçe üzerinde daha fazla yük yaratmaması için planlamaların son derece dikkatli yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmada ilk olarak Covid-19'un istihdam üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Daha sonra mali uyarıcı kavramı açıklanmış ve uygulanacak mali uyarıcı paketlerinin Covid-19 pandemisine uyarlanmasına ilişkin esaslara yer verilmiştir. Son olarak da örnek ülkelerde uygulanan mali uyarıcı paketleri ile istihdama etkileri ele alınmış ve çalışma sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, mali uyarıcılar, istihdam, genişletici maliye politikası

Abstract

The Covid-19 pandemic, for which extensive restriction measures were taken due to its spreading speed and effects, had deep and negative effects especially on the labor market and increased unemloyment rates. Increasing unemployment rates has caused a steady decrease in economic activities and total demand. The economic recession caused by the Covid-19 pandemic has paved the way for the implementation of expansionary fiscal policies. As a matter of fact, governments have prepared and implemented fiscal stimulus packages in order to eliminate the problems experienced. In this context, with the prepared fiscal stimulus packages has generally provided various supports to individuals and business suffering from Covid-19, such as income supports, credit facilities and tax reductions. However, three criteria must be fulfilled, namely timing, targeted and temporary, in order to achieve the desired efficiency in the application of fiscal stimulus. Furthermore, unlike other crises, since there is a disease risk in the current Covid-19 crisis, it is important to adapt these criteria to Covid-19. Within the scope of the study, two countries from Asia, Europe and Americas, namely China, South Korea,

Germany, Spain, USA and Canada and Turkey has been discussed. And the fiscal stimulus packages implemented in these countriees have been studied. The implemented packages had positive effects on employment and imcome levels. However, altough vaccines for the treatment of Covid-19 have been found and started to be applied, the disease is tought to continue its existence for a long time. Therefore, the supports will need to be continued for a while. However, planning should be done very carefully so that these supports don't more burden on the budget. In this study, firstly, Covid-19's effects on employment have been discussed. Then, the concept of fiscal stimulus has been explained and the principles regarding the adaptation of the fiscal stimulus packages to the Covid-19 pandemic has included. Finally, the fiscal stimulus packages implemented in the sample countries and their effects on employment have discussed and finalized.

Keywords: Covid-19, fiscal stimulus, employment, expansionary public policy

COVID-19 PANDEMİSİNDE D VİTAMİNİNİN İMMÜN SİSTEME ETKİSİ

The Effect Of Vitamin D On The Immune System During Covid-19 Pandemic

Zehra Aldemir

Yüksek Lisans, İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: dyt.zehraldemir@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-7333-347X

Indrani Kalkan

Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: indranikalkan@aydin.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6020-349X

Özet

D vitamini güneş ışığının etkisiyle sentezlenen ve yağda çözünen steroid yapılı bir prohormondur. Birçok dokuda D vitamini reseptörleri bulunmakla birlikte reseptör düzeyindeki etki D vitamininin aktif formu ile sağlanmaktadır. D vitamini kalsiyum ve fosfor dengesini ayarlamaktadır. Böylece kemik metabolizmasını kontrol etmektedir. D vitamini vücut direncini arttırır ve enfeksiyonlara karşı koruma sağlar. Vücudumuzdaki birçok sistem üzerinde etkisi olan D vitamini daha çok kemik sağlığı ve kalsiyum homeostazına olan etkileriyle bilinse de yapılan çalışmalarda immün (bağışıklık) sistem üzerinde çeşitli etkileri olduğu görülmüştür. İmmün sistem regülasyonunda rol alan D vitamini immün sistemde antimikrobiyal fonksiyonları destekler, inflamatuvar aktiviteyi azaltır ve adaptif immün yanıtı geciktirir. D vitamini eksikliğinde, bağışıklık tepkileri bozulabilmektedir. D vitamininin yetersiz veya eksik olması durumunda, COVID-19 virüsünün vücudumuzda olumsuz etkileri olduğu bildirilmektedir. COVID-19 virüsüne yakalanan hastalarda doğal bağışıklık sistemi, bakteriyel ve viral enfeksiyonlara yanıt vermek için pro-inflamatuvar ve anti-inflamatuvar sitokinler üretir. Enfeksiyona karşı kontrolsüz ve aşırı şekilde sitokin üretimi sitokin fırtınasına neden olmaktadır. D vitamini alınması, pro-inflamatuvar sitokinlerin ekspresyonunu azaltmakta ve anti-inflamatuvar sitokinlerin ekspresyonunu artırmaktadır. D vitamini, COVID-19 virüsü sonucu meydana gelen sitokin fırtınasını azaltarak hücresel bağışıklığa olumlu yönde etki etmektedir. D vitamini eksikliğinin yaygın olarak görüldüğü popülasyonlarda uygun olarak kullanılan D vitamini takviyesinin COVID-19'un neden olacağı önemli sorunları ve bu virüse yakalanma riskini azaltabileceği sonucuna varılabilir. Güncel literatür doğrultusunda hazırlanan bu derleme makalede D vitamininin immün sistem üzerindeki rolü araştırılarak son zamanlarda genel bir sağlık problemi haline gelen COVID-19 pandemisine olan etkileri ele alınmıştır. Sonuç olarak, D vitamininin COVID-19'u önlemede etkili olabileceği ve COVID-19 virüsüne yakalanan hastalarda olumsuz etkileri azaltabileceği bildirilse de bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: D Vitamini, COVID-19, immün sistem

Abstract

Vitamin D is a fat-soluble steroid prohormone synthesized under sunlight. There are vitamin D receptors in many tissues and effect at the receptor level is exhibited by the active form of vitamin D. Vitamin D regulates the balance of calcium and phosphorus. Thus, it controls bone metabolism. Vitamin D increases body resistance and provides protection against infections. Apart from other effects, vitamin D is known for its effect on bone health, calcium homeostasis and its impact on the immune system. Vitamin D supports antimicrobial functions, decreases inflammatory activity and delays adaptive immune responses. It has been reported that COVID-19 virus has adverse effects on our body if vitamin

D is insufficient or deficient. In patients infected with COVID-19 virus, the innate immune system produces pro-inflammatory and anti-inflammatory cytokines to respond to bacterial and viral infections. Uncontrolled and excessive cytokine production against infection causes a cytokine storm. Vitamin D intake decreases the expression of pro-inflammatory cytokines and increases the expression of anti-inflammatory cytokines; thereby reducing the cytokine storm and improving cellular immunity. It can be concluded that vitamin D supplementation, if used appropriately in populations where vitamin D deficiency is common, can reduce the health problems caused by COVID-19 and the risk of becoming infected with the virus. In this review, the role of vitamin D on the immune system and its effects on COVID-19 pandemic, which is a recent public health issue, has been discussed. In conclusion; although studies show that vitamin D prevents COVID-19 and reduces adverse effects in patients infected with the COVID-19 virus, further studies are needed to elucidate this relationship.

Keywords: Vitamin D, COVID-19, immune system

KANSERDE HÜCRE ÖLÜMÜNÜN BİTKİSEL NUTRASÖTİKLERLE UYARILMASININ SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Cell Death Stimulation In Cancer By Nutraceuticals Through Cytological And Nutritional Genomics Approaches

Sena Cihan Kır

Yüksek Lisans, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: senakir@outlook.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Kontrolsüz hücre büyümesi ve yayılmasıyla karakterize bir hastalık olan kanser, dünya üzerinde yaygın bir mortalite sebebidir. Dünya üzerinde yaklaşık her 6 ölümden birinin, ülkemizde ise her 5 ölümden birinin etiyolojisinde kanser bulunmaktadır. Normal bir hücre döngüsünde hücre bölünmesi çeşitli kontrol noktaları tarafından düzenlenir. Fakat bu kontrol noktalarını etkileyen mutasyonlar meydana gelmesi sonucu hücre döngüsü bozulabilmekte ve bu değişiklikler kansere neden olabilmektedir. Kanser gelişiminde tümör baskılayıcı fonksiyonların, apoptozisin ve otofajinin engellenmesinin söz konusu olabileceği düşünülmektedir. Apoptozis, hücre hasarı veya harici stresin bir sonucu olarak gerçekleşebilmekle birlikte, normal gelişim ve morfogenez sırasında da meydana gelen önemli bir programlanmış hücre ölüm mekanizması olarak tanımlanmaktadır. Çok hücreli organizmaların hücreleri için önemli bir terminal yoldur. Hücre homeostazı farklılaşma, gelişme ve ölüm gibi çeşitli biyolojik olayları kapsamaktadır. BCL-XL'i de içine alan BCL-2 gen ailesi tarafından kodlanan ve apoptozisten kaçışı sağlayan proteinlerin kontrolünde iki önemli transkripsiyon faktörü olan P-53 ile c-MYC arasındaki etkileşimin önem taşıdığı ortaya konmuştur. Hücre metabolizmasının anabolik yolaklarını arttıran genlerin ekspresyonunu uyaran mTOR'un apoptozis ve otofajiyi içine alan programlanmış hücre ölüm mekanizmalarından kaçışta kritik olduğu bilinmektedir. Bu durumun ise AMPK'nın mTOR üzerindeki baskılayıcı etkisiyle kontrol altına alındığı vurgulanmaktadır. Kanserde bu genlere ve apoptotik yolaklara yönelik tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Cerrahi, kemoterapi, radyoterapi, hedefe yönelik tedavi ve immünoterapi kanser tedavisinde sıklıkla başvurulan yöntemlerdir. Fakat kanserin hâlâ kesin bir tedavisi yoktur ve her yöntemin kendine özgü çeşitli avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Ayrıca bu yöntemlerin yan etkileri fazladır. Bu sebeple son yıllarda çeşitli biyoaktif ve antineoplastik bileşene sahip bitkilerin kanser tedavisinde kullanımına eğilim artmıştır. Bitkisel gıdalar; mikrobesin ögeleri ve çoklu doymamış yağ asitleri ile nutrasötik olarak değerlendirilen glukozinolatlar, flavonoidler, polifenoller, fitoöstrojenler, fitosteroller, lignanlar, terpenler ve fitatlar vb. gibi sekonder (ikincil) metabolitler dahil olmak üzere sağlık için yararlı çeşitli bileşenler içermektedir. Bu bileşenlerden bazılarının kanser tedavisinde olumlu etkileri bulunmaktadır. Bu kitap bölümünün amacı kanser ile kanser tedavisinde hedef alınabilecek hücre ölüm mekanizmalarını moleküler düzeyde incelemek ve bu mekanizmaları etkileme potansiyeli taşıyan bitkisel nutrasötiklerle tedavi yaklaşımlarında doğru strateji geliştirebilmenin önemini anlatmaktır.

Anahtar Kelimeler: kanser, apoptozis, otofaji, nutrasötik

Abstract

Cancer, a disease characterized by uncontrolled cell growth and proliferation, is a highly prevalent cause of mortality worldwide. Cancer is responsible in the etiology of approximately one in 6 deaths in the world and one in every 5 deaths in our country . Cell division in a normal cell cycle is regulated by several checkpoints. However, if some mutations affect these checkpoints, the cell cycle disrupted and these changes can cause cancer. It is thought that inhibition of tumor suppressor functions, apoptosis and autophagy may be involved in cancer development. Although apoptosis can occur as a result of cell damage or external stress, it is defined as an important programmed cell death mechanism that also occurs during normal development and morphogenesis. Apoptosis is an important terminal pathway for cells of multicellular organisms. Cellular homeostasis includes various biological events such as differentiation, development, and death. It has been demonstrated that the interaction between P-53 and c-MYC, two important transcription factors, is important in the control of proteins encoded by the BCL-2 gene family, including BCL-XL, and that enable escape from apoptosis. It is known that mTOR, which stimulates the expression of genes that increase anabolic pathways of cell metabolism, is critical in escape from programmed cell death mechanisms, including apoptosis and autophagy. It is emphasized that this situation is controlled by the suppressive effect of AMPK on mTOR. In cancer, it is of great importance to develop treatment methods targeting these genes and apoptotic pathways. Frequently used methods in cancer treatment include surgery, chemotherapy, radiotherapy, targeted therapy and immunotherapy. However, there is still no definite cure for cancer, and each method has its own advantages and disadvantages. In addition, these methods have many side effects. For this reason, in recent years, there has been an increasing tendency to use plants containing various bioactive and antineoplastic components in cancer treatment. Plant-derived foods contain various benefical components including micronutrients, polyunsaturated fatty acids and nutraceutics, which are seconder metabolites such as glucosinolates, flavonoids, polyphenols, phytoestrogens, phytosterols, lignans, terpenes and phytates. Some of these components have positive effects in cancer treatment. The aim of the present book section is to examine the cell death mechanisms that can be targeted in cancer treatment at the molecular level and to explain the importance of developing the correct strategies in the treatment approaches with plant nutraceuticals that have the potential to affect these mechanisms.

Keywords: cancer, apoptosis, autophagy, nutraceutics

İMMÜN SİSTEM İLE METASTAZ İLİŞKİSİNİ HEDEF ALAN BİTKİSEL NUTRASÖTİKLERLE KANSER TEDAVİISİNİN SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of The Cancer Treatment By Plant-Derived Nutraceuticals Targeting The Relationship Between Immune System And Metastasis Through Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Cerenay Sarıer

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sariercerenay@gmail.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Kanser, hücre bölünmesinin kontrol kaybı sebebiyle sürekli hale gelmesi sonucu hızlı büyüyen ve kapsül geliştirmeyen malign (habis) tümör yapısı olarak tanımlanmaktadır. Kanser hücrelerinin sınırsız bir şekilde çoğalmasını kolaylaştıran mekanizmalardan biri metastazdır. Bu yolla komşu dokulara yayılabilmeleri mümkün olmaktadır ve hatta anjiyogenez yaparak dolaşım yoluyla daha uzak vücut bölgelerine de ilerleyebilmektedirler. Kanserin tüm gelir düzeylerine sahip ülkelerde görülebildiği ve Dünya çapında önde gelen bir ölüm nedeni olduğu bildirilmiştir. Kanserle mücadele toplumlar için önemli bir ekonomik yük oluşturmaktadır. Kanserde mortalite ve morbidite oranının ise popülasyonda büyüme, yaşlanma ve riskli yaşam tarzının benimsenmesine bağlı olarak hızla artması beklenmektedir. İmmün sisteminin fonksiyonunu bozan durumlar kanser için predispozan faktörler olarak bilinmektedir. İmmün sistem tarafından yok edilemeyen kanser hücreleri kontrolsüz biçimde çoğalarak bulundukları dokuyu istila etmektedirler. Tümör mikroçevresinde bazı immün sistem elemanlarının MMP ailesine ait mediatörler, VEGF gibi büyüme faktörleri, IL-6 gibi bazı sitokinler ve kemokinler yoluyla tümör anjiyogenezini kolaylaştırarak metastazı sağladığı bulunmuştur. Hipoksik koşullarda aktifleşen bir transkripsiyon faktörü olarak HIF-1α'nın da VEGF ve MMP ailesine ait mediatörleri kodlayan genlerinin transkripsiyonunu sağladığı bilinmektedir. VEGF ve VEGFR etkileşiminin de intraselüler düzeyde MAPK sinyal modülünü uyararak hem proliferasyonu hem de metastazı desteklediği belirtilmektedir. Kanser hücrelerindeki metastaz potansiyelinin, HIF-1α ile ilişkileri sebebiyle TP53 ve MYC genlerindeki mutasyonlardan etkilenebileceği de düşünülmektedir. Bulundukları bölgelerde sınırlı kalmayarak komşu dokulara da yayılım gösteren kanser hücreleri, kan ve lenf dolaşımı yoluyla vücudun oldukça uzak bölgelerine metastaz yapabilmektedirler. Kontrolsüz mitoz bölünmenin sonucu olarak proliferasyon yoluyla primer heterojen tümör üretilmektedir. Apoptozis programlanmış bir hücre ölümü alt tipi olup, genomda kodlanmış intihar programından sorumlu genlerin ekspresyonuyla aktifleşmektedir ve tümörün ilerlemesini önleyen önemli mekanizmlardan biri olduğu bilinmektedir. İmmün sistemi zayıflatan faktörlerin ortadan kaldırılması kanser tedavisinin ilk basamağını oluşturmaktadır. Kanser hücrelerinin metastaz yaptığı bölgeleri ve metastaz düzeyini tahmin etmek olanaksız olduğu için, tedavisinde immün sistemin güçlendirilmesi de bulunmaktadır. Nutrasötikler hastalıkların önlenmesinde veya tedavisinde kullanılan gıda bileşenleri olarak değerlendirilmektedir. Nutrösötikler genellikle gıda olmayan bir taşıyıcı içerisinde, diyet ile sağlanabilecek tüketim miktarından çok daha yüksek düzeylerde tablet, kapsül ve sıvı preperatlar olarak hazırlanmaktadırlar. Nutrasötikler, vücut fonksiyonunu destekleme veya onarma işlevine sahip gıdalardan izole edilip, oldukça yüksek düzeylerde hazırlanan ürünlerdir. Kronik bir hastalığa karşı koruyucu olabilen veya fizyolojik bir yarar gösterebilen, ancak ilaç olarak kabul edilmeyen desteklerdir. Son yıllarda kanser

gelişiminin önlenmesi veya ilerlemesinin durdurulması amacıyla nutrasötik kullanımı oldukça dikkat çekmektedir. Bu kitap bölümünün amacı immün sistem hücrelerinin foksiyonlarının desteklenmesi, metastazın engellenmesi ve apoptotik uyarım gibi süreçlerde yer alan kanserle ilişkili moleküler yolakların nutrasötiklerden nasıl etkilenebileceklerinin anlaşılmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: kanser, metastaz, immün sistem, nutrasötik

Abstract

Cancer is defined as a malignant tumor structure that grows rapidly as a result of the continuous loss of cell division and does not develop capsules. One of the mechanisms that facilitates the unlimited reproduction of cancer cells is metastasis. It is possible for them to invade to neighboring tissues by this way, and even by performing angiogenesis, they can move to more distant body parts through circulation. It has been reported that cancer can be seen in countries of all income levels and is a leading cause of death worldwide. The fight against cancer poses an important economic burden for societies. Mortality and morbidity rates in cancer are expected to increase rapidly due to population growth, aging and adoption of risky lifestyle. Conditions that disrupt the function of the immune system are known as predisposing factors for cancer. Cancer cells, which cannot be destroyed by the immune system, multiply uncontrollably and invade the tissue in which they are located. It has been found that some components of the immune system in the tumor microenvironment reinforce metastasis by facilitating tumor angiogenesis through mediators belonging to the MMP family, growth factors such as VEGF, some cytokines such as IL-6, and chemokines. As a transcription factor activated under hypoxic conditions, HIF-1α is known to involve in the transcribtion of genes encoding VEGF and MMP family mediators. It is stated that the interaction between VEGF and VEGFR also promotes both proliferation and metastasis by stimulating the MAPK signal module at the intracellular level. It is also thought that the metastasis potential in cancer cells may be affected by mutations in TP53 and MYC genes due to their relationship with HIF-1α. Cancer cells, which are not limited to their regions but also invade to neighboring tissues, can metastasize to very distant parts of the body through the blood and lymph circulation. Primary heterogeneous tumor is produced by proliferation as a result of uncontrolled mitosis. Apoptosis is a programmed cell death subtype, activated by the expression of genome-encoded suicide program genes and is known to be one of the important mechanisms preventing tumor progression. Elimination of factors that weaken the immune system constitutes the first step in cancer treatment. Since it is impossible to predict the areas where cancer cells metastasize and the level of metastasis, strengthening the immune system is also included in its treatment. Nutraceuticals are considered as food ingredients used in the prevention or treatment of diseases. Nutraceuticals are generally prepared in a non-food carrier as tablets, capsules and liquid preparations at levels much higher than the amount that can be provided by the diet. Nutraceuticals are products that are isolated from foods having supporting or restoring body function and prepared at very high levels. They are supplements that can be protective against a chronic disease or show a physiological benefit, but are not considered a drug. In recent years, the use of nutraceuticals to prevent cancer development or to arrest its progression has attracted considerable attention. The aim of present book section is to provide an understanding of how cancer-related molecular pathways involved in processes such as supporting the functions of immune system, preventing metastasis and promoting apoptosis can be affected by nutraceuticals.

Keywords: cancer, metastasis, ımmune system, nutraceuticals

OCCUPATIONAL HAZARDS IN UNIVERSITY EMPLOYEES: ECUADORIAN CASE STUDY

Lourdes Ruiz

Obuda University, ECUADOR
e-mail: lourdes.ruiz@bgk.uni-obuda.hu

Tibor Kovacs

Obuda University, HUNGARY
e-mail: kovacs.tibor@bgk.uni-obuda.hu

Dr. Richard Perez

Universidad Tecnica De Cotopaxi, ECUADOR
e-mail: richard.perez@utc.edu.ec

Abstract

Any type of job comes with different occupational hazards. Office-bounded positions had become pervasive over the past years. Moreover, the pandemic crisis experienced in 2020 shifted these jobs to home office generating unexpected hazards. The case study presented below collected primary data from 409 university employees through biometric screenings and analyzed it using descriptive and inferential statistics. Chi-square tests established statistically significant associations between type of occupation and characteristics such as gender, body mass index, blood and urine sample laboratory results, and age. Logistic regression determined two significant factors that contribute to occupational diagnosis (gender and physical exam results). The study identified clinical problems and pathologies related to mental work. These results were pivotal for identifying specific work hazards such as obesity, musculoskeletal disorders, eye problems, and metabolic diseases.

Keywords: Hazards, occupational, safety, health

ZİZİPHUS JUJUBA MEYVESİNİN ANTİNEOPLASTİK ETKİSİNİN SİTOLOJİK VE NUTRİSYONEL GENOMİK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Antineoplastic Effect Of Ziziphus Jujuba Fruit With Cytological And Nutritional Genomic Approaches

Sena Cihan Kır

Yüksek Lisans, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: senakir@outlook.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Antioksidan, antienflamatuar, hepatoprotektif, gastrointestinal koruyucu ve yatıştırıcı özellikleri içine alacak şekilde sağlık üzerine birçok olumlu etkisinin olduğu bilinen Z. jujuba'nın antitümör, antiproliferatif ve antioksidan özelliklerinden ileri gelen antikanser etkisi ile ilgili çalışmalar son yıllarda artmıştır ve artmaya da devam edeceği öngörülmektedir. Bu çalışmalar Z. jujuba'nın in vitro olarak meme, serviks, over, melanom, lösemi, lenfoma, hepatoselüler karsinom, kolorektal, böbrek ve akciğer gibi farklı kanser hücre serileri üzerinde; in vivo olarak da hepatoselüler karsinom, meme, mide ve kolon kanserleri üzerinde antiproliferatif ve apoptotik etkilere sahip olduğunu göstermiştir. Genel olarak yapılan çalışmalar gözden geçirildiğinde bu antikanser etkinin daha çok Z. jujuba ekstresinin içeriğindeki betulik asit, ursolik asit ve oleanolik asit gibi triterpenik asitler ile polisakkaritlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Z. jujuba ekstresinin çeşitli kanser hücrelerinde proliferasyonu önleyici etki gösterdiği ortaya konmuştur. Z. jujuba ekstresinin hücre döngüsünün düzenlemesinde rol oynayan genlerin ekspresyonu üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bunlar arasında Siklin D1'in baskılanması ile TP53, CDKN1A ve CDKN1B genlerinin (tümör supresörler) ekspresyonunu artırılması bulunmakta; ayrıca BAX ve BCL2 gibi apoptozisi düzenleyen genlerin ekspresyonunu ve hücresel düzeylerini değiştirmektedir. Bu durum tümör hücrelerinde hücre döngüsünün kontrol altına alınması ve hasarlı hücrelerde apoptozisin uyarılmasıyla tümörün ilerlemesinin engellenmesini sağlamaktadır. Betulinik asit temel olarak apoptozisin mitokondriyal intrinsik yolağını kaspaz bağımlı ve kaspaz bağımsız mekanizmalarla hedef alarak indüklemekte, immünite ile ilişkili genlerin transkripsiyonunu sağlayan bir transkripsiyon faktörü olan NF-kB'yi aktive ederek ve DNA topoizomeraz enziminin inhibasyonuyla hücre proliferasyonunu engelleyerek kanser hücrelerinde sitotoksik etki göstermektedir. Ursolik asitin AMPK ve mTOR etkileşimi üzerine etkisinin gösterilmesiyle; hücre proliferasyonunda, metastazda, apoptoziste ve anjiyogenezde rolü olan birçok molekülü hedef alabilmesinin mümkün olduğu görülmektedir. AMPK ile mTOR etkileşimi dikkate alınarak, ursolik asitin özellikle otofajik hücre ölümü üzerindeki etkisinin araştırılması anlamlı olacaktır. Oleanolik asitin MAPK / ERK sinyal yolağının inhibisyonuyla apoptozu indükleyerek ve STAT3 sinyal yolağının baskılanmasıyla metastazı önleyerek antitümör etki gösterdiği bulunmuştur. İçeriğindeki polisakkaritler ise onkojenezi tümörlere karşı immün yanıtın gelişmini sağlayarak ve tümör hücrelerinde apoptozisi uyararak önlemektedir. Bu kitap bölümünün amacı Z. jujuba ekstresinin ve içeriğindeki bazı biyoaktif bileşenlerin antineoplastik etkisini ve bu etkinin altında yatan mekanizmaları açıklığa kavuşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ziziphus jujuba, triterpenik asitler, kanser.

Abstract

Z. jujuba, which is known to have many positive effects on health including antioxidant, anti-inflammatory, hepatoprotective, gastrointestinal protective and sedative properties, has increased in recent years and it is predicted that it will continue to increase. These studies were carried out on different cancer cell lines of Z. jujuba such as breast, cervix, ovary, melanoma, leukemia, lymphoma, hepatocellular carcinoma, colorectal, kidney and lung in vitro; It has also shown in vivo antiproliferative and apoptotic effects on hepatocellular carcinoma, breast, stomach and colon cancers. When the studies conducted in general are reviewed, it is thought that this anticancer effect may be mostly caused by triterpenic acids such as betulic acid, ursolic acid and oleanolic acid and polysaccharides contained in Z. It has been demonstrated that Z. jujuba extract has an anti-proliferation effect in various cancer cells. Z. jujuba extract has an effect on the expression of genes involved in cell cycle regulation. These include suppression of Cyclin D1 and increasing the expression of TP53, CDKN1A and CDKN1B genes (tumor suppressors); it also alters the expression and cellular levels of genes that regulate apoptosis, such as BAX and BCL2. This situation prevents tumor progression by controlling the cell cycle in tumor cells and inducing apoptosis in damaged cells. Betulinic acid basically induces the mitochondrial intrinsic pathway of apoptosis by targeting caspase-dependent and caspase-independent mechanisms, activating NF-kB, a transcription factor that provides the transcription of immunity-related genes, and inhibiting cell proliferation by inhibiting DNA topoisomerase enzyme. Showing the effect of ursolic acid on AMPK and mTOR interaction; It seems possible that it can target many molecules that play a role in cell proliferation, metastasis, apoptosis and angiogenesis. Considering the interaction between AMPK and mTOR, it would be meaningful to investigate the effect of ursolic acid on autophagic cell death. Oleanolic acid has been found to have an antitumor effect by inducing apoptosis by inhibition of the MAPK / ERK signaling pathway and preventing metastasis by suppressing the STAT3 signaling pathway. The polysaccharides in its content prevent oncogenesis by providing the development of an immune response against tumors and by stimulating apoptosis in tumor cells. The purpose of this book section is to elucidate the antineoplastic effect of Z. jujuba extract and some of its bioactive compounds and the mechanisms underlying this effect.

Keywords: Ziziphus jujuba, triterpenic acids, cancer

SİLYBUM MARİANUM BİTKİSİNİN BİYOAKTİF BİLEŞENLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation Of Bioactive Components Of Silybum Marianum Plant And Its Effects On Health

Cerenay Sarıer

Öğrenci, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: sariercerenay@gmail.com

Emine Sacide Çağlayan Aydoğan

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: escaglayan@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-0647-0201

Özet

Silybum marianum'un toprak üstü kısımları ve meyvelerinin drog olarak kullanıldığı, ayrıca yaprak ve çiçeklerinin sebze gibi haşlanarak ve salatası yapılarak tüketildiği bilinmektedir. Bitkinin tohum tozu veya sıvı ekstresi kullanılmaktadır. S. marianum Dünya'da Güney-Batı Avrupa, Avustralya, Kuzey Afrika ve Batı Asya'da yetişmekte; Akdeniz ülkeleri ve Rusya'nın güneyinde yaygın olarak görüldüğü bilinmektedir. S. marianum'un karaciğer üzerinde hepatoprotektif ve hepatorejeneratif etkisinin bulunduğu bildirilmiştir. Sindirim sisteminde motiliteyi düzenleyici fonksiyon gösterdiği, safra ve böbrek hastalıkları üzerinde oldukça etkili olduğu belirtilmiştir. S. marianum preparatlarının genel olarak antikarsinojenik ve antioksidan özelliklerinden bahsedilmektedir. S. marianum'un ana biyoaktif bileşeninin silymarin olduğu bilinmektedir. S. marianum meyvelerinde flavonoid yapıda apigenin, krisoeriol, eriodiktiol ve naringenin bulunmaktadır. Tohumunda ise yine flavonoid yapıda taksifoline de rastlanmıştır. S. marianum bileşimindeki silymarin ve başlıca aktif flavonolignan olan silibinin sebebiyle; farklı kanser türlerinde kemopreventif bir etkinin sağlanması, tümör kemoresistansının önlenmesi ve antineoplastik ajanlara karşı kemosensitivitenin arttırılması uygulamaları için iyi bir aday olarak karşımıza çıkmaktadır. Primer çalışmalarda özellikle S. marianum'un kemopreventif etkisi ve büyük olasılıkla kanser tedavisine yardımcı bir ajan olarak kullanılması üzerinde durulmuştur. Buna rağmen tedavi uygulamalarında kullanılabilirliğinin sağlanmasında daha fazla hayvan deneyi ve klinik araştırma sonucuna ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. S. marianum'un insanlarda ilaçla etkileşiminin nadir rastlanan bir durum olduğu bildirilmiştir. S. marianum'un farklı preparatlarının güvenilir olduğu, yan etkisi olmadığı ve tolere edilebilir olduğu belirtilmektedir. S. marianum tohumlarından hazırlanmış ürünlere kolay erişilebilmektedir. Bu bitkinin tohumlarının çiğ olarak kullanılabilir veya çay olarak tüketilebilir olduğu da belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: silybum marianum, silymarin, silibinin, kanser

Abstract

It is known that the above-ground parts and fruits of Silybum marianum are used as drugs, and also that its leaves and flowers are boiled like vegetables and consumed by making salads. The seed powder or liquid extract of the plant is used. S. marianum grows in South-Western Europe, Australia, North Africa and Western Asia in the world; It is known to be common in the Mediterranean countries and the south of Russia. It has been reported that S. marianum has hepatoprotective and hepatoregenerative effects on the liver. It has been stated that it functions to regulate motility in the digestive system and is very effective on bile and kidney diseases. The anticarcinogenic and antioxidant properties of S. marianum preparations are generally mentioned. It is known that the main bioactive

component of S. marianum is silymarin. S. marianum fruits contain apigenin, chrysoeriol, eriodicthiol and naringenin in flavonoid structure. Taxipholine in flavonoid structure was also found in its seed. Due to silymarin in the composition of S. marianum and silibinin, which is mainly active flavonolignan; It appears to be a good candidate for the applications of providing a chemopreventive effect in different cancer types, preventing tumor chemoresistance and increasing chemosensitivity against antineoplastic agents. In primary studies, especially the chemopreventive effect of S. marianum and its use as an auxiliary agent in cancer treatment were emphasized. However, it is thought that more animal experiments and clinical research results are needed to ensure its usability in treatment applications. It has been reported that the interaction of S. marianum with the drug in humans is a rare occurrence. It is stated that different preparations of S. marianum are safe, have no side effects and are tolerable. Products prepared from S. marianum seeds are easily accessible. It is also stated that the seeds of this plant can be used raw or consumed as tea.

Keywords: silybum marianum, silymarin, silibinin, cancer

AFET VE ACİL DURUMLARDA ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMUNDA YOL ŞARTLARINA UYUM

EXCEEDING THE SITUATIONS THAT MAY BE OBSTACLE TO THE PRESENTATION OF EMERGENCY SERVICES IN DISASTERS AND EMERGENCY SITUATIONS

Nevzat Adıyaman

Öğrenci, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: nevzatadiyaman@hotmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-2407-5632

Tolga Bekler

Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, TÜRKİYE
e-mail: tbekler@comu.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9475-8626

Özet

Afet ve olağan dışı durumlar can ve mal kayıplarının yanı sıra çevresel sorunlara neden olabilirler. Can kayıplarını en az düzeyde tutmak, afetten veya acil durumdan sonra bireyin yaşamını en iyi şekilde idame etmesini sağlamak için birtakım çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar içerisinde olan Acil Sağlık Hizmetleri hayati önem arz eder. Ülkemizde Acil Sağlık Hizmetlerinin hastane öncesi sürecinde, 112 Acil Sağlık birimleri ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) etkin rol alır. Bireyin olay yerinde başlanan tedavisine uygun sağlık birimine ulaşana kadar devam edilir. Gerekli hallerde UMKE tarafından sahra hastaneleri kurulur.

Afetler meydana geldiği alanlarda alt yapıların bozulmasına, ulaşımın sekteye uğramasına neden olabilir, bu durumlar hizmet akışını engelleyebilir. İllerde Sağlık bakanlığı temsil eden İl Sağlık Müdürlükleri, afet ve olağan dışı durumlara hazırlık görevlerini üstlenir. İl Sağlık Müdürlükleri Sağlık Hizmetleri Başkanlığı birimine bağlı, Acil Sağlık Hizmetleri Birimi ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi bu görevlerin yerine getirilmesini sağlar. Bu görevlerin en iyi şekilde yapılması için belirtilen birimler devamlı olan eğitimler düzenler ve eğitimlerin güncelliğini korur. Bu eğitimlerin temel amacı hizmet kalitesini en üst düzeye çıkarmaktır, ancak bazı durumlarda hizmet akışına engel teşkil edebilecek durumlar olabilir. Bunların başında hasta/yaralıya ulaşmada yaşanan güçlükler belirtilebilir. Ulaşımın sekteye uğramasından kaynaklanan gecikmeler saniyelerin önem arz ettiği Acil Sağlık Hizmetlerinde istenmeyen bir durumdur. Bu durumların önüne geçmek için belirtildiği üzere illerde yerel imkanların sağladığı düzeylerde 'ileri Sürüş Teknikleri Eğitimi' yapılmaktadır. ancak bu eğitimler sürekli eğitimler değillerdir. Acil Sağlık Hizmetleri sunumuna engel teşkil edebilecek engellerin aşılması için süreklilik arz eden 'Acil Sağlık Hizmetlerin Yol Dışına Çıkılması Gereken Durumlarda Hizmet Sunumu' adıyla rutin eğitimlere dahil edilebilecek bir eğitim modeli oluşturulabilir.

Anahtar Kelimeler: Acil sağlık hizmetleri, Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi, afet ve olağan dışı durum

Abstract

Disasters and extraordinary situations can cause environmental problems as well as loss of life and property. Some efforts are made to keep the loss of life to a minimum and to ensure the best survival of the individual after a disaster or emergency. Emergency Health Services, which are included in these studies, are of vital importance. In our country, the 112 Emergency Health Units and the National

Medical Rescue Team (UMKE) play an active role in the pre-hospital process of Emergency Health Services. The treatment of the individual, started at the scene, continues until he reaches the appropriate health unit. Field hospitals are established by the UMKE when necessary.

In areas where disasters occur, infrastructures may deteriorate, transportation may be interrupted, and these situations may hinder the flow of services. Provincial Health Directorates representing the Ministry of Health in the provinces undertake the tasks of preparation for disasters and extraordinary situations. The Emergency Health Services Unit and Disaster Health Services Unit, affiliated to the Health Services Presidency of the Provincial Health Directorates, ensure the fulfillment of these duties. In order to perform these tasks in the best way, the specified units organize continuous trainings and keep the training up to date. The main purpose of these trainings is to maximize the service quality, but in some cases there may be situations that may hinder the flow of service. Difficulties in reaching the patient / injured can be mentioned at the beginning of these. Delays caused by the interruption of transportation are undesirable in Emergency Health Services, where seconds are important. As stated in order to prevent these situations, 'Advanced Driving Techniques Training' is provided in the provinces at the levels provided by local facilities, but these trainings are not continuous trainings. In order to overcome the obstacles that may hinder the provision of Emergency Health Services, an ongoing training model can be created that can be included in routine trainings under the name of 'Emergency Health Care Service Delivery in Cases Requiring Going Out of the Way'.

Keywords: emergency health services,national medical rescue team,disaster and unusual situation

THE DIGITAL TRANSFORMATION OF THE HEALTHCARE INDUSTRY. THE LAB TEST DIRECTORY SOFTWARE SELECTION PROCESS IN BEAUMONT HEALTH SYSTEM

Laura Agolli

Oakland University, UNITED STATES
e-mail: lagolli@oakland.edu

Rriollza Agolli

University , ALBANIA
e-mail: roza_ag@hotmail.com

Abstract

Electronic Health Record (EHR) systems have a great impact in upgrading and improving the quality of care for patients. EHRs have the ability to bridge the gap of interaction between healthcare providers and patients. A government regulation in 2009 requires the implementation of an Electronic Health Records in all healthcare institutions in the United State. The purpose of this Act was to store, integrate and consolidate patients' protected health information. In terms of laboratories, there is an increase in demand for electronic delivery of laboratory results. Therefore, for laboratories to establish connectivity with an EHR, it is important to make a smart choice.

This paper tries to identify some of the main issues that laboratory staff come across at Beaumont, provide a comparison of the top three EHR software vendors and find the best alternative that can be used in order to create a multichannel software which will incorporate the intensive agenda. In light of my research, I believe that there is an alternative software for the laboratory department at Beaumont Health System, which would be more efficient compared to the current EHR and I provide a set of recommendations on why to replace the current EHR with a new one, which may sound difficult to implement.

Keywords: EHR, healthcare provider, Epic, lab test directory, alternative.

THE EXPERIENCES OF MIGRANT WOMEN DURING COVID-19: AN AUTOETHNOGRAPHIC EXAMPLE

Nehir Tataroğlu

Student, Hacettepe University, TURKEY
e-mail: nehirtataroglu@gmail.com

Abstract

In this study, the experiences of migrant women during the Covid-19 pandemic and how the impact of Covid-19 pandemic relates to their emotional and social well-being is discussed with an autoethnographic perspective. Since the beginning of 2020, the Covid-19 pandemic has been causing a global crisis with various economic, social and political consequences. The restricting effect of the pandemic has influenced women and other disadvantaged groups, resulting in the diversification of forms of power. On the other hand, the pandemic, which led to the re-discussion of the boundaries between the public and private spheres and the structural injustice, has revealed new findings regarding the women's experiences. This study is aimed to understand these experiences in unstructured online interviews with migrant women from various countries. The researcher, I, intertwined with the Covid-19 experience and the immigration experience, aim to understand the relationship between these two and how narratives about womenhood change with this process from a feminist perspective. In order to do that, with a self-reflexive view, I seek to understand the changing dynamics of migration and the pandemic through my own experience and culture. Discussing the findings I have reached with the interviews with migrant women and the recording of my own experiences during this time, I conclude that in the time of Covid-19, many injustices have deepened further. Yet the experience of women is not unique, they vary. The interpretation of well-being is constructed interactively, macro narratives could mislead researchers and when it comes to immigration, controversial areas in feminist theory such as home might be approached more cautiously.

Keywords: Covid-19, women, migration, autoethnography, social well being

ALZHEİMER HASTALIĞI TANISI OLAN BİREY VE KÜLTÜRÜN ETKİSİ

The Impact Of Individual And Culture With A Diagnosis Of Alzheimer's Disease

Dilek Doruk Kondakçı

Trakya Üniversitesi, TÜRKİYE

e-mail: ddkondakci@gmail.com

Özet

Demans, dünyada daha çok düşük ekonomik düzeye sahip ülkelerde milyonlarca insanı etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Hastalık bilişsel becerilerin azalması ile bireyde günlük yaşam aktivitelerinin gerçekleştirilmesinde yetersizlikle karakterizedir. Yaşlı bireylerde engellilik ve ölüme neden olan hastalıklar arasında önemli yeri vardır.

Alzheimer hastalığı, demansın en yaygın görülen tipidir. Dünya nüfusunda beklenen artış ve yaşam süresinin uzamasına paralel olarak gelecek yıllarda Alzheimer hastalığı görülme sıklığının 3 kat artacağı tahmin edilmektedir. Bu durum hastalığın küresel düzeyde önceliklendirilmesini gerektirmektedir.

Demans konusundaki farkındalık önemlidir. Hastalık belirtileri birçok kişi ve kültürde genellikle yaşlılığın normal süreci olarak kabul edilmektedir.

Toplumların çoğu çok kültürlü şekilde yaşamaktadır. Alzheimer hastalığının etkisi tüm etnik gruplara olsa da, farklı gruplarda yaygınlık, tedavi, ölüm oranları, sağlık hizmetine erişim, hastalıkla ilgili harcamalar farklılıklar göstermektedir. Gelecek yıllarda yaşlı nüfusunun artışıyla farklı etnik köken ve kültürden gelen Alzheimer hastalarında kültürel çeşitliliğin ortaya çıkması beklenmektedir.

Alzheimer hastalığında bilgi, sosyal normlar, inançlar ve değerler önemli rol oynamaktadır. Azınlık gruplarda kültürel inançlar doğrultusunda ailenin sorumluluğu, hastalığa ilişkin bilginin sınırlı olması, sosyal damgalanma deneyimleri, sağlık hizmetlerinde iletişim sorunları gibi çeşitli engeller hastanın bakım sürecini etkilemektedir.

Bireyin yakınlarının sahip olduğu kültürel inançlar ve bilgi eksikliği bakıma yönelik tedavi arayışını geciktirmektedir. Ailesi ve çevresindeki bireylerin kültürel yapısı ve inançları göz önünde bulundurulmalıdır. Göçmen ailelerde hastanın bakımının üstlenilmesi ebeveyne karşı olan bir sorumluluk olarak görülmektedir. Kültürel boyutta bilişsel sorunları olan bireyler ve aileleri sosyal damgalanmaya maruz kalmaktadır. Aile bireylerinin hastalıktan utanmaları sosyal damgalanmayı arttırmaktadır.

Kültürel yeterlilik, farkındalık ve bilgiyi içermektedir. Sağlık profesyonellerinin hastaya verdiği bakım bu kriterlerden etkilenmektedir. Bireyin bakımı iyi bir iletişim üzerine temellendirilmelidir. Sağlık çalışanlarının Alzheimer hastası ile etkili iletişim kurması, kültürel ve bilgi açısından yeterli olması önemlidir.

Alzheimer hastaların bakımında karşılaşılan sorunlar, iletişim güçlükleri, bilgi eksikliği, farklı kültürel inançlar, sağlık hizmetlerinde karşılaşılan eşit olmayan uygulamalardır. Sorunlara yönelik farkındalık yaratılması ve kültürel temelli bakım modellerine yönelik yeterlilik sağlanması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer hastalığı, kültür, yaşlı

Abstract

Dementia is an important public health problem affecting millions of people around the world, mostly in countries with low economic status. The disease is characterized by decreased cognitive skills and inability to perform daily life activities of the individual. It has a significant role among diseases that cause disability and death in elderly people. Alzheimer is the most common type of dementia. It is estimated that the prevalence of Alzheimer will increase 3 times in upcoming years matching the expected increase in the world population and the prolongation of life expectancy. Due to this fact, the disease need to be prioritized globally throughout the world. Awareness of dementia is important, where symptoms are generally considered as a normal process elderly people in many societies and cultures. Most societies are multicultural. Although the impact of Alzheimer is on all ethnic groups, the prevalence, treatment, mortality rates, access to healthcare services, and disease-related expenditures vary in different groups. In the future, Cultural diversity of Alzheimer patients is expected to emerge rom different ethnic origins and cultures with the increase in the elderly population. Knowledge, social norms, beliefs and values play an important role in Alzheimer's disease. In minority groups, various obstacles such as family responsibility in line with cultural beliefs, limited knowledge about the disease, social stigma experiences, communication problems with health services affect the care process of the patient. Cultural beliefs and lack of knowledge of the relatives of patients may also delay the search for appropriate care. Cultural structure and beliefs of family and other individuals around patients should be also taken into consideration. Taking care of patients of immigrant families is considered to be the responsibility of the related parents. Culturally, individuals with cognitive problems and their families confront social stigma. It is a fact that, due to this disease, embarrassed family members may increase the social stigma. Cultural competence leads to increased awareness and broader knowledge about the disease. These criteria directly affect the care given to the patient by healthcare professionals. A good communication is fundamental for better patient care. Hence, it is important that healthcare professionals are eligible in terms of culture and knowledge in order to communicate effectively with Alzheimer's patients. Problems encountered with the care of Alzheimer's patients are due to communication difficulties, lack of information, different cultural beliefs, and invalid/insufficient practices encountered in health services. It is important to raise awareness of the problems and to ensure competence in cultur-based care models.

Keywords: Alzheimer's disease, culture, elderly

PROGRAM

ÖYKÜ - 26 Mayıs Çarşamba 2021

10:00 - 11:00	**Açılış Konuşmaları / Opening Session** Assoc. Prof. Dr. Özge Uysal Şahin (Conference Co-Chair, TURKEY) Assist. Prof. Dr. Merve Ertok Onurlu (Conference Co-Chair, TURKEY) Prof. Evren Karayel GÖKKAYA (Curator of the Exhibitions/Çanakkale Onsekiz Mart University, TURKEY) Assoc. Prof. Dr. Nurida NEVRUZOVA (Rating Academy International Relations Coordinator, AZERBAIJAN) Prof. Dr. Sholpan Zharkynbekova (Rating Academy International Relations Coordinator, KAZAKHISTAN) Prof. Dr. Turgay Berksoy (Rating Academy Academic Advisor, TURKEY) Prof. Dr. Mariana Ivanova (Rector of University of Agribusiness and Rural Development, BULGARIA) Prof. Dr. Rafiq Nevruzov (Vice Rector of Baku Slavic University, AZERBAIJAN) Prof. Dr. Suat Uğur (Vice Rector of Çanakkale Onsekiz Mart University, TURKEY)
11:00 - 12:00	**"Sağlık Geleceğinde Yapay Zeka"** **Prof. Dr. Melih BULUT** Emekli Öğretim Üyesi, Profesyonel Tıp Yöneticisi, SASDER Üyesi, TÜRKİYE
12:00 - 12:45	**"Sağlıkta Holistik Bakış ve Paradigma Değişimleri"** **Dr. Öğrt. Üyesi Ömer ÖNDER** İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE
13:30 - 14:00	**"Domestic Violence During the Pandemic-Evidence from Rolling Quarantines in Chile"** **Prof. Dr. Sonia BHALOTRA** University of Warwick, Institute for Social and Economic Research (ISER), UNITED KINGDOM
14:00 - 14:30	**"The Causal Effects of Education on Adult Health, Mortality and Income: Evidence from Mendelian Randomization and the Raising of the School Leaving Age"** **Dr. Matt DICKSON** Institute for Policy Research (IPR), University of Bath, UNITED KINGDOM
14:30 - 15:00	**"Türkiye Sağlık Sisteminin Performansının OECD Ülkeleri ile Karşılaştırmalı Analizi"** **Prof. Dr. Murat ATAN** Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü Bölüm Başkanı, Ankara/TÜRKİYE

“Türkiye Sağlık Sistemi İçerisinde Sağlık Ekonomisi Uygulamaları”

15:00 - 15:30

Dr. Güvenç KOÇKAYA

Sağlık Ekonomisi ve Politikaları Derneği Başkanı, ECONiX Yönetim Kurulu Başkanı, TÜRKİYE

"Sağlık Hizmetlerinde Pazarlama ve Yeni Yaklaşımlar"

15:30 - 16:00

Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU

Atılım Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, Ankara/TÜRKİYE

"The Art of Healing with Clay"

16:30 - 16:45

Caroline DOUGLAS

The Artist, USA

“What ethical values have we learnt through the COVID-19 pandemic and will we really act on these?”

17:00 - 18:00

Prof. Darryl R.J. MACER

President of American University of Sovereign Nations, Scottsdale, Arizona, USA.

Director of Eubios Ethics Institute and Director of the International Peace and Development Ethics Centre at Kaeng Krachan

ÖYKÜ - 27 Mayıs Perşembe 2021

Ethics and Moral Awareness of Artificial ıntelligence

10:00 - 10:30

Prof. Nader GHOTBI

Ritsumeikan Asia Pacific University, Beppu, JAPAN

"Knowledge, attituded and skill of Post Graduate Medical Students regarding Plagiarism in Bangladesh"

10:30 - 11:00

Prof. Shamima P. LASKER

Shahabuddin Medical College & Hospital, Dhaka, BAGLEDSH

“Overcoming the Challenges in Bioethics Education for Improving the Future of Healthcare”

11:00 - 11:30

Prof. Mohammad Shahid SHAMIM

Dow University of Health Sciences, Karachi, PAKISTAN

"Sanat ve İnsan Doğası"

11:30 - 12:00

Prof. Evren KARAYEL GÖKKAYA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE

“Yeni Geliştirilen Gıda Ürünlerin Duyusal Özelliklerinin Beslenme Açısından Önemi”

13:00 - 13:30

Prof. Dr. Yüksel ÖZDEMİR

Toros Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi. Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Mersin/TÜRKİYE

“Diş Hekimliği Eğitiminde Dijital Yerliler”

13:30 - 14:00

Prof. Dr. İlgi TOSUN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Klinik Bilimler Bölümü, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Çanakkale/TÜRKİYE

“Yeni İlaç Geliştirme Süreçleri”

14:00 - 14:30

Dr. Recep Selim ŞENTÜRK,

Ankara Dr. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara/TÜRKİYE

"Bireyden Topluma Sağlık Kültürü"

14:30 - 15:00

Dr. Alper AKÇAM

Tıp doktoru, Genel Cerrahi Uzmanı; Öykü, Roman, Deneme Yazarı, TÜRKİYE

“Türkiye’de Tıbbi Jeolojik Unsurlar ve İnsan Sağlığına Etkileri”

15:00 - 15:30

Dr. Eşref ATABEY

Jeoloji Yüksek Mühendisi / Tıbbi Jeoloji Uzmanı / Yazar / TÜRKİYE

"Sanatta Doğaya Dönüş"

15:30 - 16:00

Prof. Deniz KORKMAZ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Görsel Sanatlar Bölümü, Eskişehir/TÜRKİYE

"Ekolojik Sanat ve Sağlıklı Ekosistemler"

16:00 - 16:30

Doç. Yeşim ZÜMRÜT

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE

"Mûsıkî nın İnsan Üzerindeki Tesirleri"

16:30 - 17:00

Ali EROL

Kültür Bakanlığı Ney Sanatçısı, TÜRKİYE

"Heykelde Eksik Beden İmgesi"

17:00 - 17:30

Doç. Arzu PARTEN ALTUNCU

Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümü, Kocaeli/TÜRKİYE

	“Translational Bioinformatics”
17:30 - 18:00	**Dr. Abhishek KUMAR** Institute of Bioinformatics (IOB), Karnataka, INDIA

ÖYKÜ - 28 Mayıs Cuma 2021

10:00 - 10:30	**"Sağlık Kuruluşlarında Kalite Yönetimi"** **Prof. Dr. Özlem YAYINTAŞ**
10:30 - 11:00	**“Some Contemporary Issues of Sociology of Inclusion and Special Needs”** **Assoc. Prof. Dr Irena NIKAJ** President of the Albanian Sociological Association (ALBSA) and the Albanian Institute of Sociology, ALBANIA
11:00 - 11:30	**“The Risks posed by Covid-19 to the Healthcare Industry. Case of Tirana Retina Institute”** **Dr. Elda DOLLIJA** Business Administration Department, Faculty of Economy, University “Fan S. Noli”, Korçë, ALBANIA
11:30 - 12:00	**"Antibiotic Resistant Bacteria In The Environment And Human Health"** **Assoc. Prof. Dr. Lyudmyla SYMOCHKO** Uzhhorod National University, Faculty of Biology;RD&EC of Molecular Microbiology&Mucosal Immunology, Uzhhorod, UKRAINE
12:00 - 12:30	**"COVID-19 Impacts and Future Challenges to Business Continuity and Crisis Management"** **Assoc. Prof. Ekaterina ARABSKA** University of Agribusiness and Rural Development, Plovdiv, BULGARIA
13:00 - 13:30	**"Reconstructing Macroeconomic Policies in the Shadow of the Pandemic"** **Prof. Dr. Gülçin ÖZKAN** Vice Dean, King’s Business School King’s College London, UNITED KINGDOM
13:30 - 14:00	**"The Dynamic Interdependence in The Demand for Primary and Secondary Care”** **Prof. Dr. Mauro LAUDICELLA** Danish Centre for Health Economics, University of Southern Denmark, DENMARK
14:00 - 14:30	**Pandemi Zamanı Sağlık Sektöründe Kadın Liderlik: Polifarma Örneği** **Vildan KUMRULU** Polifarma İlaç Yönetim Kurulu Başkan Yrd., Tekirdağ/TÜRKİYE

"İşiniz gücünüz Sağlık olsun!"
Moderatör: Öğr. Gör. Ergül SÖYLEMEZOĞLU

14:30 - 15:30

Banu HAMARAT

Polifarma İlaç İnsan Kaynakları Müdürü, İstanbul/TÜRKİYE

İldeniz AKSU

Polifarma İlaç Eğitim ve Gelişim Müdür Yardımcısı, İstanbul/TÜRKİYE

İlaç Sektöründe Biyologların Rolü

15:30 - 16:00

Banu ZAFER

World Medicine Türkiye Mikrobiyoloji Sorumlu Uzmanı, İstanbul/TÜRKİYE

Zehra AYRANCI

World Medicine İlaç Türkiye Mikrobiyoloji Şefi, İstanbul/TÜRKİYE

"Pandeminin İK Dünyasına Etkisi"

16:00 - 16:30

Deniz ŞENOKUR GÜNGÖREN

EFQM Ödüllü Bilim İlaç İnsan Kaynakları Yöneticisi, İstanbul/TÜRKİYE

"Sağlık Eğitiminde Kalite ve Akreditasyon"

16:30 - 17:00

Prof. Dr. Tevfik Murat KOŞAN

Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Medicine, Çanakkale/TURKEY

17:00 - 18:00 **The most innovative paper award ceremony and closing session / En inovatif bildiri ödül töreni ve kapanış oturumu**

ULYA - 26 Mayıs Çarşamba 2021

Sağlık, Beslenme ve Farmakoloji/Health, Nutrition and Pharmacology
Standart Oturum/Standard Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Jale Akgöl (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi/Türkiye)

13:00 - 14:00

HASTANEDE YATAN COVID-19 HASTALARI IÇIN B12 VITAMINI TAKVIYESI GEREKLI MIDIR?
Elif Menekşe (Amasya Üniversitesi / Türkiye)

HASTANEDE YATAN COVID-19 HASTALARINDA B9 VITAMINI EKSIKLIĞININ DEĞERLENDIRILMESI
Muhammed emin Düz (Amasya Üniversitesi / Türkiye)

FAVIPIRAVIRIN L929, K562 VE H1299 HÜCRE HATLARINDA SITOTOKSIK AKTIVITESININ İNCELENMESI
Asiye Yurttaş (İstanbul Sağlık Ve Teknoloji Üniversitesi / Türkiye)

THE EFFECTS OF PESTICIDES ON HUMAN HEALTH AND THE ENVIRONMENT
Jale Akgöl (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık ve Beslenme/Health,and Nutrition
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Emine Sacide Çağlayan Aydoğan (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi /Türkiye)

ARUM DISCORDIS BITKISI BILEŞENLERINDEN VITEKSIN VE FERULIK ASIT KOMBINASYONUNUN İNSAN MEME KANSERINDEKI ANTINEC
Sena cihan Kır (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Hikmet Bayam (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Cerenay Sarıer (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

14:00 - 15:00

İMMÜN SISTEM ILE METASTAZ İLIŞKISINI HEDEF ALAN BITKISEL NUTRASÖTIKLERLE KANSER TEDAVISININ SITOLOJIK VE NUTRISYONE
Cerenay Sarıer (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

ZIZIPHUS JUJUBA MEYVESININ ANTINEOPLASTIK ETKISININ SITOLOJIK VE NUTRISYONEL GENOMIK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDIRILM
Sena cihan Kır (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

ZIZIPUS JUJUBA MEYVESININ BIYOAKTIF BILEŞENLERININ SAĞLIK ÜZERINE ETKILERININ DEĞERLENDIRILMESI
Sena cihan Kır (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık, Eğitim ve Toplum/Health, Education and Community
Standart Oturum/Standard Session

Moderator: Doç. Dr. Halil Fatih Aşgün (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi /Türkiye)

COVİD 19 VE OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ
Seda Cangöl sögüt (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)
Eda Cangöl (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

15:00 - 16:00

GELENEKSEL TIPTA VIRAL ENFEKSIYONLARLA MÜCADELEDE GANODERMA LUCIDUM (REISHI MANTARI) VE PROPOLISIN KULLANILMA
Tülay Bican süerdem (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)
Hanife Akyalçın (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI
Dilek Aygin (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)
Hande Cengiz açıl (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)
Beyzanur Karaman (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)
Özge Yaman (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)
Aysel Gül (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)

Beyzanur Karaman (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)

EVALUATION OF EVIDENCE-BASED MEDICINE STATUS OF PERFUSIONISTS IN TURKEY
H. fatih Aşgün (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)
Jajare muhammad Umar (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Nigeria)
Sonay Oğuz (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

COMBATING CORONA CRISIS: AN ANALYSIS OF PUBLIC RELATIONS IN HEALTHCARE INDUSTRY
Dr.pallavi Mishra (Amity University, Amity School of Communication / India)
Kritika Sharma (Amity University / India)

Farklı Yönleriyle Sağlık/Health in Different Aspects
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Elif Aksöz (Balıkesir Üniversitesi / Türkiye)

NANO İLAÇLAR
Derya selcen Salmanoğlu (Ege Üniversitesi / Türkiye)

16:00 - 17.00

AĞRI YÖNETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI
Ayşenur Dayan (Antalya Bilim Üniversitesi / Türkiye)
Serpil İnce (Akdeniz Üniversitesi / Türkiye)

COVID-19 PANDEMİSİNDE D VİTAMİNİNİN İMMÜN SİSTEME ETKİSİ
Zehra Aldemir (İstanbul Aydın Üniversitesi / Türkiye)
İndrani Kalkan (İstanbul Aydın Üniversitesi / Türkiye)

ULYA - 27 Mayıs Perşembe 2021

Sağlık, Ekonometri ve İstatistik/Health, Econometrics and Statistics
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Özlem Ergüt (Marmara Üniversitesi / Türkiye)

GERIATRIK LOKOMOTIF FONKSIYON ÖLÇEĞI'NIN TÜRKÇE GEÇERLILIK VE GÜVENILIRLIK ÇALIŞMASI
Mustafa Sadıkoğlu (İstanbul Aydın Üniversitesi / Türkiye)
Ebru Kaya mutlu (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa / Türkiye)
Hanifegül Taşkıran (İstanbul Aydın Üniversitesi / Türkiye)

10:00 - 11:00

LOGIT MODEL İLE DİYABET HASTALIĞI BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Mechmet Rısngıts (Marmara Üniversitesi / Türkiye)

COVİD-19 ARAŞTIRMALARINDA TÜRKİYE KAYNAKLI YAYINLARIN SOSYAL AĞ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ
Esra Yurtsever (Marmara Üniversitesi / Türkiye)
Özlem Ergüt (Marmara Üniversitesi / Türkiye)

PROSPECTIVE EVALUATION OF PREOPERATIVE APAIS SCORES IN OUR HOSPITAL
Elif Büyükerkmen (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Bilal atilla Bezen (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

Küreselleşen Dünyada Sağlık/Health in a Globalizing World
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Ayşe Gülce Uygun (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

COVİD – 19 PANDEMİSİNDE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜNÜN ROLÜ: GÖÇMENLER ÖRNEĞİ
Necibe Gündoğan gür (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

11:00 - 12:00

AVRUPA PARLAMENTOSU'NDAKİ SİYASİ GRUPLARIN COVİD-19 YAKLAŞIMININ VE AVRUPA BİRLİĞİ SAĞLIK POLİTİKASINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Pınar Ünkür (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Muzaffer Akdoğan (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

AVRUPA BİRLİĞİ EKİM 2020 TÜRKİYE RAPORUNUN COVİD 19 ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
Pınar Ünkür (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Muzaffer Akdoğan (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

COVID-19 PANDEMİSİ: KÜRESEL SAĞLIK EŞİTSİZLİKLERİ
Aylin Günay atalı (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık İletişimi ve Sağlık Okuryazarlığı/Health Communication and Health Literacy
Panel

Oturum Başkanı: **Doç. Dr. Burcu Şimşek**

Dr. Öğr. Üyesi Şengül İnce

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

"Bu çocuk nasıl maske takacak": Pandemi Döneminde Annelerin Sağlık Bilgilerine Erişimi ve Kullanımı"

13:00 - 14:00

Arş. Gör. Dr. Eda Çetinkaya Yarımçam

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

"Pandemide sağlık okuryazarlığının "Gazete Oksijen" üzerinden incelenmesi"

Dr. Öğr. Üyesi Didem Hekimoğlu Tunç

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Çanakkale/TÜRKİYE

"Bağımlılık ve Damgalama"

Sağlık İletişimi ve Covid-19 Salgını/Health Communications and the Covid-19 Outbreak
Panel

Oturum Başkanı: **Doç. Dr. Şengül İnce**

Doç. Dr. Burcu Şimşek

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

"Pandemide Annelik: Kadınların Dijital Hikayelerinden Salgını Anlamak"

14:00 - 15:00

Nehir Tataroğlu (Doktora Öğrencisi)

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

"Covid-19 Salgınında Kadınların Göçmenlik Deneyimleri: Hangi Evde Kal?" –

Arş. Gör. Dr. Gökçe Zeybek Kabakçı

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

"Hayali Mikroplardan Koronavirüse: Reklamda Sağlık"

Sağlık, İnovasyon ve Eğitim/Health, Innovation and Education
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğr. Üyesi Didem Hekimoğlu Tunç (Çanakkale Onsekiz Mart University / Turkey)

THE DIGITAL TRANSFORMATION OF THE HEALTHCARE INDUSTRY. THE LAB TEST DIRECTORY SOFTWARE SELECTION PROCESS IN BEAUMONT HEALTH SYSTEM.
Laura Agollı (Oakland University / United States)
Rriollza Agollı (University / Albania)

15:00 - 16:00

OCCUPATIONAL HAZARDS IN UNIVERSITY EMPLOYEES: ECUADORIAN CASE STUDY
Lourdes Ruız (Obuda University / Ecuador)
Tibor Kovacs (Obuda University / Hungary)
Richard Perez (UNIVERSIDAD TECNICA DE COTOPAXI / Ecuador)

THE INFLUENCE OF SILVER NANOPARTICLES MADE IN CHITOSAN AREA ON MMP-9 IN EXPERIMENTAL MODELS OF CHRONIC BRONCHITIS
Barbare Ugulava (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University / Georgia)
Naili Shavshishvili (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University / Georgia)
Nino Jalaghonıa (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University / Georgia)

ISSUES AND CHALLENGES FOR YOGA EDUCATION AT SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOLS
Adnan S/o shamshad khan (Al-Falah Universiy Haryana India / India)

Mandira Gupta (Institute of Vocational Studies, Sheikh Sarai / India)

ATTITUDE OF SECONDARY AND SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS YOGA PRACTICE
Adnan S/o shamshad khan (Al-Falah Universiy Haryana India / India)
Mandira Gupta (Institute of Vocational Studies, Sheikh Sarai / India)

Sağlık ve Farmakoloji/Health and Pharmacology
Standart Oturum/Standard Session

Moderator: Doç. Dr. Mine Çardak (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

BIREYE ÖZGÜ TEDAVI-FARMAKOGENETIK
Jale Akgöl (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

16:00 - 17:00

METFORMININ YAŞLI SIÇANLARDA SKOPOLAMIN KAYNAKLI HAFIZA BOZUKLUĞUNDAKI ETKISI
Elif Aksöz (Balıkesir Üniversitesi / Türkiye)
Büşra Aslan (Balıkesir Üniversitesi / Türkiye)
Oğuzhan Korkut (Balıkesir Üniversitesi / Türkiye)

ANTIBIYOTIKLERIN YERINI ALMAYA ADAY TEDAVI SEÇENEKLERI
Elif Aksöz (Balıkesir Üniversitesi / Türkiye)

HOW DID THE COVID-19 PANDEMIC AFFECT OUR PERCEPTION OF MEDICINE?
Hasan Erbay (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

KONU MODELLEME YAKLAŞIMI İLE COVID-19 SURECİNDE TURİZM ARAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ
Özlem Ergüt (Marmara Üniversitesi / Türkiye)

ULYA - 28 Mayıs Cuma 2021

Ekonomiden Yönetime Sağlık/Health from Economy to Management
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Doç. Dr. Gamze Yıldız Şeren (Namık Kemal Üniversitesi/Türkiye)

KADIN YOKSULLUĞU 2019 TÜRKIYE UYGULAMASI
Ahmet Göymen (Marmara Üniversitesi / Türkiye)

10:00 - 11:00

COVID-19 SALGININDA ULUS DEVLETİN GELECEĞİ
Hatice Türkmen (İstanbul Üniversitesi / Türkiye)

COVİD-19 ÇERÇEVESİNDE İSTİHDAMA YÖNELİK UYGULANAN MALİ UYARICILAR
Gülsema Çetinkaya (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi / Türkiye)

SAĞLIK KURUMLARINDA E İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ
Hülya Hançerkıran (Toros Üniversitesi / Türkiye)

Ruşin Hacişahinoğulları (Toros Üniversitesi / Türkiye)

2018-2020 YILLARI ARASINDA BİR VEREM SAVAŞ DİSPANSERINE BAŞVURAN HASTALARIN DEĞERLENDİRMESİ
Muhammed Atak (Sağlık Bakanlığı- Eyüpsultan İlçe Sağlık Müdürlüğü / Türkiye)
Şeyma Halaç (Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

Küreselleşen Dünyada Sağlık Politikaları/Health Politics in a Globalizing World
Standart Oturum/Standard Session

Moderator: Doç. Dr. Zahide Ayyıldız Onaran (İstanbul Üniversitesi /Türkiye)

KÜRESEL SALGINDA KÜRESEL ADALETSİZLİK: COVİD-19 AŞISI
Sevda Akar (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi / Türkiye)

11:00 - 12:00

TÜRKİYE'DE SAĞLIK YATIRIMLARININ FİNANSMANINDA KAMU ÖZEL SEKTÖR ORTAKLIKLARININ ROLÜ: ŞEHİR HASTANELERİ ÖZELİNDE BİR İNCELEME
Gamze yıldız Şeren kurular (Namık Kemal Üniversitesi / Türkiye)
Özge Uysal şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

KORONAVİRÜS (KOVİD-19) PANDEMİSİ SÜRECİNDE DÜNYA SAĞLIK SİSTEMLERİ
Kazım Baş (Munzur Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık, Teknoloji ve Inovasyon/Health, Technology and Innovation
Standart Oturum/Standard Session

Moderator: Dr. Öğr. Üyesi Seda Sögüt (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

ALT EKSTREMİTELERE GİYİLEBİLİR MODÜLER GÖĞÜS TÜPÜ TAŞIMA APARATI
Sinan Köse (tarsus üniversitesi / Türkiye)
Demet Karaismailoğlu (Karadeniz Teknik Üniversitesi / Türkiye)
Tuğba Özcan (Karadeniz Teknik Üniversitesi / Türkiye)
Kevser Kasap (Karadeniz Teknik Üniversitesi / Türkiye)

FOKAL KARACİĞER LEZYONU OLAN HASTALARIN RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
Evrim Gürhan tahta (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Hilal Susam şen (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Ayşegül Bükülmez (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

12:45 - 14:00

KUVARS İLE GELİŞTİRİLMİŞ FOTOAKOUSTİK SPEKTROSKOPİ TABANLI NEFES ALGILAMA
Hatice Akman (Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi / Türkiye)

OUR RESULTS OF DIFFERENT TYPE OF BICANALICULAR SILICONE TUBE INTUBATION IN CHILDREN WITH NUX NAZOLACRIMAL DUCT OBSTRUCTION
Özgür Eroğul (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)
Selçuk Kuzu (Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Türkiye)

ALZHEİMER HASTALIĞI TANISI OLAN BİREY VE KÜLTÜRÜN ETKİSİ
Dilek Doruk kondakcı (Trakya Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık ve Çevre/Health and Environment
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Doç. Dr. Deniz ŞANLIYÜKSEL YÜCEL (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

KÖMÜR MADENCILIĞI VE ÇEVRESEL ETKILERI
Selami erdem Dosdoğru (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)
Deniz Şanlıyüksel yücel (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

14:00 - 15:00

SALDA GÖLÜ (BURDUR) GÜNEY BÖLGESİ TOPRAK ÖRNEKLERİNİN KİRLİLİK DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE TIBBİ JEOLOJİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Betül Coşkun önal (Mersin Üniversitesi / Türkiye)
Zeynep özdemir (Mersin Üniversitesi / Türkiye)

AFET VE ACIL DURUMLARDA ACIL SAĞLIK HIZMETLERININ SUNUMUNDA YOL ŞARTLARINA UYUM
Nevzat Adıyaman (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)
Tolga Bekler (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

ANGLO-AMERIKAN MODELLE ACIL SAĞLIK HIZMETI VEREN ÜLKELERLE TÜRKIYE'DEKI 112 ACIL SAĞLIK HIZMETLERININ KARŞILAŞTIRILMASI
Nevzat Adıyaman (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

Sağlık ve Beslenme/Health,and Nutrition
Genç Araştırmacılar Oturumu/Young Researcher Session

Moderator: Dr. Öğrt. Üyesi Pınar Yıldırım (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Türkiye)

KANSERDE HÜCRE ÖLÜMÜNÜN BITKISEL NUTRASÖTIKLERLE UYARILMASININ SITOLOJIK VE NUTRISYONEL GENOMIK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDIRILMESI
Sena cihan Kır (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

15.00 - 16:00

KÜÇÜK HÜCRELI AKCIĞER KANSERLERINDE RHEUM RIBES BITKISI FENOLIK BILEŞENLERINDEN EMODIN VE KLOROJENIK ASIT KOMBINASYONUNUN APOPTOTIK ETKISININ DEĞERLENDIRILMESI
Melike Yeğin (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Sema Selçuk (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Fatma Kasap (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

SILYBUM MARIANUM BITKISININ BIYOAKTIF BILEŞENLERI VE SAĞLIK ÜZERINDEKI ETKILERININ DEĞERLENDIRILMESI
Cerenay Sarıer (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

SILYBUM MARINUM BITKISININ ANTINEOPLASTIK ETKISININ SITOLOJIK VE NUTRISYONEL GENOMIK YAKLAŞIMLARLA DEĞERLENDIRILMESI
Cerenay Sarıer (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)
Emine sacide Çağlayan aydoğan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Türkiye)

A CARCINOGENE COMPOUND IN MEAT AND MEAT PRODUCTS: HETEROCYCLIC AROMATIC AMINES

Esra Bostancı (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü / Türkiye)
Güliz Haskaraca (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)
Sümeyye Çetinkaya (Sakarya Üniversitesi / Türkiye)

RATING ACADEMY PUBLISHING

II. INTERNATIONAL CONFERENCE ON DIFFERENT ASPECTS OF HEALTH

"The Future of Health: Multidisciplinary Approaches"

BOOK OF ABSTRACTS

Rating Academy Ar-Ge Yazılım Yayıncılık
Eğitim Danışmanlık ve Organizasyon Tic.Ltd.Şti.
Sarıcaeli Köyü, ÇOMÜ Teknoparkı,
276/1-No:119, Merkez/ÇANAKKALE
TURKEY Tel: (+90) 555 477 00 66
WEB: https://www.ratingacademy.press
E-mail: ratingacademy@ratingacademy.com

9 786257 047791